

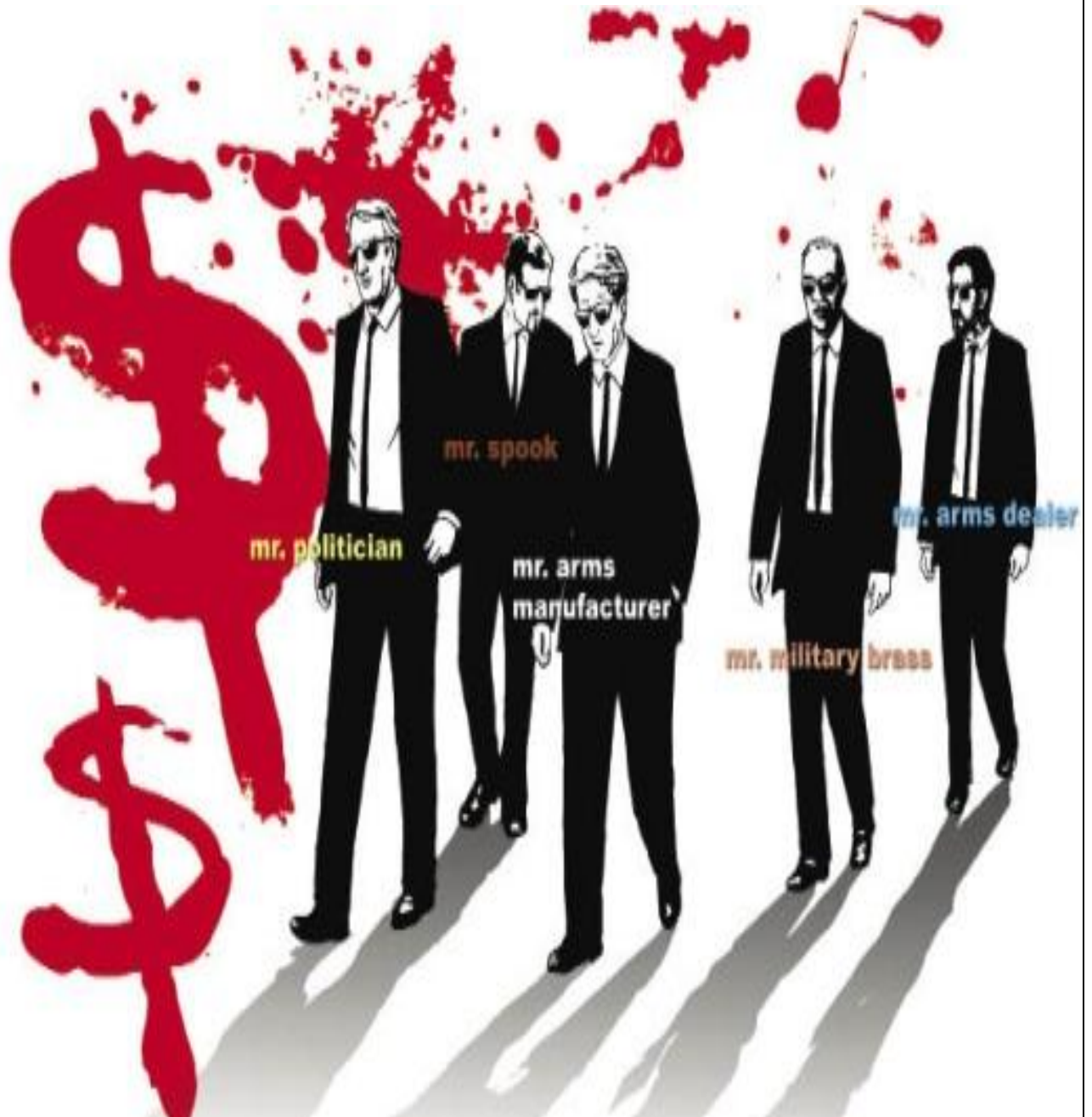
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ : ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΘΕΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΩΝ Η.Π.Α ΚΑΙ Η ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΜΑΡΙΟΣ ΕΥΡΥΒΙΑΔΗΣ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ : ΚΟΛΙΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΑΜ :1210 M037

ΑΘΗΝΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2012

Στην μνήμη της πολυαγαπημένης
μου μητέρας Ελένης

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω το προσωπικό και την πανεπιστημιακή κοινότητα του Μεταπτυχιακού Τμήματος “Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές” για τα ερεθίσματα που μου πρόσφεραν καθόλη τη διάρκεια της φοίτησης μου σ’ αυτό .

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα της διπλωματικής εργασίας Καθηγητή Κο Μάριο Ευρυβιάδη που μου έδωσε την ευκαιρία να ασχοληθώ με ένα ιδιαίτερο επίκαιρο θέμα όπως είναι το στρατιωτικό βιομηχανικό σύμπλεγμα των Η.Π.Α και οι σύγχρονες ιδιωτικές εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών .

Τέλος είμαι βαθύτατα ευγνώμων στην οικογένεια μου , τους φίλους και συνεργάτες μου στο Πολεμικό Ναυτικό για την αμέριστη στήριξη τους .

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευρετήριο Συντμήσεων.....	σελ.6
Περίληψη	σελ.8
Εισαγωγή.....	σελ.9
Κεφάλαιο 1ο :Το στρατιωτικό βιομηχανικό σύμπλεγμα των Η.Π.Α	
I . Τα οικονομικά μεγέθη της αμυντικής βιομηχανίας των Η.Π.Α.....	σελ.13
II. Οι πολιτικές διασυνδέσεις των ιδιωτικών εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών.....	σελ 19
III. Το στρατιωτικό ακαδημαϊκό σύμπλεγμα.....	σελ 28
Κεφάλαιο 2° : Η αναδυόμενη βιομηχανία “ΠΟΛΕΜΟΣ .Α .Ε”	
I. Παράγοντες που οδήγησαν στην εμφάνιση των PMCs/PMFs.....	σελ 35
Κεφάλαιο 3° : Μισθοφόροι- Σύγχρονες εταιρείες πολέμου-Ε.Δ	
I. Μισθοφόροι	σελ 42
II. Διαφορές μισθοφόρων –ιδιωτικών εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών.....	σελ 46
III . Διαφορές Ε.Δ- Ιδιωτικών Εταιρειών παροχής Πολεμικών Υπηρεσιών	σελ 49
IV .Ταξινόμηση.....	σελ 51
Κεφάλαιο 4° : Τα διλήμματα επιλογής των PMCs/PMFs και η αποτελεσματικότητα τους	
I. Τα διλήμματα.....	σελ 55
II. Η επίδραση στην στρατιωτική αποτελεσματικότητα.....	σελ 60
III. Η θεωρία του κόστους συναλλαγών ως κριτήριο για την πρόσληψη PMCs/PMFs.....	σελ 61
Κεφάλαιο 5° : Οι ιδιωτικές εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών και το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο	
I. “Combatants-Civilians”.....	σελ 65
II. Υποχρεώσεις των PMCs/PMFs.....	σελ 69
III. Υποχρεώσεις των χωρών που μισθώνουν PMCs/PMFs.....	σελ 70
IV.Υποχρεώσεις των χωρών στις οποίες δραστηριοποιούνται.....	σελ 72
Κεφάλαιο 6° : Η περίπτωση της επέμβασης στο Ιράκ	
I. Το Ιράκ και οι PMCs/PMFs.....	σελ 74

II. Λόγοι που επιλεγήκαν οι PMCs/PMFs.....σελ 76	σελ 76
III.Μπορεί η δράση των εταιρειών πολέμου να δυσκολέψει το έργο των Αμερικανών στο Ιράκ ;.....σελ 82	σελ 82
Κεφάλαιο 7 ^ο : Συμπεράσματα.....σελ 85	σελ 85
Βιβλιογραφία :σελ 89	σελ 89
Παράρτημα Α'.....σελ 97	σελ 97
Παράρτημα Β'.....σελ 98	σελ 98
Παράρτημα Γ'σελ 99	σελ 99
Παράρτημα Δ'σελ 101	σελ 101
Παράρτημα Ε'σελ 103	σελ 103

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΩΝ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

CACI	: California Analysis Center Inc
CAFS	: Civilians Accompanying the Forces
CIA	: Central Intelligence Agency
CPA	: Coalition Provisional Authority
DARPA	: Defense Advance Research Project
DoD	: Department of Defense
FARC	: Revolutionary Armed Forces of Colombia
GSP	: Grand Strategy Program
GWOT	: Global War on Terror
IPOA	: International Peace Operations Association
ISOA	: International Stability Operations Association
KBR	: Kellog Brown and Root Company
LOGCAP	: Logistics Civil Augmentation Programm
MEJA	: Military Extraterritorial Jurisdiction Act
MIC	: Military Industrial Complex
MIT	: Massachusetts Institute of Technology
MPRI	: Military Professional Resources Inc
NASA	: National Aeronautics and Space Administration
NATO	: North Atlantic Treaty Organization
NDU	: National Defense University
NSA	: National Security Agency
OEF	: Operation Enduring Freedom
OIF	: Operation Iraqi Freedom
PDI	: Private Defense Industry
PMCs	: Private Military Companies
PMFs	: Private Military Firms

PNAC	:Project for a New American Century .
POW	: Prisoner of War
PSCs	: Private Security Companies
R & D	: Research and Development
RMA	: Revolution in Military Affairs
SIPRI	: Stockholm International Peace Research Initiative
UNHCR	: United Nation high Commission for Refugees
WINEP	: Washington Institute for Near Eastern Policy

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ

ABB	: Αμυντική Βιομηχανική Βάση
E & A	: Έρευνα και Ανάπτυξη
Ε.Δ	: Ένοπλες Δυνάμεις
ΚΕΠΑΑ	: Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας
ΜΚΟ	: Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
ΟΜΚ	: Όπλα Μαζικής Καταστροφής
Π.Α	: Πολεμική Αεροπορία
Π/Θ	: Προμήθεια
Π.Ν	: Πολεμικό Ναυτικό
Π/Υ	: Προϋπολογισμός
Σ.Β.Σ	: Στρατιωτικό Βιομηχανικό Σύμπλεγμα
Σ.Ξ	: Στρατός Ξηράς

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το 1961 ο Αμερικανός πρόεδρος Dwight D. Eisenhower στην αποχαιρετιστήρια ομιλία του προς το Αμερικανικό κοινό έκανε λόγο για το στρατιωτικό βιομηχανικό σύμπλεγμα (military industrial complex) και τους κινδύνους που αυτό ενέχει για την Αμερικανική κοινωνία . Οι σχέσεις μεταξύ αμυντικής βιομηχανίας , ενόπλων δυνάμεων και πολιτικών προσώπων έπαιξαν σημαντικό ρόλο κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου αναδεικνύοντας τις Η.Π.Α ως τη μεγαλύτερη στρατιωτική δύναμη . Οι ιδιωτικές εταιρείες της αμυντικής βιομηχανίας των Η.Π.Α διατηρούσαν και συνεχίζουν να διατηρούν στενές επαφές με τα πολιτικά πρόσωπα κατευθύνοντας έτσι τις αποφάσεις τους . Με το τέλος της Ψυχροπολεμικής εποχής και τη μείωση των εθνικών δυνάμεων στο 1/3 ένας νέος πλέον δρών έκανε ιδιαίτερα αισθητή την εμφάνιση του στην παγκόσμια σκηνή. Ο νέος αυτός δρών δεν είναι άλλος από τις ιδιωτικές εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών (private military companies – private military firms) οι οποίες δραστηριοποιούνται οπουδήποτε υπάρχει εστία σύγκρουσης . Το 1995 έκαναν την εμφάνιση τους στον εμφύλιο πόλεμο στη Σιέρα Λεόνε και στην διαμελισμένη Γιουγκοσλαβία ενώ λίγα χρόνια αργότερα , στο Ιράκ όπου γνώρισαν και τη μεγαλύτερη άνθηση . Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι τα κέρδη που αποκομίζουν είναι σημαντικά και προσφέρουν πλήθος υπηρεσιών που άλλοτε αποτελούσαν αποκλειστικό έργο των Ε.Δ μιας χώρας . Στόχος της εργασίας αυτής είναι να παρουσιάσει το military industrial complex των Η.Π.Α όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά την 11^η Σεπτεμβρίου , και τις εξελιγμένες ιδιωτικές εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών (PMCs/PMFs) , αναλύοντας τους λόγους που οδήγησαν στην ανάπτυξη τους , τους τομείς που δραστηριοποιούνται και την αποτελεσματικότητά τους . Επιπρόσθετα λόγω του ότι πολλοί τις θεωρούν σύγχρονους μισθοφόρους , αναλύονται οι πρακτικές διαφορές μεταξύ των τελευταίων και των PMCs , καθώς και το νομικό κενό εντός του οποίου δραστηριοποιούνται . Μέσα από μία περιπτωσιολογική μελέτη (Ιράκ) παρουσιάζονται τα προτερήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης των , καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι απαραίτητη προϋπόθεση για την βέλτιστη αξιοποίηση τους είναι η ρύθμιση της δράσης τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και η κατά το δυνατόν χρησιμοποίησή τους σε ανθρωπιστικές αποστολές .

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αμυντική βιομηχανική βάση (ABB) μιας χώρας καθορίζει σε σημαντικό βαθμό την ισχύ της στο παγκόσμιο στερέωμα . Καταρχάς επιδρά θετικά στην οικονομία μέσω των εξαγωγών αλλά και με την απασχόληση του ανθρώπινου εργατικού δυναμικού . Κατά δεύτερον δίνει αυτοδυναμία στην παραγωγή οπλικών συστημάτων μειώνοντας έτσι την εξάρτηση της από τρίτες χώρες . Η ισχυρότερη αμυντική βιομηχανική βάση παγκοσμίως σύμφωνα με στοιχεία του SIPRI είναι αυτή των Η.Π.Α όπως διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια του Β παγκοσμίου πολέμου και έπειτα . Πέραν όμως των ευεργετικών στοιχείων είναι ορατοί και αρκετοί κίνδυνοι .

Για τους κινδύνους αυτούς , πρώτος έκανε λόγο ο ρεπουμπλικάνος πρόεδρος των Η.Π.Α D.Eisenhower στην αποχαιρετιστήρια ομιλία του στις 17 Ιανουαρίου του 1961 αναφέροντας χαρακτηριστικά : *Ο συνδυασμός μιας τεράστιας στρατιωτικής μηχανής και μιας μεγάλης βιομηχανίας όπλων είναι κάτι καινούριο για την Αμερική. Η συνολική οικονομική , πολιτική και πνευματική επιρροή γίνεται αισθητή σε κάθε πόλη και σε κάθε γραφείο της ομοσπονδιακής κυβέρνησης . Αναγνωρίζουμε την επιτακτική ανάγκη αυτής της εξέλιξης όμως θα πρέπει να αναγνωρίσουμε τις σοβαρές επιπτώσεις της . Στα κυβερνητικά συμβούλια θα πρέπει να προφυλαχτούμε από την απόκτηση ανεπάρεπτης επιρροής του Στρατιωτικού Βιομηχανικού Συμπλέγματος* ¹. Ο 34^{ος} πρόεδρος των Η.Π.Α συμφωνούσε με την αναγκαιότητα του NSC-68 που υιοθέτησε ο προκάτοχος του Τρούμαν για την απόκρουση της Σοβιετικής απειλής αλλά διαφωνούσε ως προς τα μέσα για την επίτευξη της . Γι' αυτόν οι αμυντικές δαπάνες έπρεπε να συγκρατηθούν προκειμένου διασφαλιστούν οι παραδοσιακές ελευθερίες της Αμερικανικής κοινωνίας και οικονομίας ² . Οι υψηλές αμυντικές δαπάνες θα έπνιγαν στο χρέος τις επόμενες γενεές κάτι που αντιθέτως δεν ασπάστηκε κατά τα πρώτα χρόνια της Αμερικανικής Δημοκρατίας ο Alexander Hamilton θεωρώντας το

¹D. Eisenhower *.Military Industrial Complex Speech* .<http://coursesa.matrix.msu.edu/~hst306/documents/indust.html> (έγινε πρόσβαση στις 15/03/12) .

² Χαράλαμπος Παπασωτηρίου . *Αμερικανικό Πολιτικό Σύστημα και Εξωτερική Πολιτική .1945-2002* .Δ Έκδοση .σελ 121 . Εκδόσεις :Ποιότητα . Αθήνα 2003 .

χρέος ως το προπύργιο και την ευλογία για το νέο έθνος ³. Έκανε λόγο για το “military industrial complex” εννοώντας τις σχέσεις μεταξύ της αμυντικής βιομηχανίας , των πολιτικών προσώπων και των Ε.Δ που μπορούν να ρυθμίσουν τις αποφάσεις των πολιτικών . Οι σχέσεις αυτές γνωστές και ως “iron triangle” ή σιδηρούς τρίγωνο έγιναν έντονες κατά την περίοδο του ψυχρού πολέμου και τη συνακόλουθη ανάπτυξη της τεχνολογίας . Αρκετοί μελετητές αντιλαμβάνονταν το MIC ως μια αποκλειστική φιγούρα του Ψυχρού πολέμου , όπου οι δύο υπερδυνάμεις έδιναν ιδιαίτερη έμφαση στην απειλή , αιτιολογώντας κατ’ αυτόν τον τρόπο τα υπέρογκα ποσά των αμυντικών δαπανών .

Μετά το τέλος της Ψυχροπολεμικής εποχής και την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης επήλθαν ουσιαστικές αλλαγές στο διεθνές περιβάλλον ασφαλείας οδηγώντας σε σταδιακή μείωση των αμυντικών δαπανών . Ουσιαστικές αλλαγές υπήρξαν όμως και στην στρατιωτική τεχνολογία (RMA) που πλέον έδινε τη δυνατότητα για “χειρουργικά χτυπήματα” με μεγάλη αποτελεσματικότητα , επηρεάζοντας ανάλογα τις σχέσεις Α.Β.Β , Ε.Δ και κράτους .

Σήμερα πέντε δεκαετίας μετά την αποχώρηση του Eisenhower από το Λευκό Οίκο το εθνικό κράτος ασφαλείας συνεχίζει να επεκτείνεται σε μέγεθος , εμβέλεια και επιρροή . Όπως ιστορικά αποδεικνύεται η δύναμη των κατεστημένων συμφερόντων και ο ανταγωνισμός τους για χρηματικούς πόρους και κεφάλαια οδηγεί σε πιέσεις για αύξηση των στρατιωτικών δαπανών που αιτιολογούνται απ’ την εκάστοτε πολιτική ηγεσία με την ύπαρξη δήθεν εξωτερικών απειλών . Το ανωτέρω τόνισε και ο Andrew G.Marshall αναφέροντας ότι ο πόλεμος είναι η πιο κερδοφόρα βιομηχανία παγκοσμίως , και όταν οι αμυντικές και πετρελαϊκές εταιρείες που πλουτίζουν κατά την διάρκεια του συνδέονται στενά με το στρατιωτικό και πολιτικό κατεστημένο , το τελικό αποτέλεσμα είναι να βρίσκεται η χώρα σε συνθήκες διαρκούς πολέμου ⁴. Το

³ US News Weekly . *Past & Present : Alexander Hamilton and the Start of the National Debt* . 18 Σεπ 2008 . <http://www.usnews.com/opinion/articles/2008/09/18/past-present-alexander-hamilton-and-the-start-of-the-national-debt> (έγινε πρόσβαση στις 15/05/12) .

⁴ Andrew G.Marshall . *Financing Fascism .The Military Industrial Complex and the Rise of Neo-Conservatism*.σελ.3

MIC ενισχύθηκε σημαντικά μετά τις επιθέσεις της 11/09 στους δίδυμους πύργους ,το νέο Perl Harbor όπως ονομάστηκε χαρακτηριστικά , και τον εν συνεχεία αναληφθέν πόλεμο κατά της τρομοκρατίας (war on terror) που υποστήριξε η ομάδα των νεοσυντηρητικών γερακιών της Ουάσιγκτον με πρωτεργάτες τους : Ντόναλντ Ράμφελντ , Πωλ Γούλφοβιτς , Ντικ Τσένυ , Ρόμπερτ Καγκάν , Ουίλιαμ Κρίστολ , Ντάγκλας Φείθ και Ρίτσαρντ Περλ ⁵ . Στην πολύπλοκη αυτή σχέση συμβίωσης , πέραν του Κογκρέσου και των εταιρειών της αμυντικής βιομηχανίας , έχουν εμπλακεί κορυφαία εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως το MIT , το John Hopkins , το Stanford , το Yale και σύγχρονες δεξαμενές σκέψης (think tank) όπως το Rand Corporation . Το σύνολο των ιδρυμάτων αυτών , χρηματοδοτούνται κατά περιόδους από το Υπουργείο Αμύνης των Η.Π.Α για την διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων (R & D) , οδηγώντας έτσι τον Δημοκρατικό Γερουσιαστή του Αρκάνσας J.William Fulbright να μιλήσει για το “military-industrial –academic complex”⁶.

Στόχος της εργασίας αυτής είναι να αναλύσει το στρατιωτικό βιομηχανικό σύμπλεγμα των Η.Π.Α στη σημερινή του μορφή όπου δεσπάζουν οι σύγχρονες εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών (PMFs /PMCs/PSCs) . Οι PMCs αποτελούν μέρος της στρατιωτικής ισχύος των Η.Π.Α και έχουν κάθε λόγο να πιέζουν για υψηλές αμυντικές δαπάνες . Στο πρώτο κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στο MIC παρουσιάζοντας τα οικονομικά μεγέθη της βιομηχανίας πολέμου και την επίδραση των αμυντικών δαπανών στην Αμερικανική οικονομία . Παράλληλα θα παρουσιαστεί η στενή σχέση μεταξύ των σύγχρονων εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών (PMFs/PMCs) και των πολιτικών προσώπων καθώς και ο ρόλος των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην επανάσταση της στρατιωτικής τεχνολογίας .

<http://www.journalof911studies.com/letters/b/MarshallMilitaryIndComplexPNAC.pdf>(έγινε πρόσβαση στις 14/04/12) .

⁵ Gareth Porter .*From Military –industrial Complex to Permanent War State* . 18 Ιαν 2011 . FPIF . http://www.fpif.org/blog/from_military-industrial_complex_to_permanent_war_state (έγινε πρόσβαση στις 11/04/12) .

⁶ Alan Wolfe . *Academia (Kind of) Goes to War : Chomsky and his Children* . World Affairs . Winter 2008 . <http://www.worldaffairsjournal.org/article/academia-kind-goes-war-chomsky-and-his-children> (έγινε πρόσβαση στις 14/04/12) .

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα ακολουθήσει διεξοδικά η περιγραφή των συστημικών , πολιτικών και οικονομικών παραγόντων που οδήγησαν στην ανάδυση των σύγχρονων εταιρειών πολέμου αποδεικνύοντας ότι πρόκειται για ένα νέο δρών που κυριάρχησε και θα εξακολουθεί να υφίσταται στα πεδία των μαχών με αυξανόμενη κλίμακα .

Η πρόσληψη ιδιωτικών στρατών αποτελεί για πολλούς τη σύγχρονη – εκλεπτυσμένη μορφή μισθοφόρων που χρησιμοποιούνταν πριν τη συνθήκη της Βεσφαλίας (1648) . Για το λόγο αυτό στο τρίτο κεφάλαιο θα επιχειρηθεί η παρουσίαση των ουσιαστικών διαφορών μεταξύ μισθοφόρων , PMCs /PMFs και των Ε.Δ , και εν συνεχεία θα ακολουθήσει μια ταξινόμηση των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω βιομηχανία .

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα αναλυθούν τα διλήμματα που προκύπτουν αναφορικά με τη χρήση των PMCs , καθώς και τα κριτήρια που προσδιορίζουν την αποτελεσματικότητά τους .

Δεδομένου του ότι δεν υπάρχει κάποια διεθνής σύμβαση που να αναφέρεται στη δράση των εταιρειών αυτών , η χρήση τους θεωρείται ηθικά προβληματική γι' αυτό και στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην κατάσταση των προσώπων που εργάζονται στις PMFs/PMCs και στο κατά πόσο θεωρούνται “combatants” ή “civilians” .

Στο έκτο κεφάλαιο θα εξεταστεί η επέμβαση στο Ιράκ , όπου η χρήση των εταιρειών αυτών γνώρισε τη μεγαλύτερη ανάπτυξη προκαλώντας την ανάγκη για ρύθμιση της δράσης τους . Μάλιστα στο Ιράκ το προσωπικό των PMCs ξεπέρασε σε αριθμούς τα μέλη των Ε.Δ φέρνοντας στο φως της δημοσιότητας πλήθος περιστατικών καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων .

Στο έβδομο κεφάλαιο θα αναλυθούν τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την μελέτη και θα γίνει μια εκτίμηση της μελλοντικής εξέλιξης των PMCs /PMFs καθόσον πρόκειται για εταιρείες που θα εξακολουθήσουν να παραμένουν ενεργές αφού και τα περιθώρια κέρδους τους είναι μεγάλα και οι συνθήκες που οδήγησαν στην εμφάνισή τους δεν έχουν εισέτι διαφοροποιηθεί .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΩΝ Η.Π.Α

Ι. ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΑΜΥΝΤΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΩΝ ΗΠΑ

Για πολλούς οικονομικούς αναλυτές η ανησυχία του προέδρου Eisenhower για το “Unwarranted influence” αφορούσε την υψηλή παρεμβατική πολιτική του κράτους στην οικονομία που απειλούσε τις παραδοσιακές ελευθερίες των Η.Π.Α . Ο Eisenhower αν και πρώην στρατηγός της υπερδύναμης έβλεπε ότι οι υψηλές αμυντικές δαπάνες , η αύξηση του δημοσίου χρέους και δημοσιονομικού ελλείμματος που προέκυπταν απ’ την εφαρμογή του NSC-68 θα αποτελούσαν τροχοπέδη στην προώθηση της ανθρώπινης βελτίωσης ξεπερνώντας το σημείο ισορροπίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ⁷. Κάθε δολάριο που θα χρησιμοποιούνταν για την άμυνα εξ αιτίας του ανταγωνισμού μεταξύ των δύο υπερδυνάμεων , θα κοβόταν από κάποιο τομέα του κοινωνικού κράτους όπως π.χ την υγεία ,την εκπαίδευση και τις μεταφορές⁸ . Ταυτόχρονα αντιλαμβανόταν ότι ο κομμουνισμός παρέμενε μεγάλη απειλή και ως εκ τούτου έπρεπε να αποκρουσθεί . Για το λόγο αυτό θεωρούσε ότι έπρεπε να μειωθούν οι δαπάνες σε συμβατικά όπλα και επιδίωξε να ενισχύσει το ρόλο της πυρηνικής αποτροπής που θα εμπόδιζε τις Σοβιετικές δυνάμεις από μια επεκτατική πολιτική σαν αυτή του Χίτλερ ⁹. Παρ’ όλα αυτά και επί των ημερών του , το ύψος των αμυντικών δαπανών ήταν αρκετά υψηλό , ανερχόμενο περίπου στο ήμισυ του κρατικού Π/Υ . Σε μια εποχή όπου το κοινωνικό κράτος και τα μέτρα προστασίας των εργαζομένων ήταν εξαιρετικά δημοφιλή , οι αμυντικές δαπάνες λειτούργησαν ως ανεξάντλητη κινητήρια δύναμη της Αμερικανικής οικονομίας

⁷ Χαράλαμπος Παπασωτηρίου . *Αμερικανικό Πολιτικό Σύστημα και Εξωτερική Πολιτική .1945-2002 .Δ Έκδοση* .σελ 120 . Εκδόσεις :Ποιότητα . Αθήνα 2003.

⁸ NPR Staff . *Ike’s Warning of Military Expansion , 50 Years Later* . 17 Ιαν 2011 . <http://www.npr.org/2011/01/17/132942244/ikes-warning-of-military-expansion-50-years-later> (έγινε πρόσβαση στις 26/04/12) .

⁹ Χαράλαμπος Παπασωτηρίου . *Αμερικανικό Πολιτικό Σύστημα και Εξωτερική Πολιτική .1945-2002 .Δ Έκδοση* .σελ 121 . Εκδόσεις :Ποιότητα . Αθήνα 2003.

διατηρώντας την ανεργία , τον πληθωρισμό και το δημοσιονομικό έλλειμμα σε χαμηλά επίπεδα ¹⁰.

Σύμφωνα με την Κευνσιανή θεωρία , η τόνωση της ζήτησης προκύπτει πρώτον με την αύξηση των εισοδημάτων των εργαζομένων (μέσα από δημόσιες δαπάνες/επενδύσεις) , και κατά δεύτερον μέσω της πρόσβασης των επιχειρήσεων σε δάνεια με χαμηλά μακροπρόθεσμα επιτόκια . Την τακτική αυτή των υψηλών κυβερνητικών δαπανών , εφάρμοσε και ο Eisenhower ενισχύοντας την οικονομία έστω και αν πολλές φορές χρηματοδοτούνταν απ' τα ελλείμματα του κρατικού Π/Υ. Οπότε μπορούμε να ισχυριστούμε ότι ο φόβος αυτός του Αμερικανού προέδρου για την κρατική παρέμβαση στην οικονομία , έδωσε βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον , τη λύση στην οικονομική ύφεση της χώρας την περίοδο που η ιδιωτική πρωτοβουλία ήταν μηδενική . Η κρατική παρέμβαση ήταν αυτή που συντέλεσε στην ανάπτυξη τελευταίας τεχνολογίας προϊόντων και εφαρμογών , αρχικά για τις Ε.Δ των Η.Π.Α και έπειτα για την παγκόσμια αγορά¹¹(spin-off) .

Λίγα χρόνια αργότερα μετά το τέλος του πολέμου στο Βιετνάμ , η Κευνσιανή θεώρηση έδωσε τη θέση της στην νεοφιλελεύθερη ιδεολογία , υποστηρικτής της οποίας ήταν ο Μίλτον Φρίντμαν , καθηγητής του οικονομικού πανεπιστημίου του Σικάγο . Σύμφωνα με την εν λόγω θεώρηση η οικονομία θα πρέπει να λειτουργεί στην ακραία εκδοχή του laissez-faire , χωρίς καμία κρατική παρέμβαση με αποκλειστικούς αυτό-ρυθμιστικούς παράγοντες τη ζήτηση και την προσφορά ¹². Οι αποφάσεις γύρω απ 'το τι θα παραχθεί , πως θα παραχθεί και σε ποια ποσότητα παίρνονται εντός της αγοράς , μέσω του μηχανισμού των τιμών χωρίς καμία παρέμβαση . Επιπρόσθετα οποιαδήποτε κρατική δραστηριότητα θεωρείται ατελέσφορη , ενώ αντίθετα οι ιδιωτικές υπηρεσίες

¹⁰ Andrew .J. Bacevich . *The Tyranny of Defense .Inc* .The Atlantic . Ιαν-Φεβ 2011 . <http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2011/01/the-tyranny-of-defense-inc/308342> (έγινε πρόσβαση στις 02/05/12).

¹¹ David Barsamian . *War Crimes and Imperial Fantasies* .Noam Chomsky Interviewed by David Barsamian . International Socialist Review . Issue 37 . Σεπ 2004 . <http://www.chomsky.info/interviews/200408--.htm> (έγινε πρόσβαση στις 26/04/12).

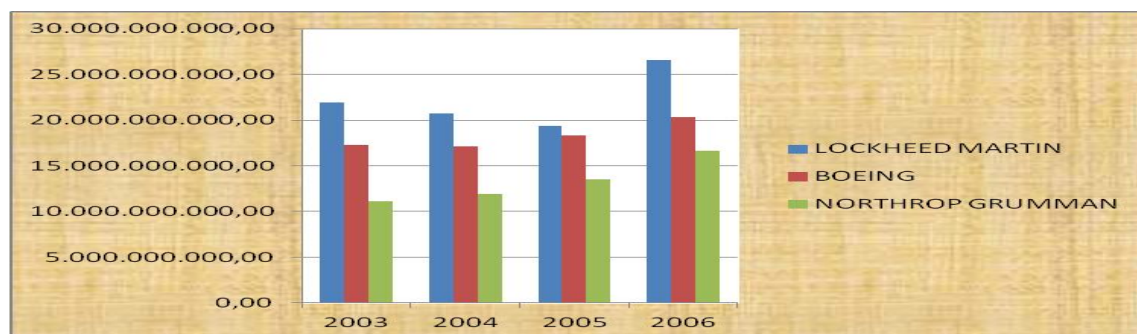
¹² Naomi Klein . *Το Δόγμα του Σοκ . Η Άνοδος του Καπιταλισμού της Καταστροφής* . σελ 76-77 . Εκδόσεις Λιβάνη .Αθήνα 2007.

αποτελούν υπόδειγμα υψηλής απόδοσης . Η πρακτική αυτή ξεκίνησε επί προεδρίας Ρέηγκαν εφαρμόστηκε από τους διαδόχους προέδρους Μπους πρεσβυτέρου και Κλίντον και έφτασε στο απόγειο της επί προεδρίας Μπους του νεώτερου . Μεταξύ των άλλων , πλήθος υπηρεσιών της εθνικής ασφάλειας ιδιωτικοποιήθηκαν και το φαινόμενο του “revolving door” μεταξύ πολιτικών προσώπων και αμυντικής βιομηχανίας έφτασε σε ανησυχητικά επίπεδα .

Οι Η.Π.Α από το τέλος του Β παγκοσμίου πολέμου αποτελούν το μεγαλύτερο καταναλωτή σε Π/Θ αμυντικού υλικού (κύριου και δευτερεύοντος) . Σύμφωνα με μια έρευνα του Brookings Institution την περίοδο μεταξύ 1940 και 1998 δαπανηθήκαν περίπου 19 τρις δολάρια για την άμυνα της χώρας , μέγεθος που επισκιάζει το δεύτερο υψηλότερο ποσό της περιόδου που αφιερώθηκε για πληρωμές κοινωνικής ασφάλισης (7,9 τρις δολάρια)¹³ . Από το 1945 έως και σήμερα οι Αμερικανοί έχουν εμπλακεί σε εννέα στρατιωτικές επιχειρήσεις μεγάλης κλίμακας και αριθμούν παγκοσμίως περισσότερες από εννιακόσιες βάσεις . Ενώ αρκετοί τομείς της υποφέρουν από την σημερινή οικονομική κρίση , τη δεύτερη γι’ αυτούς μετά το 1929 ,οι μεγάλοι κατασκευαστές οπλικών συστημάτων όπως η Lockheed Martin , η Boeing , η Raytheon , η General Dynamics και η Northrop Grumman βλέπουν τα συμβόλαιά τους να παραμένουν σταθερά ανοδικά αναζητώντας νέες επενδυτικές ευκαιρίες¹⁴ . Το 2007 επί προεδρίας Μπους τα αμυντικά συμβόλαια με εξωτερικούς εργολάβους ανέρχονταν στα 224.617.853.685 δολάρια , το 2008 στα 307.359.619.586 δολάρια , το 2009 επί προεδρίας Μπαράκ Ομπάμα στα 254.880.214.280 δολάρια , το 2010 στα 246.876.980.742 δολάρια , το 2011 στα 269.804.133.168 δολάρια ενώ μέχρι στιγμής

¹³ Ken Silverstein . *Private Warriors*. σελ 8 . Εκδόσεις : Verso.2000

¹⁴

το 2012 ανέρχονται στα 201.997.119.837 δολάρια¹⁵ . Τα ποσά αυτά είναι υπέρογκα και ξεπερνούν το ΑΕΠ κρατών όπως της Χιλής και της Τσεχίας ενώ οι συνολικές αμυντικές τους δαπάνες είναι σχεδόν δύο φορές μεγαλύτερες από το άθροισμα των αμυντικών δαπανών της Κίνας , της Ρωσίας , της Αγγλίας και της Γαλλίας ¹⁶ . Σύμφωνα με στοιχεία του SIPRI συνολικά οι αμυντικές δαπάνες των Η.Π.Α το 2009 έφταναν τα 668.604.000.000 δολάρια , το 2010 τα 698.281.000.000 δολάρια και το 2011 τα 711.421.000.000 δολάρια αναδεικνύοντας τις, νικητή στην παγκόσμια κούρσα εξοπλισμών .

Ο κλάδος της αμυντικής βιομηχανίας όπως προαναφέρθηκε έδωσε μεγάλη ώθηση στην Αμερικανική οικονομία κατά τη διάρκεια των δύο παγκοσμίων πολέμων με την απασχόληση μεγάλου ποσοστού ανέργων και την μετέπειτα πώληση όπλων στους συμμάχους της . Το 2001 σε έντεκα μόνο βιομηχανίες απασχολούνταν 901.258 υπάλληλοι ενώ σήμερα το 1/3 των μηχανικών και επιστημόνων της χώρας δραστηριοποιούνται στον κλάδο . Είναι λογικό λοιπόν πλήθος ανθρώπων ,εργατικά συνδικάτα καθώς και οι πολιτικοί τους αντιπρόσωποι να συνεχίζουν να υποστηρίζουν τις υψηλές δαπάνες του πενταγώνου .

Ο καθηγητής του πανεπιστημίου του Μάντσεστερ Inderjeet Parmar υποστηρίζει ότι το ΣΒΣ των Η.Π.Α είναι ζωντανό μέχρι και σήμερα καθώς οποιαδήποτε προσπάθεια για μείωση των αμυντικών δαπανών πέφτει στο κενό . Οι φωνές για μειώσεις του αμυντικού Π/Υ , απορρίπτονται με τακτικές εκφοβισμού , όπως η μαζική απώλεια θέσεων εργασίας για το ανθρώπινο δυναμικό που δραστηριοποιείται στο χώρο της εν λόγω βιομηχανίας , και ο κίνδυνος να παραμείνει η χώρα ευάλωτη στους εξωτερικούς της εχθρούς . Λέγοντας εξωτερικούς εχθρούς άλλοτε αναφέρονται στη Β. Κορέα , άλλοτε στην Κίνα και άλλοτε στα αυταρχικά καθεστώτα της Μέσης Ανατολής (Ιράν ,Συρία) . Στηρίζοντας τις θέσεις αυτές σήμερα η κυβέρνηση Ομπάμα , αποδεικνύει

¹⁵ Ειδικότερα βλέπε : <http://www.militaryindustrialcomplex.com/2012-totals.asp> (έγινε πρόσβαση στις 14/06/12) .

¹⁶ David Brodwin . *How to Safely Cut U.S Defense Spending* . *U.S NEWS* . 21 Ιουν 2012 .<http://www.usnews.com/opinion/blogs/economic-intelligence/2012/06/21/how-to-safely-cut-us-defense-spending> (έγινε πρόσβαση στις 25/06/12).

ότι παραμένει δέσμια των συμφερόντων που απολαμβάνουν οι σύγχρονες βιομηχανίες πολέμου ¹⁷.

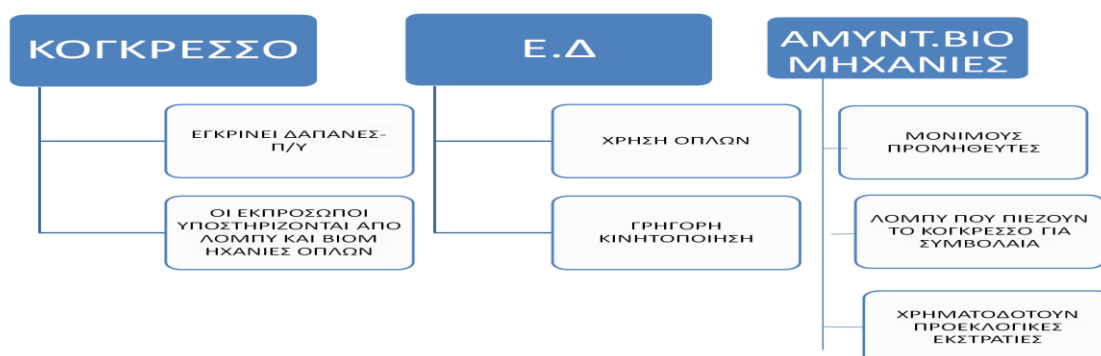
Σύμφωνα με μία έρευνα που διεξήγαγαν οι Robert Pollin και Heid Garnett Peltier το Δεκέμβριο του 2011 για το οικονομικό τμήμα του πανεπιστημίου της Μασαχουσέτης , με θέμα την επίδραση των αμυντικών δαπανών στην ανεργία , κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οποιαδήποτε κρατική επένδυση σε τομείς όπως της ενέργειας , της δημόσιας υγείας και εκπαίδευσης θα οδηγήσει μαθηματικά σε άνοιγμα περισσότερων θέσεων εργασίας εν συγκρίσει με μία ισόποση αμυντική επένδυση ¹⁸. Επομένως αποδεικνύεται ακόμα και με μαθηματικούς όρους , ότι οι επενδύσεις στην αμυντική βιομηχανία απουσία κάποιας εξωτερικής απειλής δεν είναι ο βέλτιστος τρόπος για την οικονομική ανάπτυξη .

Ωστόσο ο ρόλος των πολιτικών προσώπων είναι ιδιαίτερα σημαντικός στην ισχυροποίηση της πολεμικής βιομηχανίας μην επιτρέποντας την μείωση του αμυντικού Π/Υ . Η σχέση αυτή μεταξύ αμυντικών βιομηχανιών , Ε.Δ και πολιτικής ηγεσίας που χαρακτηρίστηκε από τον πρόεδρο Eisenhower ως “military industrial complex” , σήμερα αποδεικνύεται ότι εξακολουθεί να διαπερνά την Αμερικανική κοινωνία ¹⁹. Ιδιαίτερη ώθηση σ’ αυτό έδωσαν και τα τρομοκρατικά χτυπήματα της

¹⁷ Inderjeet Parmar . *The Military industrial complex and the Obama Administration* . The London School of Economics and Political Science . 17 Ιαν 2012 .<http://blogs.lse.ac.uk/ideas/2012/01/the-military-industrial-complex-and-the-obama-administration> (έγινε πρόσβαση στις 20/06/12).

¹⁸ Robert Pollin & Heidi Garrett –Peltier . *The U.S. Employment Effects of Military and Domestic Spending Priorities* . Political Economy Research Institute University of Massachusetts . Δεκ 2011 . http://www.peri.umass.edu/fileadmin/pdf/published_study/PERI_military_spending_2011.pdf (έγινε πρόσβαση στις 14/06/12).

¹⁹

11^{ης} Σεπτεμβρίου που άλλαξαν πολλά στις συνθήκες ασφαλείας και επαναπροσδιόρισαν τον όρο “απειλή” . Δεδομένου του αισθήματος φόβου που διαπερνούσε τους πολίτες για τυφλά τρομοκρατικά χτυπήματα , αυξήθηκε η ευκολία με την οποία θα μπορούσαν οι πολιτικοί και οι αμυντικές εταιρείες να υλοποιήσουν τη φιλόδοξη ατζέντα τους για αύξηση των μέτρων ασφαλείας και κατακόρυφη άνοδο των αμυντικών δαπανών . Έτσι ο φόβος έγινε αντικείμενο εκμετάλλευσης των κυρίαρχων ιδιωτικών εταιρειών της άμυνας που διέκριναν μια τεράστια επιχειρηματική ευκαιρία .

Στην περίπτωση της επέμβασης στο Ιράκ το 2003 , οι Αμερικανικές πετρελαϊκές εταιρείες έβλεπαν τα συμφέροντα τους να θίγονται όταν ο Σαντάμ Χουσεϊν αποφάσισε να αναθέσει την εκμετάλλευση των πετρελαϊκών κοιτασμάτων της χώρας σε ένα Ρώσικο πετρελαϊκό κολοσσό . Τα βαθύτερα αυτά οικονομικά κίνητρα μετατράπηκαν σε πολιτικά με τον πρόεδρο Μπους να κατηγορεί το Σαντάμ ως δικτάτορα και πρόσωπο που επιθυμεί να βλάψει την Αμερική , διατηρώντας στην κατοχή του ΟΜΚ . Με την απομάκρυνση του Σαντάμ εταιρείες όπως η Shell , η BP, η Chevron και η Halliburton αλλά και πλήθος νεοσύστατων ιδιωτικών εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών έβλεπαν να δημιουργείται μια καινούρια αγορά με τεράστια περιθώρια κέρδους²⁰ . Στα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών αυτών δραστηριοποιούνταν στο παρελθόν πλήθος πολιτικών προσώπων και υψηλόβαθμα στελέχη του Πενταγώνου που με προκάλυψη την εθνική ασφάλεια προωθούσαν τα οικονομικά τους συμφέροντα .

Ακολούθως θα εξεταστεί η σχέση αυτή μεταξύ αμυντικής βιομηχανίας , πολιτικών προσώπων και κρατικών υπηρεσιών προκειμένου αναδειχθεί η ιδιαιτερότητα του φαινομένου αλλά και ο ρόλος των ιδιωτικών ομάδων συμφερόντων στην σύναψη κερδοφόρων συμβολαίων . Όπως αποδεικνύεται το φαινόμενο του “revolving door” είναι ένα σύνηθες φαινόμενο στην Αμερικανική πολιτική και μάλιστα σ’ αυτό συμμετείχαν οι κύριοι υποστηρικτές της εισβολής στο Ιράκ και οι αρχιτέκτονες του πολέμου κατά της παγκόσμιας τρομοκρατίας .

²⁰ Naomi Klein . *Το Δόγμα του Σοκ . Η Άνοδος του Καπιταλισμού της Καταστροφής* . σελ 416-421 . Εκδόσεις Λιβάνη .Αθήνα 2007 .

II .ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι πολιτικές διασυνδέσεις αποτελούν σημαντικό στοιχείο για τις ιδιωτικές εταιρείες πολέμου στα πλαίσια σύναψης κερδοφόρων συμβολαίων αλλά και καλύτερης αντιμετώπισης από τη δικαστική εξουσία . Τα στελέχη διοικήσεως των εν λόγω εταιρειών στο μεγαλύτερο ποσοστό τους είναι πρώην μέλη των Ε.Δ , πρώην πολιτικοί και ως εκ τούτου είναι σε θέση να πιέζουν παρασκηνακά την ανάληψη κερδοφόρων συμβολαίων . Σύμφωνα με μια έρευνα που δημοσιεύτηκε στους New York Times , το 2006 ενενήντα τουλάχιστον πρώην αξιωματούχοι υπηρεσιών ασφαλείας εργάζονταν σε εταιρείες της σύγχρονης βιομηχανίας πολέμου αποκομίζοντας υψηλά κέρδη ²¹. Ουκ ολίγες είναι οι περιπτώσεις που αποδεικνύουν τη σχέση αυτή αλληλεξάρτησης που ενδυναμώνει το MIC , και επιφέρει σημαντικά κέρδη για τα εμπλεκόμενα πρόσωπα .

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εταιρεία Diligence LLC . Η συγκεκριμένη εταιρεία τον Ιούλιο του 2003 εγκατέστησε τα γραφεία της στη Βαγδάτη , προσφέροντας υπηρεσίες ασφάλειας σε επιχειρήσεις που αναλάμβαναν έργα ανοικοδόμησης στο μεταπολεμικό Ιράκ . Αντιπρόεδρος της εταιρείας ήταν ο Joe Allbaugh που στις προεδρικές εκλογές του 2000 αποτέλεσε μάνατζερ της προεκλογικής εκστρατείας του Τζωρτζ Μπους . Το Δεκέμβριο του 2003 ίδρυσε τη θυγατρική εταιρεία Dilligence Middle East πουλώντας το 40 % της επιχείρησης στον Mohhamed Al-Sagar , πρόσωπο που διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο στην επιτροπή εξωτερικών σχέσεων στο κοινοβούλιο του Κουβέιτ²² . Αντιπρόεδρος της εταιρείας ήταν ο Ed Rogers ένα απ' τα κορυφαία στελέχη στο περιβάλλον του τότε πρόεδρου Τζωρτζ Μπους ενώ συμβουλευτικά μέλη της επιχείρησης ήταν ο Τζον Μείτζορ , ο Ed

²¹ Eric Lipton . *Former Antiterror Officials Find Industry Pays Better* . New York Times . 18 Ιουν 2006 . <http://www.nytimes.com/2006/06/18/washington/18lobby.html?pagewanted=all> (έγινε πρόσβαση στις 03/06/12).

²² Sourcewatch. org. http://www.sourcewatch.org/index.php/Diligence,_LLC (έγινε πρόσβαση στις 10/08/12).

Mathis γενικός διευθυντής του Carlyle Group²³ και ο Charles Powell άλλοτε σύμβουλος της Μάργκαρετ Θάτσερ .

Ένα άλλο παράδειγμα αποτελεί η εταιρεία Blackwater που είχε στη δούλεψη της από το 2005 , τον Joseph E.Schmith άλλοτε γενικό επιθεωρητή του Αμερικανικού Πενταγώνου ενώ από το Φεβρουάριο του ίδιου έτους , εργαζόταν στην εταιρεία ο Cofer Black παλαιότερος πρέσβης των Η.Π.Α που στο παρελθόν είχε εργαστεί στην CIA ²⁴. Πρόσφατα επικεφαλής του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας έγινε ο Bobby Ray Inman , πρώην σύμβουλος Διεθνούς Δικαίου στο Υπουργείο Εσωτερικών των Η.Π.Α επί προεδρίας George.H.W. Bush και υπεύθυνος την ίδια περίοδο για προγράμματα πληροφοριών . Στο παρελθόν διετέλεσε αναπληρωτής διευθυντής της CIA , της NSA , μέλος του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας Massey Energy και υποψήφιος για τη θέση του Υπουργού Αμύνης επί προεδρίας Bill Clinton²⁵ .

Πέραν όμως των πολιτικών προσώπων που έχουν στρατολογήσει στις υπηρεσίες τους προκειμένου εξασφαλίσουν μεγαλύτερη επιρροή , χρησιμοποιούν και δωρεές προς τα δύο κόμματα των Η.Π.Α . Αποδεδειγμένη σχέση υπήρξε μεταξύ του προέδρου Lyndon Johnson και της εταιρείας Brown and Root η οποία ξεκίνησε κατά τη διάρκεια της θητείας του ως μέλος του Κογκρέσου , όπου και την βοήθησε να αναλάβει ένα εξαιρετικά επικερδές έργο . Σε αντάλλαγμα η Brown and Root του

²³ Πρόκειται για ένα επενδυτικό γκρουπ που επενδύει σε στρατιωτικές εταιρείες όπως η United Technologies , η οποία ανέλαβε την κατασκευή των αρμάτων μάχης που χρησιμοποιήθηκαν στους πολέμους του Ιράκ και του Αφγανιστάν . Ανάμεσα στα μέλη του ξεχωρίζουν : ο George HW Bush, ο Franc Carlucci (παλαιότερο στέλεχος του Αμερικανικού Πενταγώνου και μέλος του Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων) , ο James Baker (υψηλό στέλεχος κατά τη δεύτερη θητεία του Reagan και επί προεδρίας George HW Bush) , ο Richard Darman (σύμβουλος Π/Υ επί προεδρίας Bush και Κλίντον) και ο Fidel Ramos άλλοτε πρόεδρος των Φιλιππινών . Ειδικότερα Βλέπε : <http://www.hereinreality.com/carlyle.html> (έγινε πρόσβαση στις 15/008/12).

²⁴ David Isenberg .*Shadow Force .Private Security Contractors in Iraq* . σελ 63 . Praeger Security International .Λονδίνο .2009.

²⁵ David Swanson . *MIC at 50 . The Military Industrial Complex at 50* . σελ 117-118 . Charlottesville . Δεκέμβριος 2011 .

έδωσε το απαραίτητο κεφάλαιο το 1948 στην κούρσα εκλογής για τη θέση του γερουσιαστή στο Τέξας ενάντια στον Coke R. Stevenson ²⁶.

Ο μεγαλύτερος στρατιωτικός εργολάβος των Η.Π.Α , η Lockheed Martin στις αρχές του 2009 πίεζε σημαντικά το πεντάγωνο για την πώληση μεγάλου αριθμού μαχητικών αεροσκαφών τύπου F-22 Raptor . Προς την κατεύθυνση αυτή σαράντα τέσσερις γερουσιαστές και διακόσια μέλη της βουλής των αντιπροσώπων υπέγραψαν μια επιστολή υπέρ της αναγκαιότητας για την προμήθεια των εν λόγω αεροσκαφών . Παράλληλα δώδεκα κυβερνήτες πολιτειών απέστειλαν προς το Υπουργείο Αμύνης ανάλογη επιστολή μεταξύ των οποίων ο Δημοκρατικός David Peterson τονίζοντας ότι η προμήθεια τους επηρεάζει 95.000 θέσεις εργασίας ²⁷. Παρόμοια πίεση ασκήθηκε και από τα συνδικάτα των εργαζομένων που απασχολούνταν στην εταιρεία και τόνιζαν την αναγκαιότητα του έργου , για την διατήρηση των θέσεων εργασίας παρά για την εθνική ασφάλεια των Η.Π.Α ²⁸ . Το εν λόγω έργο ύψους τριών δισεκατομμυρίων δολαρίων είχε προταθεί στο Πεντάγωνο το 2003 όταν στη θέση του Υφυπουργού Αμύνης βρισκόταν ο Edward C.Aldridge JR που μέχρι και το 2001 ήταν μέλος της αμυντικής εταιρείας Aerospace Corporation και πρόεδρος της McDonnell Douglas Electronics Systems . Το Μάρτιο του 2003 αποχώρησε από την πολιτική και προσλήφθηκε στην Lockheed Martin ως διευθύνων στέλεχος ²⁹. Αξίζει να αναφερθεί ότι το μαχητικό αυτό αεροσκάφος ήταν προηγμένης τεχνολογίας , ωστόσο η απόκτηση του δεν θα βοηθούσε σημαντικά στον GWOT , καθόσον οι αντίπαλοι τους

²⁶ Laurent Joachim & Wiki Community . *Private Military Companies Facts and FAQs* . σελ 37 . 19 Μαρ 2010.Βερολίνο.http://laurentjoachim.com/documents/freebook_laurent-joachim_modern_mercenaries_2010.pdf (έγινε πρόσβαση στις 15/08/12).

²⁷ William D.Hartung . *Prophets of War . Lockheed Martin and the Making of the Military Industrial Complex* . σελ 2-3 .Εκδόσεις :Nation Books . Νέα Υόρκη . 2011 .

²⁸ Robert Scheer . *The Pornography of Power . Why Defense Spending Must Be Cut*. σελ 15 . Εκδόσεις : Twelve Books . 2009 .

²⁹ Nick Turse . *The Complex .How the Military invades our Everyday Lives* . σελ 25-26 . Εκδόσεις : Henry Holt and Company . Νέα Υόρκη .2008 .

δεν ήταν μια δύναμη που μαχόταν με τα ίδια μέσα³⁰. Η Lockheed Martin μόνο το 2010 ξόδεψε περίπου 6,7 εκατομμύρια δολάρια σε μέλη του Κογκρέσου και προς τις δύο πλευρές του ιδεολογικού φάσματος αποδεικνύοντας την στενή σχέση μεταξύ της PDI και των πολιτικών προσώπων³¹.

Σύμφωνα με το δημοσιογράφο Derrick Z. Jackson στις εκλογές του 2006, το 60% των εισφορών της βιομηχανίας προς το δημοκρατικό κόμμα, κατευθύνθηκαν προς τους: Christopher Dodd του Κονέκτικατ, Dianne Feinstein της Καλιφόρνια, Bill Nelson της Φλόριντα, Hillary Clinton της Νέας Υόρκης και του Joe Lieberman του Κονέκτικατ αποδεικνύοντας τη στενή σχέση πολιτικών και αμυντικών εργολάβων³². Στο ίδιο μήκος κύματος μία πρόσφατη μελέτη των William D. Hartung και Christine Anderson για το Κέντρο Διεθνής Πολιτικής (IPR –Arms & Security), έδειξε ότι στον προεκλογικό κύκλο του 2012, οι δεκατέσσερις μεγαλύτεροι κατασκευαστές πυρηνικών όπλων προσέφεραν 2,9 εκατομμύρια δολάρια σε πρόσωπα κλειδιά του Κογκρέσου που αποφασίζουν για τις δαπάνες επί των πυρηνικών³³. Το ήμισυ του ποσού αυτού κατευθύνθηκε προς τα μέλη έξι βασικών επιτροπών που εγκρίνουν τις δαπάνες για τα πυρηνικά ενώ το υπόλοιπο ποσό πήγε σε νομοθέτες που δραστηριοποιούνται σε θέματα πυρηνικών, επειδή στις περιοχές τους εδρεύουν αντίστοιχα εργοστάσια³⁴. Οι εν λόγω εταιρείες συνολικά έχουν δωρίσει προς τους

³⁰ Lawrence J.Korb .*The Best Weapons money Can Buy* . Center for American Progress . 13 Αυγ 2005. <http://www.americanprogress.org/issues/general/news/2005/08/13/1607/the-best-weaponsmoney-can-buy> (έγινε πρόσβαση στις 26/06/12) .

³¹ Bruce Watson .*The 10 Biggest Corporate Campaign Contributors in U.S Politics* .Daily Finance . 10 Μαρ.2010.<http://www.dailyfinance.com/2010/10/13/the-10-biggest-corporate-campaign-contributors-in-u-s-politics> (έγινε πρόσβαση στις 14/08/12) .

³² Derrick Z. Jackson . *Earmarking the War Machine* . Boston Globe .21 Ιουλ 2007 . <http://www.commondreams.org/archive/2007/07/21/2674> (έγινε πρόσβαση στις 14/08/12) .

³³ William D. Hartung and Christine Anderson . *Bombs Versus Budgets .Inside the Nuclear Weapons Lobby* . International Policy Report . σελ 2 . Μασαχουσέτη . Ιούνιος 2012 . http://www.ciponline.org/images/uploads/publications/Hartung_IPR_0612_NuclearLobbyReport_Final.pdf (έγινε πρόσβαση στις 20/07/12) .

³⁴ R. Jeffrey Smith . *The Defense Edge .Are Nuclear Weapons Contractors' Campaign Donation Millions Buying Favors ? The Cutting Edge* . 8 Ιουλ 2012 . <http://www.thecuttingedgenews.com/index.php?article=74125> (έγινε πρόσβαση στις 20/06/12) .

ίδιους πολιτικούς από την αρχή της καριέρας τους περίπου 18,7 εκατομμύρια δολάρια . Μάλιστα για να αυξήσουν την επιρροή τους έχουν στρατολογήσει στις υπηρεσίες τους 137 λομππίστες που στο παρελθόν δούλευαν για φορείς λήψης αποφάσεων επί των πυρηνικών , στο Κογκρέσο , το Υπουργείο Αμύνης και το Υπουργείο Ενεργείας . Στις 14 αυτές εταιρείες ηγετικό ρόλο κατέχουν η Lockheed Martin δωρίζοντας προς τα μέλη του Κογκρέσου 535,000 \$, η Honeywell International που παρείχε 464,582 \$, η Northrop Grumman με 464,00\$ και η Boeing που προσέφερε 336,750 \$ ³⁵ . Σύμφωνα με ανάρτηση του πολιτικού αναλυτή Steve Spires στο OpenSecrets.org ανάμεσα στα ηχηρά πρόσωπα της πολιτικής που έλαβαν προσφάτως από αμυντικούς εργολάβους υψηλά χρηματικά ποσά , είναι ο Ρεπουμπλικάνος Ike Skelton , πρόεδρος της επιτροπής Ενόπλων υπηρεσιών (Armed Service Committee) κατά το 2010 , και ο γερουσιαστής Richard Shelby . Απ τους προαναφερόμενους ο πρώτος έχει λάβει συνολικά από την αρχή της καριέρας του 1,4 δις \$ ενώ προς τον Shelby κατευθύνθηκαν 1,3 δις \$ κατά την διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας το 2008 . ³⁶

Επιπρόσθετα μια ανάλογη έρευνα του κέντρου δημόσιας ακεραιότητας έδειξε ότι από το 1998 έως το 2003 οι δέκα μεγαλύτεροι αμυντικοί εργολάβοι πρόσφεραν προς τα δύο κόμματα των Η.Π.Α συνολικά 35.724.547 \$ ³⁷ . Το 2001 οι δέκα μεγαλύτερες και

³⁵ William D. Hartung and Christine Anderson . *Bombs Versus Budgets .Inside the Nuclear Weapons Lobby* . International Policy Report . σελ 3 . Μασαχουσέτη Ιούνιος 2012 . http://www.ciponline.org/images/uploads/publications/Hartung_IPR_0612_NuclearLobbyReport_Final.pdf (έγινε πρόσβαση στις 20/07/12).

³⁶ Steve Spires . *Defense Background*. 10 Ιουν 2010 . <http://www.opensecrets.org/lobby/background.php?id=D&year=2012> (έγινε πρόσβαση στις 24/07/12) . Στο Παράρτημα Α παρουσιάζονται αναλυτικά τα ποσά που δαπάνησαν οι αμυντικές εταιρείες προς τις ομάδες συμφερόντων (lobbies) .

³⁷ Larry Makinson . *Outsourcing the Pentagon. Who benefits from the Politics and Economics of National Security*. The Center for Public integrity .<http://www.publicintegrity.org/2004/09/29/6620/outsourcing-pentagon> (έγινε πρόσβαση στις 15/08/12).

πιο κερδοφόρες στον κλάδο ιδιωτικές εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών είχαν προσφέρει δώδεκα εκατομμύρια δολάρια ως δωρεές σε προεκλογικές εκστρατείες . Ανάμεσα τους η Halliburton που πρόσφερε περισσότερα από 700.000 \$ μεταξύ 1999 και 2002 κυρίως προς το Ρεπουμπλικανικό κόμμα , ενώ στο ίδιο κόμμα κατευθύνθηκαν περισσότερα από 500.000 \$ από την εταιρεία DynCorp. Η ανωτέρω εταιρεία το 2006 σύναψε συμβόλαιο με την Αμερικανική κυβέρνηση με αντικείμενο την εφοδιαστική υποστήριξη στο Ιράκ ύψους 20,1 δις δολαρίων , τρεις φορές δηλαδή περισσότερα απ όσα κόστισε ο πόλεμος του Κόλπου το 1991³⁸ .

Οι εταιρείες CACI και TITAN που είχαν αναμιχθεί στο σκάνδαλό του Abu Ghraib είχαν προσφέρει εξίσου σημαντικά ποσά σε στελέχη του Ρεπουμπλικανικού κόμματος

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΔΩΡΕΕΣ ΣΕ (\$) ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΥΟ ΚΟΜΜΑΤΑ ΑΠΟ 1998- 2003	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ (%)	ΡΕΠΟΥΜΠΛΙΚΑΝΙΚΟ ΚΟΜΜΑ (%)	ΔΩΡΕΕΣ ΣΕ LOBBIES (\$) 1998-2003
LOCKHEED MARTIN	6.625.983	38	61	48.000.000
BOEING Co	5.313.529	41	59	49.000.000
RAYTHEON Co	3.226.729	41	59	15.300.000
NORTHROP GRUMMAN	3.715.150	34	66	71.000.000
GENERAL DYNAMICS	4.367.384	40	60	29.400.000
UNITED TECHNOLOGIES	2.238.693	42	58	22.600.000
GENERAL ELECTRIC	4.885.867	41	59	76.800.000
SAIC	2.117.163	37	63	-
CARLYLE GROUP	1.640.945	31	69	-
NEWPORT NEWS SHIPBUILDINGS	1.593.104	28	72	-
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	<u>35.724.547\$</u>	-	-	<u>312.100.000\$</u>

³⁸ P .W.Singer . *Can t Win With ' Em , Cant Go to War Without ' Em .Private Military Contractors and Counterinsurgency* . σελ 10. Policy Paper No 4.Foreign Policy at Brookings .Σεπτέμβριος 2007 . <http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2007/9/27militarycontractors/0927militarycontractors.pdf> (έγινε πρόσβαση στις 14/05/12) .

. Η CACI στράφηκε προς το λόμπυ “Clark & Weinstock” προκειμένου αντιμετωπίσει την έρευνα που γινόταν σε βάρος τους και η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε πιθανή απαγόρευση μελλοντικής συμμετοχής της εταιρείας σε κυβερνητικά έργα . Στο διοικητικό συμβούλιο της CACI συμμετείχαν μεταξύ άλλων οι William Perry και Melvin Laird (παλαιότεροι υπουργοί Άμυνας των Η.Π.Α) καθώς και οι John Deutsch και Robert Gates (παλαιότεροι διευθυντές της CIA) .

Άλλοι κολοσσοί της βιομηχανίας όπως η Triple Canopy , η DynCorp , η Erinys και η Blackwater εκπροσωπούνταν στις υποθέσεις τους από την Crowell and Moring , υψηλής αξίας νομική εταιρεία . Μάλιστα η Blackwater προκειμένου απαντήσει για το περιστατικό που έλαβε χώρα στη Φαλούτζα το Μάρτιο του 2004 φέρνοντας στο φως της δημοσιότητας τη δράση των εν λόγω εταιρειών στο Ιράκ , προσέλαβε την εταιρεία Alexander Strategy Group που συνδεόταν στενά με τον Tom Delay μέλος του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος , τον John Warner (πρόεδρο της επιτροπής ενόπλων υπηρεσιών στη Γερουσία) , τον Duncan , τον Rick Santorum (πρόεδρο της επιτροπής Ρεπουμπλικανών στη Γερουσία) - όλοι τους υψηλόβαθμα στελέχη του Κογκρέσου που θα βοηθούσαν στην απόκρουση των κυρώσεων έναντι της εταιρείας ³⁹. Ο Eric Prince ιδρυτής της Blackwater έχει στηρίξει ενεργά το Ρεπουμπλικανικό κόμμα, δωρίζοντας περισσότερα από 200.000 \$ σε υποψηφίους του κόμματος ενώ η αδερφή του είναι παντρεμένη με τον πάμπλουτο Ρεπουμπλικάνο πολιτικό Dick Devos γιο του ιδρυτή της Amway ⁴⁰.

Αναφορικά με τον μεγαλύτερο υπεργολάβο στο Ιράκ , την εταιρεία Halliburton , πρώην πρόεδρος της ,την περίοδο 1995-2000 ήταν ο Ντικ Τσένι μετέπειτα αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Μπους . Μάλιστα σύμφωνα με τον Μπομπ Γούντγουαρντ ήταν εκείνος που επηρέαζε σημαντικά τον πρόεδρο οδηγώντας τον ,

³⁹ Melisa Mastrogiovanni .*The Business of War : Understanding the Military –Industrial Complex and how it’s Still Used Today* . σελ 107 . Άρθρο 33 . Vol :7 . 04 Ιαν 2010 . College of DuPage . <http://dc.cod.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1128&context=essai> (έγινε πρόσβαση στις 10/08/12) .

⁴⁰ *Blackwater’s Top Brass .Eric Prince .Neo Con gang Member* . http://www.democraticunderground.com/discuss/duboard.php?az=view_all&address=132x2740696 (έγινε πρόσβαση στις 19/08/12).

στην απόφαση να επιτεθεί στο Ιράκ το 2003⁴¹. Η εταιρεία το 2003 κέρδισε από το Αμερικανικό Πεντάγωνο συμβόλαια αξίας 4,3 δις δολαρίων εκ των οποίων τα 1,9 της ανατέθηκαν με τη διαδικασία του επείγοντος (απευθείας ανάθεση χωρίς να γίνει ανοιχτός διαγωνισμός)⁴². Αξίζει να αναφερθεί ότι αποτελεί την μοναδική εταιρεία που κατονόμασε ο Osama bin Laden σε μήνυμα του τον Απρίλιο του 2004 λέγοντας ότι πλουτίζει από τον πόλεμο στο Αφγανιστάν⁴³.

Ένα άλλο μεγαθήριο του κλάδου η Bechtel επίσης συνδεόταν στενά με την κυβέρνηση του Bush του νεώτερου και όσους πίεζαν παρασκησιακά για τον πόλεμο στο Ιράκ το 2003. Ο Riley Bechtel πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας αποτέλεσε μέλος του συμβουλίου εξαγωγών του προέδρου Μπους, ενώ ο αντιπρόεδρος της εταιρείας Jack Sheedan την ίδια περίοδο ήταν μέλος του διοικητικού συμβουλίου Πολιτικής Άμυνας, ενός γνωμοδοτικού οργάνου που τασσόταν σθεναρά υπέρ του πολέμου. Ο George Shultz πρώην υπουργός εξωτερικών των Η.Π.Α και μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Bechtel αποτέλεσε και πρόεδρος της επιτροπής για την απελευθέρωση του Ιράκ, μιας ομάδας που διατηρούσε στενούς δεσμούς με το Λευκό Οίκο και υποστήριζε τον πόλεμο⁴⁴. Η Bechtel ήταν μάλιστα ανάμεσα στις 24 εταιρείες που κατηγορούνταν για πώληση οπλικών συστημάτων στο Ιράκ την δεκαετία του 80 συντελώντας στην θωράκιση του καθεστώτος Χουσεΐν. Σε μελέτη της Jennifer Del Rosario Malonzo για το think tank IBON FOUNDATION, αναφέρεται ότι η Bechtel συνεργάστηκε στενά με την CIA για την ανατροπή του Mossadeq στο Ιράν το 1953, του Sukarno στην Ινδονησία και

⁴¹ Βαγγέλης Χωραφάς, Λευτέρης Ριζάς, *Ιράκ ένα δεύτερο Βιετνάμ*, σελ 79. The monthly review imprint. Αθήνα 2005.

⁴² Η διαδικασία της απ' ευθείας ανάθεσης χρησιμοποιείται στην περίπτωση όπου αποδεδειγμένα μια εταιρεία αποτελεί τον αποκλειστικό κατασκευαστή ενός προϊόντος ή εφόσον λόγοι επιχειρησιακής ετοιμότητας (αμεσότητα κινδύνου) το επιβάλλουν. Η θυγατρική της Halliburton KBR ανέλαβε με την ίδια διαδικασία την επισκευή των πετρελαιοπηγών στο Ιράκ.

⁴³ Milton Keynes. *Articles on Private Military Contractors, Including :Mercenary, Halliburton, Private Military Company, KBR, Military Professional Resources INC, Sandline International, Blackwater Worldwide, Blackwater Security Consulting*. σελ 26. Hephastus Books.

⁴⁴ Dee Finney. *Bechtel Group. The Cheney Connection*. 7 Δεκ 2004. <http://www.greatdreams.com/political/bechtel.htm> (έγινε πρόσβαση στις 10/07/12).

την αντικατάσταση τους από τους φιλό-αμερικανούς Reza Shah Pavlavi και Suharto αντίστοιχα ⁴⁵.

Δεν είναι εξίσου τυχαίο ότι η MPRI διατηρεί τις εγκαταστάσεις της στην Βιρτζίνια , εξαιρετικά κοντά στο χώρο του Πενταγώνου . Μάλιστα συνδέεται τόσο πολύ με τις Αμερικανικές Ε.Δ ώστε να διοργανώνει προγράμματα εκπαίδευσης και να παρέχει εγχειρίδια μάχης επ' ωφελεία του στρατού . Η εν λόγω εταιρεία έπεισε μάλιστα την Αμερικανική κυβέρνηση το 2000 να αλλάξει την μέχρι τότε πολιτική απομόνωση απέναντι στην Equatorial Guinea λόγω των επαφών της με την Κούβα και τη Ν. Κορέα , υποστηρίζοντας ότι αν δεν αναλάμβανε αυτή το έργο της αναδιάρθρωσης των Ε.Δ , τότε θα μειοδοτούσε μια Γαλλική εταιρεία θίγοντας τα συμφέροντα των Η.Π.Α στην περιοχή ⁴⁶.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι βιομηχανίες πολέμου προωθούν τα επιχειρηματικά τους συμφέροντα διατηρώντας στενή επαφή με πρόσωπα κλειδιά της πολιτικής και των μυστικών υπηρεσιών . Τα πρόσωπα αυτά της επιχειρηματικής και πολιτικής ελίτ , ταυτίζουν τα οικονομικά συμφέροντα των εταιρειών που υπηρετούν , με τα εθνικά , και παρουσιάζονται ως πατριώτες που κινούνται με μοναδικό κίνητρο την ιδεολογία και όχι το κέρδος . Επιπρόσθετα εφαρμόζοντας διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα στα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας , προωθούν το μιλιταριστικό πνεύμα που ενισχύει περισσότερο τη βιωσιμότητα της Α.Β.Β .

⁴⁵ Jennifer Del Rosario Malonzo . *US Military –Industrial Complex :Profiting from War* . Nadir.org . http://www.nadir.org/nadir/initiativ/agp/free/9-11/military_complex.htm (έγινε πρόσβαση στις 20/06/12).

⁴⁶ Fred Schreier - Marina Caparini .*Privatising Security : Law ,Practice , and Governance of Private Military and Security Companies* .σελ 73. Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces . Μάρτιος 2005 .

III. ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ-ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ

(MILITARY ACADEMIC COMPLEX)

Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού πολέμου σημαντικά ποσά δαπανήθηκαν από τις δύο υπερδυνάμεις για έρευνα και ανάπτυξη εφαρμογών στον στρατιωτικό τομέα . Κατασκευάστηκαν πολυάριθμα εργαστήρια , ερευνητικά κέντρα και αρκετά πανεπιστήμια αναζήτησαν για λογαριασμό του κράτους τεχνικές για την δημιουργία των πιο σύγχρονων και πιο φονικών όπλων . Ο Ritsard Barnet το 1981 ανέφερε χαρακτηριστικά⁴⁷ : *Η πολεμική οικονομία δημιουργεί θερμοκήπιο για δεκάδες χιλιάδες γραφειοκρατών, με ή χωρίς στρατιωτική στολή , που μεταβαίνουν καθημερινά στο γραφείο τους για την κατασκευή πυρηνικών όπλων ή για να σχεδιάσουν τον πυρηνικό πόλεμο-εκατομμύρια εργατών που η δουλειά τους εξαρτάται από το σύστημα της πυρηνικής τρομοκρατίας –επιστήμονες και μηχανικοί που μισθώνονται για να βρουν την τελική τεχνολογική λύση , η οποία θα εγγυάται πλήρη ασφάλεια –εργολάβοι απρόθυμοι να χάσουν εύκολα τα κέρδη τους –πολεμιστές διανοούμενοι που πωλούν απειλές και ευλογούν πολέμους*⁴⁸ .

Την περίοδο αυτή μέλη των Ε.Δ και εργαζόμενοι ιδιωτικών επιχειρήσεων έγιναν ερευνητές επιστημονικών προγραμμάτων στα πανεπιστήμια της χώρας . Όπως ο Vannevar Bush υποστήριξε το 1941, οι στρατιωτικοί αναλυτές θα μπορούσαν να

⁴⁷ Eric Hobsbawm . *Η Εποχή των Άκρων . Ο Σύντομος 20^{ος} Αιώνας 1914-1991* .σελ 184 . Εκδόσεις :Θεμέλιο . Αθήνα 2004 .

48

εκμεταλλευτούν τα νέα όπλα μόνο αν στρέφονταν προς τους εξειδικευμένους επιστήμονες . Προς την κατεύθυνση αυτή ξεκίνησε να αναπτύσσεται ένα δίκτυο επαφών με τα καλύτερα επιστημονικά ιδρύματα της εποχής όπου θα διεξάγονταν ερευνητικό έργο στο οποίο θα συμμετείχαν ενεργά και μέλη των Ε.Δ ⁴⁹. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το 1969 από τους 192 σπουδαστές του τμήματος πυρηνικής επιστήμης στο MIT , οι 45 προέρχονταν από τις τάξεις του στρατού και 115 ήταν εξωτερικοί εργολάβοι που συνεργάζονταν με το Ναυτικό⁵⁰ . Το 1962 το MIT , το California Institute Technology ,το Harvard , το Columbia και το John Hopkins απορροφούσαν για ερευνητικούς σκοπούς περισσότερο από δέκα εκατομμύριο δολάρια το καθένα . Η ανωτέρω πραγματικότητα οδήγησε τον πυρηνικό φυσικό Alvin Weinberg να σημειώσει σαρκαστικά ότι το MIT την περίοδο εκείνη ήταν περισσότερο ένα σύμπλεγμα ερευνητικών κυβερνητικών εργαστηρίων με πολύ καλά προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό τομέα παρά ένα πανεπιστημιακό ίδρυμα που διατηρούσε ερευνητικά εργαστήρια⁵¹ .

Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι και το πανεπιστήμιο του Penn , που διατηρεί εδώ και αρκετά χρόνια στενές σχέσεις με το Υπουργείο Αμύνης των Η.Π.Α , τη CIA και το FBI . Τη δεκαετία του 50 στα εργαστήρια του εν λόγω πανεπιστημίου γίνονταν μυστικές έρευνες για χημικά και βιολογικά όπλα ενώ σύμφωνα με τον κοσμήτορα του πανεπιστημίου Dr. Steven Fluharty το Πεντάγωνο επένδυσε στο πανεπιστήμιο για ερευνητικούς σκοπούς μόνο το 2009 περίπου 34,3 εκατομμύρια

⁴⁹ Daniel J. Kevles . *Cold War and Hot Physics . Reflections on Science , Security , and the American State* .σελ 1-2 . California Institute of Technology . Σεπ 1998 . <http://authors.library.caltech.edu/27745/1/HumsWP-0135.pdf> (έγινε πρόσβαση στις 10/04/12).

⁵⁰ Stuart W. Leslie . *The Cold war and American Science : The Military- Industrial- Academic Complex at MIT and Stanford* . σελ 4 . <http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0CC8QFjAD&url=http%3A%2F%2Fstuff.mit.edu%2Fafs%2Fathena.mit.edu%2Fcourse%2Fother%2Fesd.83%2Fwww%2Fnotebook%2FThe%2520Cold%2520War%2520and%2520American%2520Science.doc&ei=6JZYUMWbA6KC4gSs14DYAw&usg=AFQjCNEiF1g8itzE038IEAFSSgBVheRfxA&sig2=Q4IVftZYxDHyqpcTssh4xg> (έγινε πρόσβαση στις 15/06/12).

⁵¹ Nick Turse . *The Complex .How the Military invades our Everyday Lives* . σελ 34 . Εκδόσεις : Henry Holt and Company . Νέα Υόρκη .2008.

δολάρια ⁵². Ωστόσο το ερευνητικό έργο δεν είναι το αποκλειστικό πεδίο ενδιαφέροντος του πενταγώνου και των εθνικών μυστικών υπηρεσιών . Προσφάτως σε πανεπιστήμια της χώρας λειτούργησε το πρόγραμμα PRISP όπου η CIA και η NSA παρέχουν υποτροφία σε μαθητές ύψους 50.000 δολαρίων με αντάλλαγμα παροχή υπηρεσιών για δύο έτη χωρίς να γίνεται γνωστή η μεταξύ τους σχέση . Παρόμοιο πρόγραμμα που λειτούργησε στο Penn το 2009 είναι και το “Εισαγωγή και Θεωρία στην Πρακτική της Αντικατασκοπείας” , όπου οι καθηγητές δίδασκαν αποκλειστικά εκπαιδευτικό υλικό που τους παρείχε η CIA και η NSA ⁵³ .

Η τεράστια αυτή γραφειοκρατική δομή που δημιουργήθηκε επ’ ωφελεία της Αμερικανικής ηγεσίας και των οργάνων της εξελίχθηκε και σήμερα αποτελείται από τους ακόλουθους φορείς ⁵⁴.

α) τα εθνικά ερευνητικά εργαστήρια που επιχορηγούνται κυρίως από το Πεντάγωνο , το Υπουργείο Ενέργειας και τη NASA (π.χ Idaho National Lab) .

β) τον κεντρικό ερευνητικό φορέα άμυνας των Η.Π.Α (DARPA) .

γ) τους διεθνείς στρατιωτικούς ερευνητικούς οργανισμούς (π.χ RTO στα πλαίσια του NATO).

δ) τα ερευνητικά εργαστήρια των διαφόρων όπλων και σωμάτων (πχ Π.Α, Π.Ν , Σ.Ξ).

ε) τα πανεπιστημιακά ιδρύματα και ανεξάρτητα ινστιτούτα που διεξάγουν βασικές έρευνες και λαμβάνουν επιχορηγήσεις από το Πεντάγωνο (π.χ Berkley , MIT) .

στ) ιδιωτικές εταιρείες που εξειδικεύονται στην ολοκλήρωση οπλικών συστημάτων τελευταίας τεχνολογίας όπως η SAIC , η TITAN , η Lockheed Martin , η Raytheon , η BAE SYSTEMS και πλήθος άλλων εταιρειών που διατηρούν στενές επαφές με πολιτικά πρόσωπα και αξιωματούχους του Αμερικανικού πενταγώνου.

⁵² Jimmy Tobias . *Military –Academic Complex* .3 Δεκ 2009 . Thirtyfourthstreetmagazine . http://34st.com/2009/12/military-academic-complex/?wpmr_switcher=mobile (έγινε πρόσβαση στις 19/03/12).

⁵³ Ibid .

⁵⁴ Armin Krishnan . *War as Business . Technological Change and Military Service Contracting* . σελ 49-50 . Εκδόσεις Ashgate Publishing Limited . 2008

Το Πεντάγωνο έχει δημιουργήσει ένα ολόκληρο σύμπλεγμα εκπαιδευτικών ιδρυμάτων όπως : το NDU το οποίο προσφάτως μετονομάστηκε σε Σχολή Εθνικής Ασφάλειας και Εθνικών Πόρων Dwight D. Eisenhower , το National War college , το Naval Postgraduate School , το Air University , το Air Force Institute of Technology , το Marine Corps University , το Information Resources Management College και το Industrial College of the Armed Forces ⁵⁵. Στα ινστιτούτα αυτά που παράγουν σημαντικό ερευνητικό έργο σε πλήθος επιστημονικών πεδίων εισάγονται μέλη των Ε.Δ της χώρας , ομοσπονδιακοί λειτουργοί καθώς και μέλη των Ε.Δ συμμαχικών χωρών στα πλαίσια βελτίωσης των διακρατικών τους σχέσεων . Επιπρόσθετα το πεντάγωνο για την ενημέρωση του κοινού εκδίδει το περιοδικό Soldiers και διατηρεί πλήθος διαδικτυακών πυλών όπως τα : USMC.mil , GoArmy.com , DefenseLink.mil⁵⁶.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών των Η.Π.Α το Πεντάγωνο από το 1991 μέχρι και σήμερα αποτελεί το μεγαλύτερο επενδυτή στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης (R&D) ⁵⁷ . Τον Ιανουάριο του 2012 ο Υπουργός Αμύνης Leon Panetta και ο Στρατηγός Martin Dempset εξέδωσαν μια αναφορά με τίτλο : *Αμυντικός Π/Υ , Προτεραιότητες και Επιλογές* . Στην εν λόγω αναφορά τονίζεται ότι οι επαναστατικές αλλαγές στην τεχνολογία και η δυναμική του απειλητικού περιβάλλοντος επιβάλλουν την προστασία του ερευνητικού τους πεδίου . Για το λόγο αυτό τα επιστημονικά και τεχνολογικά προγράμματα του Πενταγώνου θα πρέπει να διατηρηθούν σε υψηλά επίπεδα και στον Π/Υ του 2013 παρά την υφιστάμενη οικονομική κρίση⁵⁸ . Άλλωστε στο παρελθόν οι επενδύσεις για ερευνητικούς σκοπούς σε πανεπιστήμια , οδήγησε σε πλήθος καινοτομιών όπως τα λέιζερ , τα ραντάρ οι οπτικές ίνες και το ίντερνετ αλλά και στην άνοδο της ανταγωνιστικότητας των πιο πρωτοπόρων βιομηχανιών του

⁵⁵ Nick Turse . *The Complex .How the Military invades our Everyday Lives* . σελ 33 . Εκδόσεις : Henry Holt and Company . Νέα Υόρκη .2008

⁵⁶ Ibid σελ 200-201 .

⁵⁷ Proposal Exponent .*How Much Does the Federal Government Spend on R & D and Where Do the Dollars Go* . http://www.proposalexponent.com/federalprofiles.html#Deciphering_the_Department_of_Defense (έγινε πρόσβαση στις 19/05/12) .

⁵⁸ DoD –AAU FY13 .*Funding Request* . 27 Μαρ 12 http://www.aau.edu/policy/department_of_defense.aspx?id=7316 . (έγινε πρόσβαση στις 19/06/12) .

έθνους (π.χ πληροφορική ,άμυνα , μηχανική , τεχνολογία πληροφοριών) . Εξίσου εύκολα τα κολλέγια και τα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας στρέφονται αυτοβούλως προς το πεντάγωνο ζητώντας επιχορηγήσεις για έρευνα και ανάπτυξη προκειμένου διατηρήσουν τα υψηλά επίπεδα χρηματοδότησης του παρελθόντος⁵⁹ .

Μεγάλος λόγος έχει γίνει και για τα προγράμματα υψηλής στρατηγικής (GSP) που εφαρμόζεται σήμερα σε σημαντικό αριθμό πανεπιστημίων και στοχεύει στην κατάρτιση επιστημόνων που θα στελεχώσουν το εθνικό κράτος ασφαλείας και τις υπηρεσίες του . Ανάμεσα σε αυτά εντοπίζονται το Yale , το Duke University , το Columbia , το Temple University , το πανεπιστήμιο του Τέξας στο Austin και το πανεπιστήμιο Wisconsin –Madison .Το GSP προήλθε από την οικονομική υποστήριξη του πολυεκατομμυριούχου Roger Hertog , επίτιμου προέδρου του συντηρητικού think tank Manhatan Institute , μέλος του διοικητικού συμβουλίου του American Enterprise Institute , ενώ στο παρελθόν είχε υπηρετήσει και στην εκτελεστική επιτροπή του Φιλό-Ισραηλινού WINEP . Ο G.Bush το Νοέμβριο του 2007 βράβευσε τον Hertog με το εθνικό μετάλλιο ανθρωπισμού χαρακτηρίζοντας τον ως πρόσωπο που η γενναιοδωρία και η σοφία του ανανέωσαν τα πανεπιστημιακά ιδρύματα που αποτελούν φύλακες της Αμερικανικής μνήμης⁶⁰ .

Εξίσου σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του military –academic complex παίζουν και τα think tank της χώρας . Το πρωτοποριακό και περισσότερο επιτυχημένο think tank στον αμυντικό κλάδο θεωρείται το RAND CORPORATION το οποίο μέχρι και το 1962 χρηματοδοτούνταν ιδιαίτερα από την Π.Α των Η.Π.Α . Η επιτυχής λειτουργία του προκάλεσε και την ίδρυση ανάλογων δεξαμενών σκέψης όπως τα : Mitre Corporation , Systems Development Corporation , Analytic Services , Center for Naval Analyses , Research Analysis Corporation και το Institute for Defense Analysis . Το RAND CORPORATION θεωρείται πνευματικό δημιούργημα του στρατηγού

⁵⁹ Bruce Gagnon . *Global Warming or Conversion of Military industrial Complex ?* Space4peace.org . 16 Μαΐου 2007 . http://www.space4peace.org/articles/conversion_or_global_warming.htm (έγινε πρόσβαση στις 25/04/12).

⁶⁰ Steve Horn and Allen Ruff . *How Private Warmongers and the Military Infiltrated Universities* . 28 Νοε 2011 .Truthout/New Analyses . <http://truth-out.org/commentary/item/4905-how-private-warmongers-and-the-us-military-infiltrated-american-universities> (έγινε πρόσβαση στις 21/04/12).

Henry H. Har Arnold που πίστευε ότι η επιστημονική και τεχνολογική έρευνα έπαιξε κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη της εναέρια ισχύος κατά το Β παγκόσμιο πόλεμο . Μάλιστα εξέφρασε την αναγκαιότητα στήριξης προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης γράφοντας προς τον τότε Υπουργό Άμυνας : *Κατά τη διάρκεια του πολέμου ο στρατός , η αεροπορία και το ναυτικό έκαναν πρωτοφανή χρήση των επιστημονικών επιτευγμάτων . Το αναπόφευκτο συμπέρασμα είναι ότι δεν έχουμε θεσπίσει την απαιτούμενη ισορροπία για να διασφαλιστεί η συνέχιση της ομαδικής εργασίας μεταξύ στρατιωτικών , κυβερνητικών υπηρεσιών , βιομηχανίας και πανεπιστημίων . Ο επιστημονικός σχεδιασμός πρέπει να γίνει χρόνια πριν την πραγματική ερευνητική και αναπτυξιακή εργασία*⁶¹ .

Το δόγμα των προληπτικών χτυπημάτων που ασπάστηκε η κυβέρνηση του G. Bush του νεώτερου είχε αναπτυχθεί αρκετά χρόνια πριν από συντηρητικά think tank της χώρας όπως το Center for Security Policy , το National Institute for Public Policy και το Project for a New American Century (PNAC) . Το τελευταίο ιδρύθηκε το 1997 και διευθυνόταν από τον William Kristol εκδότη της Weekly Standard , το Robert Kagan συν-εκδότη της Weekly Standard και αρθρογράφος της Washington Post καθώς και τον Bruce Jackson που εργαζόταν για πολλά χρόνια στην Lockheed Martin⁶² . Από το 1998 είχαν ταχτεί ανοικτά υπέρ της ανατροπής του καθεστώτος Σαντάμ στο Ιράκ ενώ με νέα τους επιστολή προς τον πρόεδρο Μπους στις 20/09/01 μιλούσαν για μεγάλη αύξηση των αμυντικών δαπανών προκειμένου αντιμετωπιστεί ο άξονας του κακού κατά μήκος της γης⁶³ .

Εξίσου ανησυχητικό με τα ανωτέρω είναι και τα αποτελέσματα της έρευνας που διεξήγαγε μια ομάδα επιστημόνων στο πανεπιστήμιο Sonoma και αποδεικνύει την διείσδυση των πολεμοκάπηλων και των εταιρειών της αμυντικής βιομηχανία στον

⁶¹ David Hounshell . *The Cold War , RAND and the Generation of Knowledge, 1946-1962* . σελ 240-241 . <http://www.rand.org/pubs/reprints/2008/RP729.pdf> (έγινε πρόσβαση στις 22/05/12).

⁶² William Hartung and Michelle Ciarrocca . *The Military –Industrial –Think Tank Complex. Corporate Think Tanks and the Doctrine of Aggressive Militarism* . <http://multinationalmonitor.org/mm2003/03jan-feb/jan-feb03corp2.html> (έγινε πρόσβαση στις 24/04/12) .

⁶³ *Project for the New American Century : Letter to President Bush of September 20,2001* . <http://www.newamericancentury.org/Bushletter.htm> (έγινε πρόσβαση στις 02/04/12).

κόσμο των media . Σύμφωνα με αυτή τα 118 άτομα που συνθέτουν τα διοικητικά συμβούλια των δέκα μεγαλύτερων καναλιών , συνδέονται επιχειρηματικά με 228 εθνικές και διεθνείς εταιρείες μεταξύ των οποίων : η Lockheed Martin , η Bechtel , η Boeing , η Halliburton , η Goldman Sachs, η Lehman Bros , η Echelon , η Microsoft , η Adobe Systems , η Northwest Airlines, η Continental Airlines , η Lafarge North America ,η Rothschild Investments , η Home Depot , η Oracle και η American Express ⁶⁴. Είναι λογικό λοιπόν να τίθενται ερωτηματικά για την ανεξαρτησία των Μ.Μ.Ε και το πώς αυτά παρουσιάζουν τα καθημερινά γεγονότα .

Άλλωστε αυτός είναι και ο κύκλος των επενδυμένων συμφερόντων που στηρίζει μια πολεμική οικονομία , και γίνεται ισχυρότερος όσο ισχυρότεροι είναι οι δεσμοί μεταξύ πολιτικών προσώπων , αμυντικών εταιρειών και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Το Military Industrial Complex έγινε για πρώτη φορά γνωστό πενήντα χρόνια πριν , και εξακολουθεί να υπάρχει και σήμερα με διαφορετική πλέον μορφή , και κυρίαρχο εκφραστή τις εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών , που εκμεταλλεύτηκαν μια σειρά συστημικών και οικονομικών παραγόντων και πλέον δρουν στην διεθνή σκηνή στα όρια της νομιμότητας .

⁶⁴ Matthias Chang . *Brainwashed for War :Programmed to Kill .The Military-industrial-Media Complex Propaganda Behind the Cold War , The Vietnam War & the War on Terrorism* . σελ 255-256 . Εκδόσεις :American Free Press . Πενσυλβανία Οκτώβριος 2006.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^Ο

Η ΑΝΑΛΥΟΜΕΝΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ “ΠΟΛΕΜΟΣ Α.Ε”.

Ι. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΣΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ PMCs/ PMFs

Σύμφωνα με τους όρους της οικονομικής επιστήμης , στην αγορά οι καταναλωτές επιδιώκουν την απόκτηση ενός αντικειμένου ή μιας υπηρεσίας στην καλύτερη δυνατή ποιότητα και τιμή ανάμεσα στο πλήθος των επιχειρήσεων που προσφέρουν ομοειδή αγαθά / υπηρεσίες . Κάτι ανάλογο συμβαίνει και στην αναδυόμενη βιομηχανία πολέμου που μετά το 1990 παρουσιάζεται περισσότερο οργανωμένη και με μεγαλύτερα κέρδη ⁶⁵ . Μάλιστα μόνο οι Αμερικανικές εταιρείες του είδους σύναψαν περισσότερα από 3.000 συμβόλαια αξίας άνω των 300 δισεκατομμυρίων δολαρίων με το Αμερικανικό Υπουργείο Αμύνης ⁶⁶ . Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Armor-Holdings που το 2000 συμπεριλήφθηκε μέσα στις 100 πιο γρήγορα αναπτυσσόμενες εταιρείες σε μελέτη που έγινε από την εταιρεία Zacks Investment ⁶⁷ . Η πλειοψηφία των εταιρειών αυτών μισθώνονται από τις Η.Π.Α , την Αγγλία , τη Ρωσία και το Ισραήλ ⁶⁸ .

Επειδή ακριβώς μιλάμε για αγορά , άρα και για οικονομία οι δυνάμεις της προσφοράς (S) και της ζήτησης (D) είναι αυτές που διαμορφώνουν την εξέλιξη της βιομηχανίας

⁶⁵ Deborah Avant . *Privatizing Military Training* . Foreign Policy in Focus . 12 Οκτ 2005 . http://www.fpif.org/reports/privatizing_military_training (έγινε πρόσβαση στις 19-03-12). Αναφέρεται από τη συγγραφέα ότι οι ιδιωτικές εταιρείες ασφαλείας με εισηγμένες μετοχές στο χρηματιστήριο αυξήθηκαν με διπλάσιο ρυθμό απ’ ότι ο μέσος όρος του δείκτη Dow Jones τη δεκαετία του 90 .

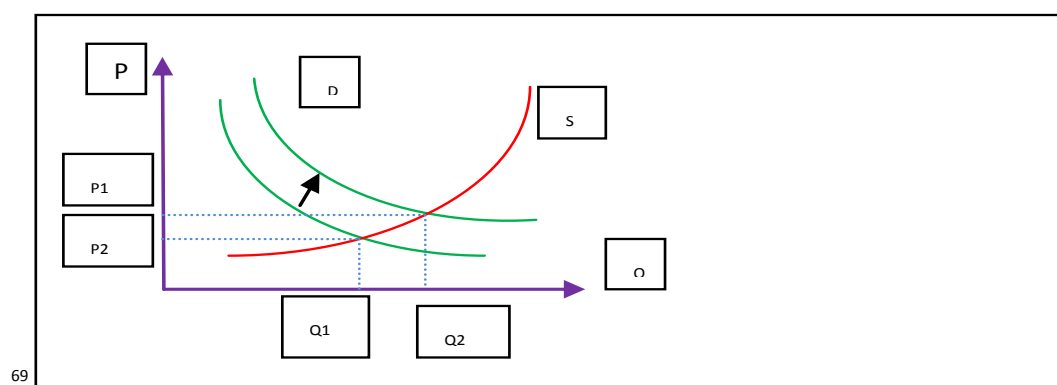
⁶⁶ Deborah Avant .*The Market for Force .The consequences of privatizing security* . σελ 8. Cambridge university Press .2005 .

⁶⁷ Jane M.Folpe , Irene Gashurov , Ann Harrington , Theodore Spencer .*Fortune’s 100 Fastest Growing Companies* . Fortune . 4 Σεπ- 2000 . http://money.cnn.com/magazines/fortune/fortune_archive/2000/09/04/286805/index.htm (έγινε πρόσβαση στις 10/04/12).

⁶⁸ Η μοναδική υπερδύναμη από το 1994 μέχρι και το 2011 είχε συνάψει τρεις χιλιάδες εξήντα ένα συμβόλαια με 12 από τις 24 εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις Η.Π.Α . Το Αμερικάνικο Πεντάγωνο κοστολογεί τα συμβόλαια αυτά περίπου στα 300 δις δολάρια ενώ το μεγαλύτερο όγκο τους είχαν αναλάβει οι εταιρείες: Kellogg Brown & Root και Allen Hamilton .

αλλά και το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών⁶⁹. Περί το 1990 ο κύριος παράγοντας που διαμόρφωσε τη ζήτηση ήταν το τέλος του Ψυχρού πολέμου που είχε ως αποτέλεσμα τη δραστική μείωση του συντηρούμενου από τα κράτη – έθνη τακτικού στρατού ⁷⁰. Στα περισσότερα κυρίαρχα κράτη , εξαιτίας της απουσίας άμεσων απειλών , μειώθηκαν τα συντηρούμενα οπλικά συστήματα , η χρηματοδότηση του αμυντικού τομέα , και το ανθρώπινο δυναμικό⁷¹ .

Πλήθος άρτια εκπαιδευμένου στρατιωτικού προσωπικού με μεγάλη εμπειρία στα πεδία των μαχών , έψαχναν πλέον νέες προκλήσεις όπου θα προσέφεραν τις υπηρεσίες τους ⁷². Πρώην προσωπικό επίλεκτων μονάδων όπως το “32^ο τάγμα αναγνώρισης” της Ν. Αφρικής και η ομάδα “ΑΛΦΑ” των Σοβιετικών

⁶⁹ ⁷⁰ Chesterman & Lehnardt . *From mercenaries to market . The rise and regulation of private military companies.* (Κεφαλαίο 10. *The emerging market of private military services and the problems of regulation .*) σελ 181 .Oxford University Press.Φεβρουάριος 2007.

⁷¹ Η μείωση της χρηματοδότησης του αμυντικού τομέα οφείλεται και στην απαιτήσεις που έχουν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα απέναντι στις χώρες που δανείζουν προκειμένου να τις θέσουν σε αναπτυξιακή πορεία .

⁷² Το ανθρώπινο δυναμικό των Ε.Δ των Η.Π.Α μειώθηκε από τα 2,1 εκατομμύρια (1989) στα 1,4 (2005) ενώ οι ταξιαρχίες του Σ.Ξ μειώθηκαν από 111 σε 63 . Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και οι Ε.Δ της Ρωσίας που από 5,227.000 (1987) μειώθηκαν στις 977.000 (2001) αλλά και οι δυνάμεις της Γαλλίας που μειώθηκαν σχεδόν στο μισό από το 1987 μέχρι το 2005 . Η Γερμανία αντίστοιχα μείωσε τις δυνάμεις της από 469.000 (1990) σε 284.000 , η Ιταλία από 389.600 σε 200.000 , η Ισπανία από 274.000 σε 160.000 , η Τουρκία από 647.500 σε 515.000 , η Νορβηγία από 34.100 σε 26.000 , η Ολλανδία από 102.600 σε 53.000 , το Βέλγιο από 92.000 σε 41.000 , η Βουλγαρία από 129.000 σε 51.000, η Ουγγαρία από 94.000 σε 33.000 και η Ρουμανία από 163.000 σε 100.000.(Ειδικότερα βλέπε Fred Schreier - Marina Caparini .*Privatising Security : Law , Practice , and Governance of Private Military and Security Companies* .υποσημείωση 7 σελ 4. Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces . Μάρτιος 2005 .

ενσωματώθηκαν στις νέες αυτές εταιρείες πολέμου⁷³. Ταυτόχρονα τη διαμόρφωση του παράγοντα ζήτηση αποδείκνυε ότι αύξανε η τάση αδύναμων χωρών να αναβαθμίσουν το στρατό τους καθώς πλέον δεν απολάμβαναν την υποστήριξη των μεγάλων δυνάμεων⁷⁴.

Μέχρι το 1989 οι δύο υπερδυνάμεις ήταν εγγυητές της παγκόσμιας τάξης και σταθερότητας, διατηρούσαν το μονοπώλιο βίας, θέτοντας υπό έλεγχο οποιεσδήποτε συγκρούσεις απειλούνταν να εξαπλωθούν. Η κατάσταση αυτή άλλαξε άρδην και το πλήθος των εμφυλίων συγκρούσεων διπλασιάστηκε. Η έλλειψη συστημάτων ισχυρής διοίκησης είχε ως αποτέλεσμα ασταθή κράτη όπως αυτά της Σομαλίας και της Σιέρα Λεόνε να διαλυθούν από τις εσωτερικές συγκρούσεις, ενώ στην περίπτωση των Βαλκανίων επικράτησαν εθνοτικές συγκρούσεις ως αποτέλεσμα της διάλυσης της Σοβιετικής Ένωσης και της Γιουγκοσλαβίας⁷⁵. Επιπρόσθετα η αδυναμία των χωρών αυτών να διατηρήσουν τακτικές δυνάμεις έλλειψη πίστης του λαού στην κοινή εθνικότητα και ιδεολογία αύξανε το δίλημμα ασφαλείας που προκαλούνταν κυρίως από εσωτερικές πηγές⁷⁶. Οι κυβερνήσεις τους θεωρούσαν την πρόσληψη των εταιρειών αυτών ως την βέλτιστη λύση για έναν επιπλέον λόγο. Οι εξωτερικοί αυτοί δρώντες δεν ενδιαφέρονταν για την πολιτική κατάσταση των χωρών, ελαχιστοποιώντας τις πιθανότητες για συνομοσίες και πραξικοπήματα που θα επέφεραν την ανατροπή των υφιστάμενων καθεστώτων⁷⁷.

⁷³ Milton Keynes . *Articles on Private Military Contractors ,Including :Mercenary ,Halliburton ,Private Military Company ,KBR ,Military Professional Resources INC, Sandline International ,Blackwater Worldwide ,Blackwater Security Consulting* . σελ 34 .Hephaestus Books.

⁷⁴ Henry Sanchez . *Why do states hire private military companies ?* <http://newarkwww.rutgers.edu/global/sanchez.htm> (έγινε πρόσβαση στις 21/03/2012).

⁷⁵ P.W Singer . *Corporate Warriors .The Rise of the privatizes Military Industry* . σελ 50. Cornell University Press .Ithaka and London . 2003 .

⁷⁶ Henry Sanchez . *Why Do States Hire Private Military Companies* . <http://newarkwww.rutgers.edu/global/sanchez.htm> (έγινε πρόσβαση στις 14/04/12) .

⁷⁷ Robert Mandel. *Armies Without States .The privatization of Security* . σελ 60 . Εκδόσεις : Lynne Rienne.Inc .Colorado .2002 .

Η αυξημένη αυτή ζήτηση απ' τα ασταθή καθεστάτα, συνέπεσε με την απροθυμία των κυρίαρχων κρατών να δεσμεύσουν τις τακτικές τους δυνάμεις , στις εσωτερικές συγκρούσεις των χωρών αυτών και μάλιστα απουσία γεωπολιτικών και οικονομικών συμφερόντων⁷⁸. Στην Αμερική , την μόνη πλέον υπερδύναμη , η ιδέα της νίκης χωρίς ανθρώπινες απώλειες ήταν ιδιαίτερα ζηλευτή (body bag syndrome)⁷⁹. Αυτό ωθούσε περισσότερο τα μη αναπτυγμένα κράτη του τρίτου κόσμου που βρισκόταν στο χείλος της κατάρρευσης , να στραφούν στις σύγχρονες εταιρείες πολέμου καθώς πίστευαν ότι οι ειρηνευτικές δυνάμεις που θα αποστέλλονταν ως ανθρωπιστική βοήθεια από τα Δυτικά κράτη , δεν θα εμπλέκονταν ενεργά αλλά θα παρέμειναν απαθείς θεατές του αιματοκυλίσματος⁸⁰ . Μια σειρά αποτυχημένων προσπαθειών διατήρησης και επιβολής ειρήνης σε Σομαλία⁸¹, Ρουάντα , Βοσνία καθώς και η διστακτικότητα των κρατών μελών του NATO αλλά και της Ε. Ε μέσω του θεσμού της ΚΕΠΑΑ για επεμβάσεις , ενίσχυσαν τη ζήτηση των εν λόγω εταιρειών . Όλοι συμφωνούσαν στο ότι θα έπρεπε να ληφθούν μέτρα για να αποφεύγονται παρόμοιες καταστάσεις χωρίς ωστόσο να τα προσδιορίζουν (κενό εξουσιών – ικανοτήτων) . Όταν λοιπόν προέκυπταν τέτοιου είδους ζητήματα ή δεν ήταν εφικτό να παρθεί μια ομόφωνη λύση , οι ιδιωτικές εταιρείες πολέμου αποτελούσαν ένα εναλλακτικό μέσο και ίσως περισσότερο αποτελεσματικό. Ήταν οι μόνες πρόθυμες να καλύψουν το κενό αυτό σε απαιτούμενο έμπνοχο δυναμικό και σε πολιτική θέληση όπως υποστηρίζει και ο ιδρυτής της Aegis Defence Services Timothy Spicer .

⁷⁸ Allison Stanger – Mark Eric Williams .*Private Military Corporations : Benefits and Costs of Outsourcing Security* . σελ 5 .Yale Journal of International Affairs . Fall-Winter 2006 . http://www.middlebury.edu/media/view/218821/original/Williams__Stanger.PDF (έγινε πρόσβαση στις 02 /06/12) .

⁷⁹ Μετά τον πόλεμο του Βιετνάμ οι Η.Π.Α ήταν υπερβολικά διστακτικές στην ανάπτυξη χερσαίων επιχειρήσεων . Τα Μ.Μ.Ε εστίαζαν στους Αμερικανούς στρατιώτες που έχαναν τη ζωή τους σε εμπόλεμες ζώνες δημιουργώντας αρνητικό κλίμα για οποιαδήποτε στρατιωτική επέμβαση .

⁸⁰Robert Mandel. *Armies Without States .The privatization of Security* . σελ 59 . Εκδόσεις : Lynne Rienne.Inc .Colorado .2002 Ibid σελ 59 .

⁸¹ Ibid σελ 50 . (Το βίντεο που έκανε το γύρω του κόσμου μέσα από το κανάλι CNN να σκοτώνονται Αμερικανοί στρατιώτες σε μια αφιλόξενη χώρα , είχε αρνητική επίπτωση στην επιθυμία των κυβερνήσεων να δεσμεύουν τις Ε.Δ τους σε ανθρωπιστικές κρίσεις μακράν των συνόρων τους .Το κενό αυτό ασφαλείας ήταν πρόθυμες να καλύψουν οι επιχειρήσεις παροχής πολεμικών υπηρεσιών .)

Αρκετά χρόνια πλέον μετά το τέλος της Ψυχροπολεμικής εποχής και του Απαρτχάιντ ο παράγοντας προσφορά προσαρμόζεται πλέον στις αυξητικές τάσεις του παράγοντα ζήτηση για τις εταιρείες πολέμου . Οι συνθήκες δεν θα , μπορούσαν να είναι καλύτερες για την ιδιωτικοποίηση της ασφάλειας ⁸².

Σημαντικό μερίδιο σε αυτό φέρουν και οι τρομοκρατικές επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου και ο εν συνεχεία αναληφθείς πόλεμος ενάντια στην διεθνή τρομοκρατία που κήρυξε ο Τζωρτζ Μπους ο νεώτερος . Ο ιδρυτής της εταιρείας SCG International Risk και πρώην μέλος των ειδικών δυνάμεων του ναυτικού των Η.Π.Α Jamie Smith , είχε αναφέρει χαρακτηριστικά ότι ιδρυτικός σκοπός της εταιρείας του ήταν η παροχή συμβουλών για οντότητες όπως αυτές του Υπουργείου Άμυνας και του Υπουργείου Εσωτερικών που καλούνταν να αντιμετωπίσουν μια νέα τάξη πραγμάτων μετά τις επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου⁸³ . Με πρωτοπόρο τις Η.Π.Α και στον τομέα αυτό , δεν άργησαν και τα υπόλοιπα δυτικά κράτη (π .χ Γαλλία , Αγγλία) να υιοθετήσουν την πολιτική αυτή , αυξάνοντας πρόσθετα τη ζήτηση στην εν λόγω βιομηχανία .

Ταυτόχρονα η κυβερνητική αστάθεια σε τριτοκοσμικές χώρες ανάγκασε ΜΚΟ , ιδιωτικές εταιρείες εκμετάλλευσης ορυχείων και κοιτασμάτων αλλά και διεθνείς οργανισμούς (UNHCR , UNICEF , UNDP , WFP) να στραφούν προς τις σύγχρονες εταιρείες μισθοφόρων προκειμένου διασφαλίσουν την προστασία του προσωπικού τους και την αποτελεσματικότητα των αναληφθέντων επιχειρήσεων . Η έλλειψη ικανοτήτων αλλά και χρόνου που απαιτούνταν για να ανταποκριθούν στις συνεχώς επιδεινωμένες συνθήκες ασφαλείας , καθώς και το μεγάλο κόστος , ανάγκασε τους ανωτέρω οργανισμούς να στραφούν στις εταιρείες αυτές⁸⁴.

Επιπλέον η έλευση των εταιρειών αυτών θεωρείται και ως λογικό επακόλουθο των δύο κύριων καπιταλιστικών καινοτομιών του 20^{ου} αιώνα : της χρησιμοποίησης

⁸² Ibid σελ 57 .

⁸³ David Isenberg .*Shadow Force .Private Security Contractors in Iraq* . σελ 23. Praeger Security International .Λονδίνο .2009.

⁸⁴ Milton Keynes . *Articles on Private Military Contractors ,Including :Mercenary ,Halliburton ,Private Military Company ,KBR ,Military Professional Resources INC, Sandline International ,Blackwater Worldwide ,Blackwater Security Consulting* . σελ 38 .Hephaestus Books .

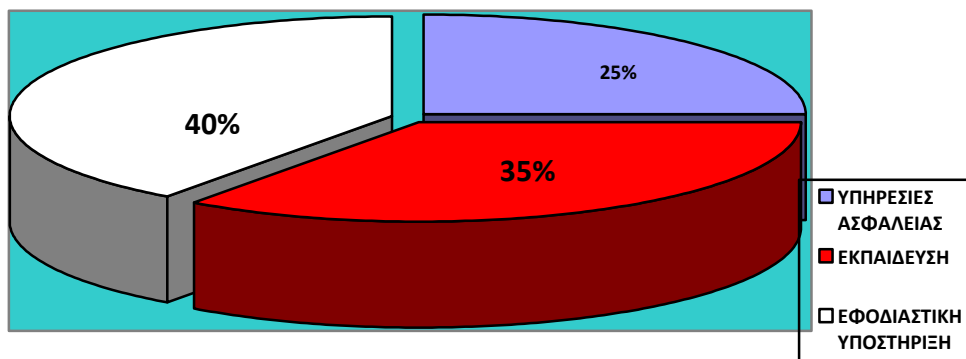
εξωτερικών συνεργατών (outsourcing) και της παγκοσμιοποίησης καθιστώντας τον πόλεμο λιγότερο ζήτημα των κρατών και περισσότερο έναν τομέα επενδύσεων , ανάπτυξης και ελέγχου . Στην Αμερική επί προεδρίας Ρ. Ρέιγκαν και στην Αγγλία επί Margaret Thatcher στόχος ήταν η απελευθέρωση των εταιρειών από τις επεμβάσεις του κράτους που θεωρούνταν αντί-οικονομική λύση . Ήταν η θέση του προέδρου Ρέιγκαν που ενίσχυσε τις εταιρείες αυτές λέγοντας ότι οποιαδήποτε κυβερνητική λειτουργία μπορούσε να ιδιωτικοποιηθεί (συμπεριλαμβανομένου των λειτουργιών που υλοποιούσαν οι Ε.Δ) έπρεπε να ιδιωτικοποιηθεί ⁸⁵. Την ίδια πολιτική ακολούθησε και ο πρόεδρος Κλίντον, αναζητώντας ένα κρατικό τομέα που λειτουργεί αποτελεσματικότερα και στοιχίζει λιγότερο , ενώ αποτέλεσε και μία από τις πέντε πρωτοβουλίες της Ατζέντας του νεώτερου Μπους για τη βελτίωση του κρατικού τομέα ⁸⁶ .

Σύμφωνα με μία μελέτη της ναυτικής ακαδημίας των Η.Π.Α , πεντακόσιες πενήντα εταιρείες του είδους ανέπτυξαν ενεργή δραστηριότητα από το 1970 έως και το 2006 εκ των οποίων το 25 % παρείχε υπηρεσίες ασφαλείας , το 35 % εκπαίδευση και συμβουλές ενώ το υπόλοιπο 40 % κυρίως εφοδιαστική υποστήριξη⁸⁷ . Επιπρόσθετα η ίδια έρευνα , έδειξε ότι η εν λόγω αγορά αναπτύχθηκε ταχύτερα στις Η.Π.Α από οποιοδήποτε άλλο σημείο του πλανήτη και εκτίναξε τα κέρδη της αλλά και το

⁸⁵ Robert Poole . *Ronald Reagan and the Privatization Revolution* . Reason Foundation .08 Ιουν 2004 . <http://reason.org/news/show/ronald-reagan-and-the-privatiz> (έγινε πρόσβαση στις 12-04-12).

⁸⁶ Valerie Bailey Grasso .*Defense Outsourcing : The OMB Circular A-76 Policy* .σελ 1 .CRS Report for Congress . 30 Ιουνίου 2005 . <http://www.fas.org/sgp/crs/natsec/RL30392.pdf> (έγινε πρόσβαση στις 14-04-12).

⁸⁷

προσωπικό που απασχολούνταν σ αυτήν , με τον πόλεμο στο Ιράκ το 2003 ⁸⁸. Την ίδια πρακτική ασπάστηκαν οι Η.Π.Α και επί προεδρίας Μπαράκ Ομπάμα καθώς οι εργολαβίες των εταιρειών αυτών στο Αφγανιστάν το 2009 αυξήθηκαν κατά 29 %⁸⁹ .

Ένας επιπλέον παράγοντας που έδωσε ώθηση στον νέο αυτό κλάδο ήταν η ανάπτυξη της επιστήμης και οι επερχόμενες επαναστατικές αλλαγές στα οπλικά συστήματα (RMA) που σε μεγάλο ποσοστό καθορίζουν την αποτελεσματικότητα και την ακρίβεια στα πλήγματα των Ε.Δ ⁹⁰. Οι μεγάλες και σύγχρονες Ε.Δ όπως αυτές των Η.Π.Α και της Μ. Βρετανίας στηρίζονται στα σύγχρονα πληροφοριακά συστήματα τα οποία έχουν εφευρεθεί από ιδιώτες που διατηρούν το μονοπώλιο συντήρησης .

Τέλος δεν θα πρέπει να παραληφθεί ότι για τις Η.Π.Α και τη Μ. Βρετανία οι ιδιωτικές εταιρείες πολέμου , παρέχουν τα μέσα άσκησης επιρροής σε σύνθετες πολιτικοκοινωνικές συνθήκες χωρίς να απαιτείται η δέσμευση των τακτικών τους δυνάμεων . Εν γένει όταν οι πολιτικές συνθήκες , οι νόρμες ή άλλοι περιορισμοί δεν επιτρέπουν τη χρήση των Ε.Δ , τα κράτη μπορούν να εφαρμόσουν την εξωτερική τους πολιτική μέσω των εταιρειών αυτών . Θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς ότι μέσω των εταιρειών αυτών πράττουν τα παράνομα και τα μη δημοφιλή . Αν για κάποιο λόγο κάτι δεν πάρει την επιθυμητή γι αυτούς ροή τότε οι δυνάμεις αυτές δεν θα κατηγορηθούν για τη δράση τους καθώς δεν θα έχουν επισήμως εμπλακεί . Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι ενώ ο ομοσπονδιακός νόμος των Η.Π.Α δεν επέτρεπε την ανάμειξη των Αμερικανικών στρατευμάτων στην Κολομβία στον πόλεμο κατά του FARC , η κυβέρνηση της χώρας προσέλαβε εταιρείες που έφεραν εις πέρας πλήθος μυστικών επιχειρήσεων στην περιοχή .

⁸⁸ Thomas C.Bruneau .*Patriots for Profit .Contractors and the Military in U.S National Security* . σελ 118-119 .Stanford Security Studies. California . 2011.

⁸⁹ Moshe Schwartz .*The Department of Defense's Use of Private Security Contractors in Afghanistan and Iraq: Background , Analysis and Options for Congress* .σελ 2 . CRS Report .13 Μαΐου 2011 . <http://www.fas.org/sgrp/crs/natsec/R40835.pdf> (έγινε πρόσβαση στις 14-04-2012) .

⁹⁰ P.W.Singer .*Corporate Warriors .The Rise of the Privatized Military Industry and its Ramifications for International Security* . σελ 195 . International Security .Vol 26:3 .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΜΙΣΘΟΦΟΡΟΙ–ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ-Ε.Δ

I. ΜΙΣΘΟΦΟΡΟΙ (MERCENARIES)

Πως θα μπορούσαμε να ορίσουμε μια εταιρεία παροχής πολεμικών υπηρεσιών ; Είναι απλώς μισθοφόροι ; Αν όχι ποιες οι κύριες διαφορές τους ; Ποιες οι κύριες διαφορές τους με τις Ένοπλες Δυνάμεις που αναλαμβάνουν το ίδιο έργο ; Έχουν διατυπωθεί αρκετές απόψεις για το αν οι σύγχρονες εταιρείες πολέμου είναι απλώς μια νεότερη μορφή μισθοφόρων .Ο Nicollo Machiavelli στο έργο του ‘The Prince’ το 1513 χαρακτήριζε τους μισθοφόρους άχρηστους και επικίνδυνους καθώς στην πλειοψηφία τους ήταν απείθαρχοι , φιλόδοξοι ,δειλοί και αναξιόπιστοι ⁹¹. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει συμπεριφέρονται δειλά μπροστά στον εχθρό , δεν έχουν το φόβο του θεού και όποιο έθνος στηρίζεται σε αυτούς δεν θα είναι ποτέ ασφαλές . Η ύπαρξη τους θεωρείται ηθικά προβληματική καθώς δεν παρέχουν κάποια εύλογη δικαιολογία για την ενεργή συμμετοχή τους σε ένοπλες συρράξεις και δεν προωθούν την εδραίωση της δημοκρατίας ⁹².

Ο Francoise J. Jampson αναφέρει τρία κύρια χαρακτηριστικά των μισθοφόρων. Πρώτον είναι διαφορετικής εθνικότητας από τους πολίτες της χώρας για την οποία μάχονται , έχουν ως κίνητρο το κέρδος⁹³ και τρίτον χρησιμοποιούν ένοπλη βία αλλά όχι ως τακτικά μέλη των Ε.Δ ενός κράτους ⁹⁴. Το δεύτερο χαρακτηριστικό διακρίνει τους μισθοφόρους από τους εθελοντές που μάχονται για ιδεολογικούς σκοπούς ενώ το τρίτο χαρακτηριστικό τους διακρίνει από τις Ε.Δ . Ο Nathan προσδιορίζει τους

⁹¹ Thomas C. Bruneau .*Patriots for Profit .Contractors and the military in U.S National Security* . σελ 109 .Stanford Security Studies. California . 2011 .

⁹² Sebastian Mallaby . *Paid to make Peace* . The Washington Post . 4-Ιουν 2001. <http://www.sandline.com/hotlinks/article9.html> (έγινε πρόσβαση στις 14-04-12).

⁹³ Για το λόγο αυτό τους έχουν αποδοθεί οι χαρακτηρισμοί : soldiers of fortune και prostitutes of war.

⁹⁴ Andrew Alexandra , Deane –Peter Baker, Marina Caparini . *Private Military and Security Companies . Ethics , Policies and Civil – Military Relations* . σελ 20 . Routledge Taylor & Francis Group . Λονδίνο 2008

μισθοφόρους ως στρατιώτες που προσλαμβάνονται από κυβερνήσεις ή επαναστατικές οργανώσεις με σκοπό να συνεισφέρουν σε μια σύγκρουση είτε συμμετέχοντας ένοπλα (ως δύναμη πυρός) είτε εμμέσως παρέχοντας άλλες υπηρεσίες (π.χ πληροφορίες , εφοδιαστική υποστήριξη) και δραστηριοποιούνται μακράν της χώρας τους⁹⁵ . Πρόσφατη γνωστή δραστηριότητά τους θεωρείται η συμμετοχή της “Λευκής Λεγεώνας” στο Ζαΐρ την περίοδο μεταξύ 1996 και 1997 . Η μονάδα αυτή αποτελούμενη από 300 άνδρες εκπαιδεύτηκε από τους Alain Le Carro , Robert Montoya , Milorad Palemid και μαχόταν στο πλευρό του Mobutu Sese Seko . Τα μέλη της καταγόταν από τη Σερβία , το Μαρόκο , την Αγκόλα ,τη Μοζαμβίκη , τη Ν.Αφρική , το Βέλγιο , την Γαλλία , την Αγγλία και μετά την ήττα του Mobutu μετακινήθηκαν στο Κογκό για να υπερασπιστούν την κυβέρνηση Lissouba που βρισκόταν σε πολιορκητικό κλοιό .

Σύμφωνα με το Άρθρο 47 της συνθήκης της Γενεύης τα χαρακτηριστικά της ταυτότητας ενός μισθοφόρου εντοπίζονται στο ότι:

- α . δεν είναι πολίτης ή κάτοικος της χώρας για την οποία μάχεται .
- β . δεν ενσωματώνεται στις Ε.Δ της χώρας αυτής ως αποσταλμένος των Ε.Δ της χώρας του , περιορίζεται και δρα μόνο με βάση το συμβόλαιο που έχει υπογράψει .
- γ .μάχεται έχοντας ως μοναδικό κίνητρο το κέρδος και όχι κάποιο πολιτικό ή θρησκευτικό σκοπό .
- δ . δεν ανήκει στις Ε.Δ των μαχόμενων χωρών .
- ε. στρατολογείται αποκλειστικά προκειμένου συμμετάσχει σε μια ένοπλη σύγκρουση.
- στ .παίρνει ενεργά μέρος στην εμπόλεμη σύρραξη.

Για να αποδοθεί σε κάποιον ο ορισμός του μισθοφόρου θα πρέπει να συγκεντρώνει αθροιστικά όλα τα ανωτέρω χαρακτηριστικά . Αν και ο συγκεκριμένος ορισμός είναι κοινά πλέον αποδεκτός ωστόσο πολλοί τονίζουν αρκετές ελλείψεις τους .

⁹⁵ L. Nathan . *Lethal Weapons : Why Africa Needs Alternatives to Hired Guns* . <http://ccrweb.ccr.uct.ac.za/archive/two/3/p10.html> (έγινε πρόσβαση στις 17/04/12) .

Χαρακτηριστικά θα μπορούσε να αναφερθεί η αδυναμία να αποδείξει κανείς το πραγματικό κίνητρο ενός ατόμου που κατηγορείται για την άσκηση υπηρεσιών μισθοφόρου ⁹⁶. Σύμφωνα με έκθεση του Η.Β που δημοσιεύτηκε το 1976 οποιοσδήποτε ορισμός για τους μισθοφόρους στηριζόταν σε αποδείξεις για το κίνητρο τους θα ήταν ανεφάρμοστος και ατυχής ⁹⁷. Αποτέλεσμα της υπόθεσης ότι ένας μισθοφόρος συμμετέχει ένοπλα στις εμπόλεμες ζώνες με μοναδικό κίνητρο την απόκτηση χρημάτων , είναι ο συγκεκριμένος όρος να έχει αρνητική έννοια .

Οι μισθοφόροι αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης των κάτωθι συμβάσεων :

α . του οργανισμού Αφρικανικής ενότητας για την εξάλειψη των μισθοφόρων στην Αφρική (OAU Convention 1977⁹⁸)

β . των Ηνωμένων εθνών ενάντια στην στρατολόγηση , τη χρήση , τη μίσθωση και την εκπαίδευση μισθοφόρων (UN Convention on Mercenaries 4/12/1989⁹⁹).

γ . της Νο 5 σύμβαση της Χάγης όπου σύμφωνα με το Άρθρο 4 απαγορεύεται στις ουδέτερες δυνάμεις να δημιουργούν μισθοφορικούς στρατούς ή να επιτρέπουν την στρατολόγηση μισθοφόρων στην πατρίδα τους.

⁹⁶ *The Montreux Document. On Pertinent International Legal Obligation and Good Practices for States Related to Operations of Private Military and Security Companies During Armed Conflict*. Σελ 42. Federal Apartment of Foreign Affairs . International Committee of the Red Cross . Αυγουστος 2009 .(http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/icrc_002_0996.pdf) έγινε πρόσβαση στις 15 Ιουνίου 2012 .

⁹⁷Κ. Fallah .*Corporate Actors :The Legal Status of Mercenaries in Armed Conflict* .σελ 8. Vol 88 , No 863 .Σεπ 2006. International Review of the Red Cross . “Mercenaries we think can only be defined by reference to what they do , and not by reference to why they do it .” http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/irrc_863_fallah.pdf (έγινε πρόσβαση στις 19/06/12).

⁹⁸ Ειδικότερα βλέπε : *Convention of the OAU for the Elimination of Mercenarism in Africa* . 3/7/1977. <http://www.icrc.org/ihl.nsf/FULL/485>

⁹⁹ Ειδικότερα βλέπε : *International Convention Against the Recruitment , Use , Financing and Training of the Mercenaries* . Νέα Υόρκη 4 Δεκ 1989 . <http://treaties.un.org/doc/publication/mtdsg/volume%20ii/chapter%20xviii/xviii-6.en.pdf> (έγινε πρόσβαση στις 15/05/12).

δ . το Ψήφισμα 2465 των Η.Ε , σύμφωνα με το οποίο τιμωρείται ως αδίκημα η χρήση μισθοφόρων ενάντια σε κινήματα εθνικής απελευθέρωσης και ανεξαρτησίας , ενώ οι μισθοφόροι είναι παράνομοι ¹⁰⁰ .

ε . το Ψήφισμα 2625 των Η.Ε , σύμφωνα με το οποίο τα έθνη έχουν καθήκον να απέχουν από την οργάνωση ή την ενθάρρυνση οργάνωσης άτακτων ένοπλων δυνάμεων (συμπεριλαμβανομένου των μισθοφόρων) για εισβολή σε έδαφος ξένης χώρας ¹⁰¹ .

στ . το Ψήφισμα 3130 των Η.Ε , σύμφωνα με το οποίο η χρήση μισθοφόρων από αποικιακά ή ρατσιστικά καθεστάτα είναι εγκληματική πράξη και οι μισθοφόροι τιμωρούνται ως εγκληματίες .

στ . το καταστατικό της Ρώμης του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (2002) , σύμφωνα με το οποίο η δράση των μισθοφόρων θεωρείται πράξη επιθετική ¹⁰² .

Στόχος των ανωτέρω συμβάσεων ήταν η απαγόρευση της χρήσης και της συμμετοχής μισθοφόρων στις εχθροπραξίες . Οι διεθνείς ανθρωπιστικοί νόμοι αντιμετωπίζουν τους μισθοφόρους από διαφορετική άποψη δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στην κατάσταση που επέρχονται σε περίπτωση αιχμαλωσίας . Σύμφωνα με αυτούς δεν δικαιούνται την ιδιότητα του αιχμαλώτου πολέμου (prisoner of war) ¹⁰³ .

¹⁰⁰ Ειδικότερα βλέπε : *Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and People* . Άρθρο 8 . 20 Δεκ 1968 . <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/244/25/IMG/NR024425.pdf?OpenElement> (έγινε πρόσβαση στις 01/07/12) .

¹⁰¹ Ειδικότερα βλέπε : *Declaration on Principles of International Law Concerning Friendly Relations and Co-operation Among States in Accordance with the Charter of the United Nation* . 24 Οκτ 1970 . «**Every state has the duty to refrain from organizing or encouraging the organization of irregular forces or armed bands , including mercenaries , for incursion into the territory of another state**» <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/348/90/IMG/NR034890.pdf?OpenElement> (έγινε πρόσβαση στις 01/07/12) .

¹⁰² Ειδικότερα βλέπε : *Rome Statute of the International Criminal Court* .16 Ιαν 2002. http://untreaty.un.org/cod/icc/statute/english/rome_statute%28e%29.pdf (έγινε πρόσβαση στις 01/07/12) .

¹⁰³ Andrew Alexandra , Deane –Peter Baker, Marina Caparini . *Private Military and Security Companies . Ethics , Policies and Civil – Military Relations* . σελ 161 . Routledge Taylor & Francis Group . Λονδίνο 2008 .

II . ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΙΣΘΟΦΟΡΩΝ - ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Αν και με μια πρώτη ματιά η διαφορά μεταξύ μισθοφόρων και των σύγχρονων εταιρειών παροχής εμπόλεμων υπηρεσιών δείχνει οριακή , εντοπίζονται ουσιαστικές διαφορές σε επίπεδο οργάνωσης , νομικής κατάστασης , εύρος παροχής υπηρεσιών και ιδιότητας των απασχολούμενων σε αυτές . Σε αντίθεση με τις σύγχρονες εταιρείες πολέμου οι μισθοφόροι , είναι προσωρινά ad hoc γκρουπ μεμονωμένων μάχιμων ατόμων που στρατολογούνται με πλάγιους τρόπους . Χαρακτηριστικό παράδειγμα μισθοφόρων αποτελούν οι διαβόητοι Mike Hoare¹⁰⁴ , Bob Denard¹⁰⁵ και Jacques Schramme που έδρασαν στη Ν.Αφρική την περίοδο του Απαρτχάιντ ¹⁰⁶.

Επιπρόσθετα τα άτομα αυτά στερούνται τα στοιχεία του επαγγελματισμού , της πειθαρχίας , και είναι συνήθως περιορισμένες οι επιχειρησιακές τους δυνατότητες . Κυρίως δεν παρέχουν κάτι παραπάνω από δύναμη πυρός σε ένοπλο αγώνα στο μικρότερο επίπεδο σχηματισμού , χωρίς να έχουν δυνατότητες παροχής σύνθετων επιχειρησιακών αντικειμένων και χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο σε εμφύλιους πολέμους ή για ανατροπή καθεστώτων σε πλουτοπαραγωγικές χώρες της Αφρικής ¹⁰⁷.

Ο όρος ιδιωτικές εταιρείες πολέμου (private military companies) δεν υφίσταται σε καμία διεθνή νομοθετική σύμβαση . Οι σύγχρονες εταιρείες πολέμου είναι νόμιμα ιδρυμένες επιχειρήσεις που στοχεύουν στο κέρδος , είτε παρέχοντας υπηρεσίες που απαιτούν τη χρήση βίας με στρατιωτικά μέσα , είτε παρέχοντας τη δυνατότητα αυτή

¹⁰⁴ Ειδικότερα για την βιογραφία του βλέπε στο διαδικτυακό τόπο: <http://www.mercenary-wars.net/biography/mike-hoare.html> (έγινε πρόσβαση στις 10-04-12) .

¹⁰⁵ Ο Denard έμεινε διαβόητος στην ιστορία για την υποστήριξη των αντικαθεστωτικών στο Κονγκό ενάντια στα Η.Ε αλλά και για μια σειρά πραξικοπημάτων στα νησιά Comoros και στις Σεϋχέλλες . Μάλιστα η τελευταία του συμμετοχή σε προσπάθεια ανατροπής πολιτικού καθεστώτος ήταν το 1995 .

¹⁰⁶ Keith Somerville . *Dogs of War into doves of peace* . BBC NEWS.ONLINE. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/2403517.stm> . 11 Νοε 2002 .(έγινε πρόσβαση στις 02-04-12) .

¹⁰⁷ The Economist: *Private Military Companies .Who dares profits .Why Britain is good at Producing Private Military Companies* . 18 -05-06 . <http://www.economist.com/node/6950372> (έγινε πρόσβαση στις 17/04/12) .

στους πελάτες τους μέσω εκπαίδευσης ή άλλων πρακτικών (εξοπλισμός , προμήθειες , μεταφορές , συλλογή πληροφοριών) και έχουν τη δυνατότητα να αλλάζουν δραστικά το αποτέλεσμα μιας πολεμικής αναμέτρησης ¹⁰⁸. Ως εκ τούτου οι κατηγορίες των πελατών στους οποίους απευθύνονται είναι περισσότερες , και εκτείνονται απ' τα κυρίαρχα κράτη μέχρι μη κυβερνητικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις . Εταιρείες όπως η Blackwater και η MPRI είναι εγγεγραμμένες στους επίσημους καταλόγους των Η.Π.Α όπως επίσης η Aegis με την Armorgroup στους αντίστοιχους Αγγλικούς . Είναι οργανωμένες σε επιχειρηματικές μονάδες με ξεκάθαρη διοικητική ιεραρχία και μετόχους . Ανταγωνίζονται στην παγκόσμια αγορά και διαφημίζουν τις υπηρεσίες που παρέχουν στις ιστοσελίδες τους στο διαδίκτυο ¹⁰⁹. Πριν αναλάβουν οποιαδήποτε δράση σε μια επιχείρηση μακράν των εθνικών τους συνόρων οι εταιρείες αυτές υποχρεούνται να λάβουν την άδεια της χώρας στην οποία εδράζονται .

Σε αντίθεση με τους μισθοφόρους οι εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών από το 2001 έχουν ιδρύσει το διεθνή οργανισμό διατήρησης σταθερότητας (IPOA-ISOA) , τα μέλη του οποίου έχουν δημιουργήσει ένα κώδικα διεξαγωγής επιχειρήσεων (code of conduct) με τον οποίο θα πρέπει οι εταιρείες του κλάδου να συμβαδίζουν ¹¹⁰. Εάν

¹⁰⁸ Robert Mandel . *Armies Without States .The Privatization of Security* . σελ 9-10. Lynne Rienner Publishers . Λονδίνο 2002.

¹⁰⁹ Βλέπε ενδεικτικά : www.olivesecurity.com (Olive Group), www.oam-group.com (OAM) , www.armorgroup.com (Armor Group) , www.aegisworld.com (Aegis), www.bluehackle.com (Blue Hackle), www.trojansecurities.com (Trojan Securities International), www.diligencellc.com (Diligence LLC) , www.aegisiraq.co.uk (AegisWorld) , www.icpgroup.ltd.uk (International Corporate Protection) , www.globalgroup.com (Global Strategies Group) .Επιπρόσθετα έχουν αναρτηθεί επίσημα site που ενημερώνουν το προσωπικό των εταιρειών αυτών (<http://www.pmcpsc.com/lessons.htm>) αλλά και περιοδικά αφιερομένα σε αυτές (π.χ Soldier of Fortune <http://www.sofmag.com/category/newsletter/soldier-fortune-magazine-newsletter>).

¹¹⁰ Molly Dunigan . *Victory for Hire. Private Security Companies Impact on Military Effectiveness* .σελ 18. Stanford University Press. Stanford California . 2011 (Ο IPOA σήμερα αριθμεί σαράντα εννέα μέλη – εταιρείες και ενθαρρύνει την επικοινωνία μεταξύ κυβερνήσεων και της βιομηχανίας φιλοδοξώντας να αποτελέσει τη νέα ειρηνοποιό δύναμη . Εκπροσωπεί τις ιδιωτικές εταιρείες ασφαλείας που εργάζονται τόσο για τον κυβερνητικό όσο και για τον επιχειρηματικό τομέα . Ο «κώδικας συμπεριφοράς» του οργανισμού θεσπίστηκε από τον Doug Brooks με τη συνεργασία εκπροσώπων ΜΚΟ μετά το τέλος του εμφυλίου πολέμου στη Σιέρα Λεόνε . Λειτουργεί κατά κάποιον τρόπο ως εγγύηση και αποτελεί μια προσπάθεια να αποβληθεί η άσχημη εικόνα που είχε σχηματιστεί στο

οποιοσδήποτε παρατηρήσει παραβίαση του κώδικα αυτού , μπορεί να το αναφέρει στον οργανισμό , όπου εξετάζεται η κατηγορία από τα μέλη μιας εξουσιοδοτημένης επιτροπής . Στην περίπτωση που εντοπιστούν παραβιάσεις από μια εταιρεία χωρίς αυτή να αναλάβει ενέργειες αποκατάστασης , χάνεται και η ιδιότητα του μέλους¹¹¹ . Το 2006 ιδρύθηκε ο Βρετανικός Οργανισμός Ιδιωτικών εταιρειών Ασφαλείας (BAPSC) με λειτουργίες ανάλογες με αυτές του IPOA αποδεικνύοντας με έναν ακόμα τρόπο τη σημαντική ανάπτυξη του κλάδου τις τελευταίες δεκαετίες ¹¹². Τον Αύγουστο του 2004 οι PMFs που δραστηριοποιούνταν στο Ιράκ ίδρυσαν τον PSAI στα πρότυπα του IPOA που αριθμεί σήμερα πενήντα μέλη ¹¹³.

Η Αμερικανική κυβέρνηση ορίζει τους εν λόγω εργολάβους ως εταιρείες που παρέχουν προϊόντα ή υπηρεσίες (στο στρατό) αντί χρηματικής αποζημίωσης . Εν ολίγοις αναλαμβάνουν ένα σημαντικό τμήμα αποστολών που προγενέστερα εκτελούνταν από το προσωπικό των Ε.Δ . Σε γενικές γραμμές προσλαμβάνονται προκειμένου παρέχουν υπηρεσίες φύλαξης , εκπαίδευσης και εφοδιασμού και όχι για να αναλαμβάνουν άμεση επιθετική συμμετοχή στις εχθροπραξίες . Από τα ανωτέρω γίνεται αντιληπτό ότι εν λόγω εταιρείες δεν πληρούν αθροιστικά τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στην Συνθήκη της Γενεύης για να τους αποδοθεί δικαιοματικά ο τίτλος του μισθοφόρου . Σε κάθε περίπτωση οι νέες αυτές οντότητες και η επακόλουθη επέκτασή τους , προκάλεσαν αλλαγές στην συμπεριφορά των κυρίαρχων κρατών , κάτι που ενστερνίζονται ακόμη και εκείνοι που χαρακτηρίζουν τις σύγχρονες εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών ως εταιρικούς μισθοφόρους

παρελθόν και ιδιαίτερα στις χώρες της Αφρικής από τη δράση των μισθοφόρων . Ο κώδικας αυτός τίθεται υπό συζήτηση σε ετήσια βάση προκειμένου προσαρμόζεται στις αλλαγές του περιβάλλοντος και των αγορών που δρουν τα μέλη του. Ειδικότερα για τον κώδικα συμπεριφοράς των μελών του ISOA βλέπε στο επίσημο διαδικτυακό τόπο του οργανισμού : <http://stability-operations.org/index.php>).

¹¹¹ Ibid σελ 19 .

¹¹² The British Association Private Security Companies.<http://www.bapsc.org.uk/?aboutus=about-us> (επίσημος διαδικτυακός τόπος τους Αγγλικού Οργανισμού) .

¹¹³ Ειδικότερα βλέπε : http://www.psc.ai.org/Docs/fulllist_update_05OCT06.pdf (έγινε πρόσβαση στις 11/05/12).

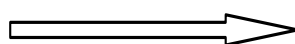
III . ΔΙΑΦΟΡΕΣ Ε.Δ-ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ.

Σύμφωνα με τον Max Weber το κράτος έχει το μονοπώλιο νόμιμης άσκησης φυσικής βίας μέσα στα εθνικά του σύνορα κατανέμοντας μέρος του δικαιώματος αυτού στις Ένοπλες Δυνάμεις ¹¹⁴. Όταν μετά το τέλος του Ψυχρού πολέμου εμφανίστηκαν στη διεθνή σκηνή οι ιδιωτικές εταιρείες πολέμου ως εναλλακτικό μέσο παροχής ασφαλείας , προέκυψαν ερωτήματα σχετικά με το αν θα πρέπει να ιδιωτικοποιούνται τέτοιου είδους υπηρεσίες , κατά πόσο είναι οικονομικά ανταποδοτικές και χρήσιμες . Τόσο οι Ε.Δ όσο και οι σύγχρονες εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών έχουν το ίδιο αντικείμενο ωστόσο παρουσιάζουν δύο ουσιαστικές διαφορές ¹¹⁵.

Η πρώτη διαφορά που εντοπίζεται είναι ότι ένα μέλος του στρατού έχει ως κύριο οδηγό την ευθύνη απέναντι στο κράτος και τον άνθρωπο σε αντίθεση με τους εργαζόμενους των εταιρειών που κατευθύνονται με γνώμονα το κέρδος και δρουν βάση του ιδιωτικού τους συμφωνητικού . Αυτό αποτελεί μεγάλο κίνδυνο για τα κράτη που τις μισθώνουν , καθώς ανά πάσα στιγμή μπορούν ν' αλλάξουν στρατόπεδο . Μοναδική αρχή για τις Ε.Δ της χώρας είναι το κράτος ενώ για τις εταιρείες του είδους μπορεί να είναι ένα κράτος , ένας διεθνής οργανισμός , ΜΚΟ ή άλλες

¹¹⁴ Max Weber . *Essays in Sociology* .σελ 77-78 . Oxford University Press .Νέα Υόρκη 1946 .(...a state is a human community that claims the monopoly of the legitimate use of physical force within a territory .)

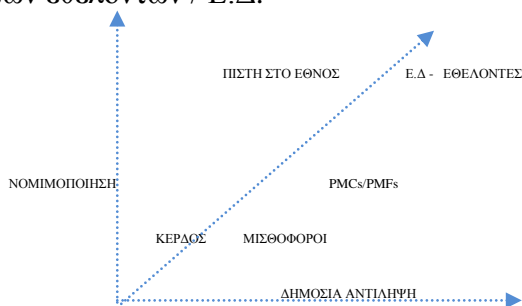
¹¹⁵

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ	ΠΟΛΙΤΗΣ-ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΑΣ
ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ	ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΚΑΘΗΚΟΝ	-
ΚΙΝΗΤΡΟ	ΑΥΤΟΑΜΥΝΑ	ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΣ	ΚΕΡΔΟΣ
ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ	ΑΤΟΜΙΚΗ-ΠΟΛΙΤΗ	ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ	ΑΤΟΜΙΚΗ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΡΟΛΟΣ	ΣΥΝΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ	ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΡΟΛΩΝ	ΑΠΟΞΕΝΩΣΗ ΑΠΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΡΟΛΟΥΣ

ιδιωτικές εταιρείες . Οι ΕΔ μιας χώρας δεν επηρεάζονται από τους νόμους της αγοράς (προσφορά και ζήτηση) και δεν έχουν δικαίωμα επιλογής στο που θα αγωνιστούν και εναντίον ποιου αντιπάλου¹¹⁶ . Αρχές όπως η ακεραιότητα και η φιλοπατρία δεν έχουν σημασία στον ιδιωτικό τομέα . Η νομιμότητα της δράσης μιας εταιρείας παροχής πολεμικών υπηρεσιών και η αντιλήψεις του κοινού για αυτές είναι δύο μεγέθη που μεταβάλλονται ανάλογα . Η σχέση αυτή διακρίνεται στο ακόλουθο διάγραμμα όπου απεικονίζονται οι αντιλήψεις του κοινού για τη δράση των μισθοφόρων , των PMCs /PMFs και των εθελοντών / Ε.Δ.

Υπάρχουν αρκετοί νόμοι που περιορίζουν τη δράση του εθνικού στρατού και βάση των οποίων μπορεί κάποιος στρατιώτης να εκδιωχθεί για εγκλήματα πολέμου . Στον αντίποδα δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο για τις εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών ή λειτουργικοί κρατικοί μηχανισμοί που να ελέγχουν τη δράση τους . Αν και σε ορισμένες χώρες έχουν γίνει προσπάθειες να δημιουργηθεί ένα κατάλληλο νομικό πλαίσιο ελέγχου τους , η εφαρμογή τους παραμένει ακόμα μια πρόκληση (π.χ MEJA).

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι δεν υπάρχει ένας επίσημος ορισμός , μια ομοφωνία για το τι συνθέτει μια εταιρεία παροχής πολεμικών υπηρεσιών . Δεν είναι όλες οι εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών ίδιες , ούτε παρέχουν το ίδιο εύρος υπηρεσιών . Αρκετές αυτοαποκαλούνται εταιρίες ασφάλειας (Security Companies) προκειμένου αποσπούν την μικρότερη δυνατή προσοχή των Μ.Μ.Ε που συνήθως τους χαρακτηρίζουν εταιρικούς μισθοφόρους , ή προκειμένου έχουν καλύτερες

¹¹⁶ Andrew Alexandra , Deane –Peter Baker, Marina Caparini . *Private Military and Security Companies . Ethics , Policies and Civil – Military Relations* . σελ 219 . Routledge Taylor & Francis Group . Λονδίνο 2008.

αξιώσεις απέναντι στη νομιμότητα και μικρότερο φόβο απέναντι στους κανονισμούς

117

IV. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ.

Αρκετά προβλήματα προκύπτουν σε οποιαδήποτε προσπάθεια κατηγοριοποίησης των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω βιομηχανία . Αυτό οφείλεται στο ότι το μεγαλύτερο ποσοστό τους αναλαμβάνει πλήθος εργολαβιών , από υπηρεσίες φύλαξης και επικοινωνιακή υποστήριξη μέχρι υπηρεσίες εφοδιαστικής μέριμνας και εκπαίδευσης , αλλά και στην υπερβολική μυστικοπάθεια που τις χαρακτηρίζει .

Ο ειδικός της βιομηχανίας αυτής , P.W.Singer , ανάλογα με τις επιχειρησιακές ικανότητες των εταιρειών αυτών τις διακρίνει σε τρεις κατηγορίες . Η πρώτη περιλαμβάνει όσες επικεντρώνονται αποκλειστικά στις ένοπλες συγκρούσεις (**Military Provider Firms**). Αποτελούν τον πιο αντιφατικό τομέα της βιομηχανίας και γι αυτό το λόγο οι περισσότερες απ τις εταιρείες που παρέχουν αυτού του είδους τις υπηρεσίες χαρακτηρίζονται από μυστικοπάθεια και πολλές φορές αρνούνται τη δράση τους . Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτέλεσε τη δεκαετία του 90 η εταιρεία Executive Outcomes που το 1994 πολέμησε στο πλευρό της κυβέρνησης της Αγκόλα ενάντια στην επαναστατική οργάνωση Unita όταν έπαψε να είναι σε ισχύ η συμφωνία για την οποία είχαν μεσολαβήσει τα Η.Ε . Η ίδια εταιρεία ένα χρόνο μετά κλήθηκε από την κυβέρνηση της Σιέρα Λεόνε να θέσει υπό έλεγχο την επαναστατική ομάδα Revolutionary United Front που προσπαθούσε να πάρει τον έλεγχο των εκεί ορυχείων χρυσού¹¹⁸ . Μία άλλη εταιρεία που εντάσσεται στην ανωτέρω κατηγορία είναι και η Αγγλική Sandline International που συμμετείχε το 1997 ενεργά στις συγκρούσεις

¹¹⁷ The Guardian. *Don't call us mercenaries, says British company with lucrative contracts and cheap labour*. 17 Μαΐ2004. <http://www.guardian.co.uk/uk/2004/may/17/military.iraq> (έγινε πρόσβαση στις 10-04-2012).

¹¹⁸ Milton Keynes . *Articles on Private Military Contractors ,Including :Mercenary ,Halliburton ,Private Military Company ,KBR ,Military Professional Resources INC, Sandline International ,Blackwater Worldwide ,Blackwater Security Consulting* . σελ 85 .Hephaestus Books

στην Παπούα Νέα Γουινέα , το 1998 στη Σιέρα Λεόνε και το 2003 στη Λιβερία . “Πελάτες” της πρώτης κατηγορίας είναι συνήθως χώρες που έχουν συγκριτικά μικρότερες στρατιωτικές ικανότητες και αντιμετωπίζουν συνήθως άμεσο και υψηλό εσωτερικό ή εξωτερικό κίνδυνο .

Στην δεύτερη κατηγορία ανήκουν εκείνες οι εταιρείες που επικεντρώνονται στην παροχή συμβουλών προς τους πελάτες (**Military Consulting Firms**) για την αναδιοργάνωση των τακτικών τους δυνάμεων . Οι κροατικές δυνάμεις φέρεται ότι εκπαιδεύτηκαν από την εταιρεία MPRI , βελτιώνοντας κατά πολύ τις ικανότητες τους στην μάχη της Κράινα , όπου πολέμησαν όμοια με Νατοϊκή δύναμη . Μάλιστα κάποιοι αναλυτές υποστηρίζουν ότι παρείχε και συμβουλές σε επίπεδο προμήθειας οπλικών συστημάτων καθώς η Κροατία φαίνεται να ξόδεψε εκείνη την περίοδο σχεδόν ένα δισεκατομμύριο σε αγορές όπλων από χώρες της δύσης . Αν και η MPRI αρνείται επισήμως οποιαδήποτε ανάμειξη στην εκπαίδευση των Κροατικών στρατευμάτων ο επικεφαλής των δυνάμεων των Η.Ε στην περιοχή , στρατηγός Alain Fourand αναφέρει χαρακτηριστικά ότι από μόνες τους οι Κροατικές δυνάμεις δεν θα κατόρθωναν αυτό το αποτέλεσμα¹¹⁹ . Η ίδια εταιρεία εκπαίδευσε σε θέματα άμυνας και ασφάλειας εκατόν είκοσι Αφρικανούς ηγέτες και περισσότερους από πέντε χιλιάδες Αφρικανούς στρατιώτες , ενώ το 1995 μετά τη συνθήκη του Νταϊήτον ανέλαβε την εκπαίδευση του στρατού της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης έναντι εκατό σαράντα εκατομμυρίων δολαρίων ¹²⁰ . Μία άλλη εταιρεία με σημαντικά κέρδη και παρόμοια λειτουργία είναι η Vinell , θυγατρική της Northrop Grumman που ανέλαβε το 2003 το έργο της αναδιοργάνωσης των Ιρακινών Ε.Δ αρχικά για εννέα μεραρχίες , ενώ στο παρελθόν είχε αναλάβει την εκπαίδευση της εθνικής φρουράς της Σαουδικής Αραβίας . Το ύψος του συμβολαίου της Vinell ανέρχονταν στα σαράντα οχτώ

¹¹⁹ Molly Dunigan . *Victory for Hire. Private Security Companies Impact on Military Effectiveness* .σελ 95. Stanford University Press. Stanford California . 2011.(I don't think it was the Croats themselves that did that). Ο πρώην στρατηγός Harry E. Soyster και στέλεχος πλέον της MPRI διέψευσε οποιαδήποτε ανάμειξη της εταιρείας λέγοντας χαρακτηριστικά : “ I can assure you if we had the capability to train an army in a month to turn it around that fast , I wouldn't be taking to you , I'd flying you over the Riviera on the way to see it for yourself . if we could do that in Croatia , we could straighten out Afghanistan in a couple of months ”.

¹²⁰ Ibid σελ 55 .

εκατομμύρια δολάρια ωστόσο προς το τέλος του 2003 το υπόλοιπο της εκπαίδευσης αποφασίστηκε να ανατεθεί στις Ιορδανικές δυνάμεις καθόσον θεωρήθηκε ότι δεν τήρησε τις συμβατικές της υποχρεώσεις¹²¹ . Η εν λόγω εταιρεία έχει κατηγορηθεί για διασυνδέσεις με το Carlyle group , τον Τζωρτζ Μπους τον νεότερο και την βασιλική οικογένεια των Σαουδαράβων ¹²². Η Vinell είναι η παλαιότερη εταιρεία της βιομηχανίας (έτος ίδρυσης 1931) και κάθε φορά που κάποιος εκπρόσωπος της εμφανίζεται δημοσίως , καλείται να διαψεύσει το χαρακτηρισμό του μισθοφόρου . Μέλος της εταιρείας σε συνέντευξη του στο περιοδικό NewsWeek ανέφερε χαρακτηριστικά ότι δεν είναι μισθοφόροι επειδή ακριβώς δεν συμμετέχουν ενεργά στις συγκρούσεις αλλά αντίθετα εκπαιδεύουν τους υπολοίπους για εμπόλεμες συνθήκες ¹²³. Συνήθως στην ανωτέρω κατηγορία απευθύνονται κράτη που επιδιώκουν την οργάνωση των Ε.Δ , δεν αντιμετωπίζουν κάποιον άμεσο κίνδυνο και συνάπτουν συμβόλαια μεγαλύτερης διάρκειας .

Στην τρίτη κατηγορία ανήκουν οι εταιρείες παροχής εφοδιαστικής υποστήριξης (**Military Support Firms**) οι οποίες ιστορικά έχουν λάβει το υψηλότερο μερίδιο των συμβολαίων ανάμεσα στις υπόλοιπες εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών . Αρκεί μόνο να αναφέρουμε ότι το 2003 οι Αμερικανικές Ε.Δ ανέθεσαν στην εταιρεία KBR τέσσερα μεγάλα έργα συνολικής αξίας 587.988.500 δολαρίων ¹²⁴. Αν και τα ποσά αυτά φαντάζουν υπέρογκα , αναδεικνύουν τη σημασία των εν λόγω υπηρεσιών στα σύγχρονα πεδία των μαχών . Η ίδια εταιρεία την δεκαετία του 90 υποστήριξε τις Ε.Δ των Η.Π.Α στις εύφλεκτες περιοχές της Σομαλίας , της Αιτής , της Ρουάντα , του

¹²¹ David Isenberg .*Shadow Force .Private Security Contractors in Iraq* . σελ 104. Praeger Security International .Λονδίνο .2009 .

¹²² Milton Keynes . *Articles on Private Military Contractors ,Including :Mercenary ,Halliburton ,Private Military Company ,KBR ,Military Professional Resources INC, Sandline International ,Blackwater Worldwide ,Blackwater Security Consulting* . σελ 100 .Hephaestus Books .

¹²³ Dan Briody .*The Iron Triangle: Inside the Secret World of the Carlyle Group* . σελ 64 . John Wiley & Sons . καναδάς 2003 .

¹²⁴ Deborah C.Kidwell. *Public war , Private Fight? The United States and Private Military Companies* . σελ 2 .Combat Studies Institute Press .Kansas .2011 .

ανατολικού Τιμούρ και σήμερα στην Ιορδανία , το Κουβέιτ , την Τουρκία ,τη Γεωργία , το Ιράκ , το Αφγανιστάν , το Ουζμπεκιστάν και το Τζιμπουτί ¹²⁵.

Τέλος ο Διεθνής Οργανισμός Διατήρησης Σταθερότητας (IPOA-ISOA) διακρίνει τις εταιρείες της βιομηχανίας σε τρεις κατηγορίες :

α) στους παρόχους μη θανατηφόρων υπηρεσιών (**Nonlethal Service Providers**) που εξασφαλίζουν λογιστική υποστήριξη ή άλλες υπηρεσίες που η διεθνής κοινότητα θεωρεί περισσότερο χρήσιμες παρά επικίνδυνες .

β) τις ιδιωτικές εταιρείες ασφαλείας (**Private Security Companies**) που μισθώνονται περισσότερο από εταιρείες παρά από έθνη –κράτη (παρέχουν ένοπλη προστασία , αλλά σε καμία περίπτωση δεν αναλαμβάνουν από μόνες τους επιθετική δραστηριότητα) .

γ) τις ιδιωτικές στρατιωτικές εταιρείες (**Private Military Companies**) , που συνήθως παρέχουν τις υπηρεσίες τους κατά κύριο λόγο σχεδιασμένες να επηρεάζουν σημαντικά στρατηγικές καταστάσεις .

¹²⁵ David Isenberg . *The Secret World of Corporate Mercenaries*. Asia Times . 20 Δεκ 2003 . http://www.atimes.com/atimes/Front_Page/EL20Aa01.html (έγινε πρόσβαση στις 05/04/12).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΤΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ PMCs/PMFs ΚΑΙ Η ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ

I. ΤΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ

Πίσω από τη χρήση της σύγχρονης βιομηχανίας πολέμου, αναδύεται ένα ηθικό ζήτημα. Το ζήτημα αυτό δεν είναι άλλο από την προοπτική της παγιοποίησης και ανάθεσης του αγαθού της δημόσιας ασφάλειας στα χέρια εταιρειών έναντι χρημάτων. Παρά τις πολλές διαφορές που εντοπίζονται μεταξύ μισθοφόρων και PMFs το ηθικό αυτό δίλλημα δεν ξεπερνιέται εύκολα, προκαλώντας την αποστροφή αρκετών. Η ιδέα να πληρώνεις κάποιον για να μάχεται και να αφαιρεί ζωές σε περιοχές που δεν έχει ενδιαφέρον εθνικό ή θρησκευτικό, προκαλεί την κοινή γνώμη.

Το πρόβλημα με τις εταιρείες αυτές είναι ότι η διεθνής κοινότητα δεν μπορεί να αποδεχθεί το κίνητρό τους για εμπλοκή στα πεδία των συγκρούσεων. Ωστόσο υπάρχει μια μερίδα ανθρώπων που δεν τους ενδιαφέρει η ύπαρξη και η δράση μισθοφορικών στρατών, αλλά το αν προστατεύονται οι διεθνείς ανθρωπιστικοί νόμοι. Για παράδειγμα ο Holly Burkhalter ένας Αμερικανός ακτιβιστής ανέφερε χαρακτηριστικά ότι ηθικό πταίσμα δεν είναι να χρησιμοποιείς μισθοφόρους ή σύγχρονες εταιρείες πολέμου, αλλά αντίθετα να εκτυλίσσονται θηριωδίες και σφαγές αμάχων, όπως αυτές στη Ρουάντα και τη Σρεμπρένιτσα¹²⁶. Κατά την διάρκεια των γεγονότων αυτών τα υπόλοιπα έθνη κράτη παρέμειναν απλοί θεατές ενώ αν είχε αποφασιστεί η μίσθωση ιδιωτικών εταιρειών ασφαλείας η ανθρωπότητα ίσως να μην είχε βιώσει αυτού του είδους τις βαναυσότητες.

Το δεύτερο ηθικό ζήτημα αναφορικά με τη χρήση των PMFs – PMCs περιστρέφεται γύρω απ' τη συνεισφορά του πολίτη στο κράτος. Ένας στρατός αποτελούμενος από

¹²⁶ Sebastian Mallaby .*Paid to Make Peace .Mercenaries Are No Altruists , but They Can Do Good* . Washington Post . 4 Ιουν 2001 . <http://www.sandline.com/hotlinks/article9.html> (έγινε πρόσβαση στις 10/05/12) .

κληρωτούς ή άτομα που έχουν την ιθαγένεια της χώρας που κατοικούν , αποτρέπει το κράτος απ το να εμπλέκεται συχνά πυκνά σε εμπόλεμες καταστάσεις¹²⁷ .

Τα κίνητρα μιας ιδιωτικής εταιρείας παροχής υπηρεσιών πολέμου δεν ευθυγραμμίζονται πάντα με τα ενδιαφέροντα των πελατών τους . Μπορεί να ισχυρίζονται ότι δρουν αποκλειστικά προς όφελος των πελατών τους και ότι το προσωπικό τους είναι αξιόπιστο , ωστόσο η αλήθεια είναι ότι ενεργούν με γνώμονα το κέρδος . Τρεις παράγοντες καθιστούν πιο δύσκολη την παροχή εμπιστοσύνης στις εταιρείες του είδους . Πρώτα απ' όλα καλούνται να τιμήσουν ένα ιδιωτικό συμφωνητικό στις πιο δύσκολες συνθήκες , αυτές του πολέμου . Το δεύτερο στοιχείο εντοπίζεται στην αβεβαιότητα των αντισυμβαλλόμενων μερών για τις πραγματικές τους προθέσεις και τη συμπεριφορά τους . Ο τρίτος παράγοντας είναι ότι οι PMCs θα λάβουν αποφάσεις που είναι κρίσιμες για τη βιωσιμότητα των πελατών τους.

Αποτέλεσμα αυτού είναι να έχουν εκτοξευτεί κατά καιρούς πολλές κατηγορίες εναντίον τους για παράνομη κερδοφορία¹²⁸. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εταιρεία Halliburton , που κατηγορήθηκε στο Ιράκ για υπέρμετρη κοστολόγηση υπηρεσιών που ποτέ δεν ολοκληρώθηκαν και εκτιμώνται περί των 1,8 δισεκατομμυρίων δολαρίων¹²⁹. Η εν λόγω εταιρεία είχε συνάψει τα δύο μεγαλύτερα σε αξία συμβόλαια στο μεταπολεμικό Ιράκ που περιλάμβαναν υπηρεσίες σίτισης , στέγασης , διοικητικής μέριμνας ύψους 6,5 δισεκατομμυρίων δολαρίων καθώς και την επισκευή του υπάρχοντος δικτύου πετρελαιοπηγών ύψους 2,5 δις δολαρίων¹³⁰.

¹²⁷ Chesterman & Lehnardt . *From mercenaries to market . The rise and regulation of private military companies*. σελ 18 .Oxford University Press . Φεβρουάριος 2007 .

¹²⁸ Στις Η.Π.Α από το 1995 λειτουργεί μια διαδικτυακή σχεσιακή βάση δεδομένων που παρακολουθεί τη μη συμμόρφωση εταιρειών με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις . Ειδικότερα βλέπε : Federal contractor Misconduct Database . <http://www.contractormisconduct.org> (έγινε πρόσβαση στις 17/07/12)

¹²⁹ P. W.Singer.Foreign Affairs . *Outsourcing War* .Απρίλιος 2005 . <http://www.foreignaffairs.com /articles/60627/p-w-singer/outsourcing-war> (έγινε πρόσβαση στις 17/04/12) .

¹³⁰Martha Minow . *Outsourcing Power :How Private Military Efforts Challenge Accountability , Professionalism and Democracy* . σελ 990 .Vol 46 .Issue 5 No 5 . Boston college Review .9 Ιανουαρίου 2005.<http://lawdigitalcommons.bc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2312&context=bclr>.(έγινε πρόσβαση στις 12/06/12) .

Υπολογίζεται ότι το συνολικό ύψος των συμβολαίων που σύναψε με την Αμερικανική κυβέρνηση η Halliburton κυμαίνεται μεταξύ 11 με 13 δις δολάρια , δηλαδή περισσότερο απ' το διπλάσιο του κόστους στον Πόλεμο του Κόλπου ¹³¹.

Στο ίδιο μήκος κύματος λειτούργησε και η εταιρεία Custer Battles , που χρέωσε το Αμερικανικό δημόσιο αρκετά εκατομμύρια δολάρια προκειμένου συντελέσει στην επαναλειτουργία του εθνικού αεροδρομίου στο Ιράκ . Ωστόσο δεν υλοποίησε ποτέ τις συμβατικές της υποχρεώσεις¹³² . Άλλωστε πολλές από τις εταιρείες του είδους θέτουν ως συμβατικό όρο , το κέρδος τους να αντιστοιχεί σε κάποιο ποσοστό τους κόστους (cost-plus contracts) ζημιώνοντας έτσι περισσότερο τον κρατικό Π/Υ και μεγεθύνοντας τα περιθώρια κέρδους τους ¹³³. Αν πάλι το ύψος του συμβολαίου καθορίζεται από τη χρονική διάρκεια θα προσπαθήσουν με κάθε τρόπο να επιμηκύνουν το χρόνο παράδοσης της συμβατικής τους υποχρέωσης , ενώ αν το κέρδος τους καθορίζεται με βάση το προσωπικό που απασχολούν , τότε θα προσλάβουν το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό εργαζομένων . Σε κάθε περίπτωση , δεν πρόκειται να κάνουν κάτι παραπάνω απ' αυτό που προβλέπει το συμβόλαιο τους.

Ένα ακόμα ερωτηματικό που προκύπτει αναφορικά με τη χρήση των εταιρειών του είδους είναι ο κίνδυνος να υπάρξει απώλεια του επιχειρησιακού τους ελέγχου . Και αυτό γιατί ακόμα και αν υλοποιούν προγράμματα στρατιωτικού ενδιαφέροντος δεν αποτελούν τμήμα των Ε.Δ της χώρας που τις χρησιμοποιεί¹³⁴ . Σε αντίθεση με αυτές , αν θεωρήσουν ότι οι συμβατικές τους υποχρεώσεις είναι ριψοκίνδυνες ή χωρίς

¹³¹ Allison Stanger – Mark Eric Williams . *Private military Corporations :Benefits and Cost of Outsourcing Security* . σελ 4 .Yale Journal of International Affairs . Fall-Winter 2006 . http://www.middlebury.edu/media/view/218821/original/Williams__Stanger.PDF (έγινε πρόσβαση στις 02 /06/12) .

¹³² Charles .R.Babcock .*Contractor Fraud Trial to Begin Tomorrow* .The Washington Post .13 Φεβ 2006 .<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/02/12/AR2006021200732.html> (έγινε πρόσβαση στις 19/04/12) .

¹³³ J. Surowieki . *Army Inc* . The New Yorker . 12 Ιαν 2004 . http://www.newyorker.com/archive / 2004 /01/12/040112ta_talk_surowiecki (έγινε πρόσβαση στις 10/06/12) .

¹³⁴ Andrew Alexandra , Deane-Peter baker and Marina Caparini . *Private Military and Security Companies . Ethics ,Policies and Civil-Military Relations* . σελ 43 . Routledge .Taylor & Francis Group . Λονδίνο 2008 .

μεγάλα περιθώρια κέρδους , έχουν τη δυνατότητα να απέχουν , δημιουργώντας έτσι ένα κενό ασφαλείας ανεπίτρεπτο σε περίοδο εμπόλεμων συρράξεων . Και το κενό αυτό είναι δύσκολο να καλυφθεί άμεσα και αποτελεσματικά είτε λόγω του επείγοντος , είτε επειδή δεν θα υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός και η σωστή εκπαίδευση¹³⁵ . Το 1993 στην πρώτη πολύνεκρη μάχη στο Μογκαντίσου της Σομαλίας αρκετοί στρατιώτες (Rangers-Delta Force) των Η.Π.Α σώθηκαν χάρη στην επέμβαση τμημάτων του στρατού που είχαν ως αντικείμενο την εφοδιαστική μέριμνα . Ποια θα ήταν τα αποτελέσματα αν στη θέση τους βρισκόταν μια ιδιωτική εταιρεία που θα παρείχε αποκλειστικά υπηρεσίες εφοδιαστικής υποστήριξης ;

Επιπρόσθετα επειδή οι εταιρείες αυτές λειτουργούν μέσα στην ελεύθερη αγορά και επηρεάζονται από τις αλλαγές της , προβλήματα μπορούν να προκύψουν από πιθανές χρεοκοπίες , συγχωνεύσεις ή και εξαγορές εταιρειών . Τέτοιες αλλαγές σίγουρα δημιουργούν προβλήματα στην εποπτεία της δράσης τους , με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος να χαθεί ένας πόλεμος όχι στο πεδίο της μάχης αλλά σε μια αίθουσα συνεδριάσεων .

Ανεξαρτήτως των ανωτέρω πολλά προβλήματα προκύπτουν από την ίδια τη φύση της σύγχρονης βιομηχανίας πολέμου . Προβλήματα που σχετίζονται με το ποιοι έχουν το δικαίωμα να εργαστούν στις εταιρείες αυτές , πως θα γίνει η αξιολόγηση και η στρατολόγηση του προσωπικού τους . Μάλιστα ο Gerald Schumacher προειδοποιεί ότι η ζήτηση υπερβαίνει την προσφορά με αποτέλεσμα η εν λόγω αγορά να στρατολογεί πλέον πλήθος ανεκπαιδευτων ατόμων χωρίς εμπειρία στα σύγχρονα πεδία των μαχών , αλλά και άτομα που στο παρελθόν έχουν κατηγορηθεί για καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πλήθος άλλων εγκληματικών ενεργειών . Αρκετές εταιρείες έχουν ανταποκριθεί με τον καλύτερο τρόπο στις αποστολές που τους ανατέθηκαν αλλά δεν είναι και λίγες εκείνες , που κατηγορήθηκαν για υπερβολική χρήση βίας . Χαρακτηριστικό παράδειγμα η έρευνα του σκανδάλου στο Abu Ghraib που απέδειξε ότι το 35 % των υπαιτίων δεν είχαν λάβει την απαραίτητη εκπαίδευση για την εκπλήρωση του έργου τους .

¹³⁵ Armin Krishnan . *War as Business . Technological Change and Military Service Contracting* . σελ 133 . Εκδόσεις Ashgate Publishing Limited . 2008 .

Επίσης πλήθος εταιρειών έχουν εργαστεί στο πλευρό δικτατοριών , καρτέλ ναρκωτικών και επαναστατικών ομάδων αμαυρώνοντας την εικόνα του κλάδου . Για παράδειγμα το Μάρτιο του 2004 η εταιρεία Logo Logistics κατηγορήθηκε για υποκίνηση ανατροπής της κυβέρνησης στο Μάλαμπο , σκάνδαλο στο οποίο μπλέχτηκε και ο Mark Thatcher γιος της Margaret Thatcher¹³⁶ .

Τα κυριότερα θέματα που προκύπτουν απ την ευρεία χρήση των σύγχρονων εταιρειών πολέμου είναι η έλλειψη εποπτείας και το γεγονός ότι η αγορά της βιομηχανίας δεν έχει ρυθμιστεί κατάλληλα. Ερωτήματα όπως αυτά του επιχειρησιακού τους ελέγχου και του νομοθετικού πλαισίου που δρουν είναι απ' τα πλέον κυρίαρχα . Αναλογιζόμενοι τα ανωτέρω , μπορούμε να διακρίνουμε επτά λόγους που επιβάλλουν τη ρύθμιση της δράσης των εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών . Συγκεκριμένα η ρύθμιση τους συντελεί¹³⁷:

α . στην εξασφάλιση της μη αρνητικής επίδρασης τους στην ειρήνη , την ασφάλεια και την επίλυση συγκρούσεων .

β . στην διατήρηση της νόμιμης δράσης τους που θα προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα .

γ . στην αποτροπή οποιασδήποτε ενέργειας τους να υποσκάψουν την κυβερνητική πολιτική .

δ . στο να αποτελούν υπόλογοι της δράσης τους .

ε . στην αποτροπή πρόκλησης οικονομικής ζημίας στα κράτη που δρουν .

στ . στην αποτροπή οποιασδήποτε ενέργειας τους να υποθάλψουν την κυριαρχία των κρατών .

¹³⁶ P. W.Singer .Foreign Affairs . *Outsourcing War* .Απρίλιος 2005 . <http://www.foreignaffairs.com/articles/60627/p-w-singer/outsourcing-war> (έγινε πρόσβαση στις 17/04/12) .

¹³⁷ Christofer Kinsey . *Corporate Soldiers and International Security .The Rise of Private Military Companies* . σελ 135 . Λονδίνο 2006 . Εκδόσεις : Routledge taylor & Francis Group.

II. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Προκειμένου προσδιορίσουμε την αποτελεσματικότητα των σύγχρονων εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών πρέπει αρχικά να παρουσιαστεί πως αυτή γίνεται μετρήσιμη . Ορισμένοι την ερμηνεύουν ως την ικανότητα μιας οργανωμένης στρατιωτικής μονάδας να υπερισχύει έναντι του αντιπάλου της . Άλλοι πάλι μελετητές δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στον βαθμό ετοιμότητας μιας στρατιωτικής μονάδας και των στελεχών της , όπως επίσης και στα χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν κατά το σχεδιασμό και την κινητοποίηση για τον πόλεμο . Απ' την μεριά των στρατιωτικών η αποτελεσματικότητα αναφέρεται στην ετοιμότητα των δυνάμεων να προωθηθούν άμεσα στο θέατρο των επιχειρήσεων αλλά και στο κατά πόσο έχουν πετύχει τον αντικειμενικό τους σκοπό σε μια μάχη. Η Risa Brooks καθορίζει με τη σειρά της την στρατιωτική αποτελεσματικότητα ως την ικανότητα ενός κράτους να δημιουργεί στρατιωτική ισχύ από τους παραγωγικούς της συντελεστές όπως ο πλούτος , η τεχνολογία και ο πληθυσμός . Οι νεορεαλιστές απ' την άλλη προκειμένου μετρήσουν την αποτελεσματικότητα μιας δύναμης δίνουν έμφαση σε παράγοντες όπως η ανωτερότητα στην τεχνολογία , ο τακτικός σχεδιασμός και η αριθμητική υπεροχή .

Ωστόσο θα πρέπει να αναλογιστούμε ότι όλοι οι ανωτέρω ορισμοί έχουν εφαρμογή σε συμβατικούς τύπους πολέμων ανάλογους με τον πόλεμο στα Φώκλαντ , τον πρώτο και δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο . Την τελευταία δεκαετία όμως έχουν εμφανιστεί όροι όπως αυτός της ασύμμετρης απειλής και του πολέμου κατά της τρομοκρατίας . Στις περιπτώσεις αυτές υπάρχει ένα κοινό χαρακτηριστικό , αυτό της απουσίας του ξεκάθਾਰου εχθρού . Λογικό αποτέλεσμα είναι να προκύψει μια αντιφατικότητα αναφορικά με το πώς θα επιτευχθεί η αποτελεσματικότητα μιας στρατιωτικής επέμβασης . Έτσι εντοπίζονται δύο διαφορετικά δόγματα , όπου το πρώτο υποστηρίζει ένθερμα τη συμμόρφωση στους ανθρωπιστικούς νόμους και τους νόμους περί πολέμου , ενώ το δεύτερο υποστηρίζει τη διατήρηση μια ακραίας επιθετικής στάσης . Οι υποστηρικτές του πρώτου δόγματος υπεραμύνονται της θέσης τους , προτάσσοντας ως θετικό στοιχείο την άντληση πληροφοριών από τους ντόπιους πληθυσμούς καθώς και τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να προκαλέσει η υπερβολική χρήση βίας .

Στον αντίποδα οι θιασώτες του δεύτερου δόγματος θεωρούν ότι η υπερβολική χρήση βίας είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος να τεθεί γρήγορο τέλος στις ένοπλες συγκρούσεις . Στη διάρκεια της ιστορίας τα δύο δόγματα έχουν χρησιμοποιηθεί κατά περίπτωση αναλόγως των συνθηκών και των αντιπάλων που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν τα εμπόλεμα κράτη . Για παράδειγμα σε μια ανθρωπιστική επέμβαση η εφαρμογή του πρώτου δόγματος αποτελεί μονόδρομο ενώ στην περίπτωση του πολέμου στο Αφγανιστάν έγινε ταυτόχρονα χρήση και των δύο δογμάτων .

Οι σύγχρονες εταιρείες πολέμου , ως νέες οντότητες στα σημερινά πεδία των μαχών είναι λογικό να επιδρούν στην αποτελεσματικότητα μιας στρατιωτικής επέμβασης . Πολλοί υποστηρίζουν ότι αποτελούν πολλαπλασιαστές ισχύος για μια εθνική δύναμη καθώς είναι αρτιότατα εκπαιδευμένοι , έχουν μεγάλη εμπειρία στο αντικείμενο τους και χρησιμοποιούνται κυρίως για μη επιθετικές δραστηριότητες . Υπ' αυτό το πρίσμα σίγουρα βελτιώνουν την ποιότητα ενός εκστρατευτικού σώματος δίνοντας παράλληλα την ευχέρεια στις Ε.Δ να μην ασχολούνται με έτερα αντικείμενα πλην της επιθετικής δραστηριότητας . Συνεπώς μεγαλύτερη αριθμητική απασχόληση των εν λόγω εταιρειών συνεπάγεται και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα για εκείνους που τους αναθέτουν συμβόλαια .

Ωστόσο επειδή οι ιδιωτικές εταιρείες πολέμου δίνουν τη δυνατότητα στους διαμορφωτές πολιτικής (policy makers) να υλοποιούν προγράμματα υπό απόλυτη εχεμύθεια χωρίς την δημόσια έγκριση των κοινοβουλίων τους , η δράση τους είναι πολύ πιθανό να επηρεάσει αρνητικά μια επέμβαση . Αρνητικές επιπτώσεις θα προκύψουν όταν υπάρχουν περιστατικά υπέρμετρης βίας και καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή όταν δεν υπάρχει συνεργασία μεταξύ αυτών και των Ε.Δ . Φυσικά δεν θα πρέπει να αποκλείσουμε το ενδεχόμενο να μην επιφέρουν καμία επίδραση στην αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης είτε επειδή θα έχουν μειωμένο ρόλο είτε επειδή τα θετικά στοιχεία της δράσης τους θα ισοσταθμίζονται από τα αρνητικά .

III . Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΩΣ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗ PMCs/PMFs

Σύμφωνα με τη θεωρία του κόστους συναλλαγών που διατυπώθηκε για πρώτη φορά από τον Ronald Coase , σε μια ανταγωνιστική αγορά οι επιχειρήσεις και τα άτομα

επιδιώκουν να μειώσουν το κόστος συναλλαγών . Κατά τον Williamson το τελευταίο προκύπτει σε οποιαδήποτε οικονομική συναλλαγή και περιλαμβάνει το κόστος της έρευνας για τη διαθεσιμότητα ενός αγαθού (search and information cost) , το κόστος διαπραγμάτευσης (bargaining cost) , και το κόστος ελέγχου τήρησης των συμβατικών υποχρεώσεων του εργολάβου / προμηθευτή . Οποιαδήποτε μεταβολή στις συνθήκες της αγοράς , θα έχει ως αποτέλεσμα την μεταβολή του συνολικού κόστους παίζοντας έτσι ρόλο στις αποφάσεις των δρώντων . Η παραπάνω θεωρία βρίσκει εφαρμογή και στις αποφάσεις των policy-makers για το αν μια κρατική λειτουργία θα πρέπει να εξακολουθεί να παράγεται απ' το ίδιο ή θα πρέπει να ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες (make or buy decision) ¹³⁸. Όταν το εσωτερικό κόστος λειτουργίας μιας κυβερνητικής υπηρεσίας είναι μεγαλύτερο από το εξωτερικό κόστος συναλλαγής με μια ιδιωτική εταιρεία τότε η οικονομική θεωρία επιβάλλει την ανάθεση του έργου σ' αυτή , ενώ όταν αυτό είναι μικρότερο διατηρείται στην κατοχή του κρατικού τομέα ¹³⁹.

Κατά τον Williamson πέντε παράγοντες επηρεάζουν το κόστος συναλλαγών : η συχνότητα ζήτησης του αντικειμένου (σπάνια ή συχνή) , η ιδιαιτερότητα του ενεργητικού (asset specificity¹⁴⁰) , η αβεβαιότητα (αναφέρεται στις συνθήκες της αγοράς) , ο περιορισμένος ορθολογισμός και ο καιροσκοπισμός .

Με το τέλος του Ψυχρού πολέμου οι κυβερνήσεις των κρατών απουσία εξωτερικών κινδύνων , έψαχναν εναλλακτικές λύσεις προκειμένου επιφέρουν μείωση του αμυντικού τους Π/Υ . Μία απ' αυτές ήταν η ανάθεση μέρος της λειτουργίας τους σε ιδιωτικές εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών . Προκειμένου εξεταστεί η εφαρμογή της θεωρίας του κόστους συναλλαγών στις εταιρείες της εν λόγω

¹³⁸ Το outsourcing είναι όρος διαφορετικός απ' αυτόν της ιδιωτικοποίησης , καθώς δηλώνει την ανάθεση μιας κρατικής λειτουργίας σε έναν ιδιωτικό φορέα για μικρό χρονικό διάστημα , κατά τη διάρκεια του οποίου φέρει την κυριότητα . Αντίθετα η ιδιωτικοποίηση αναφέρεται στην εξ ολοκλήρου αγορά μιας λειτουργίας για μεγάλο χρονικό διάστημα και για όσο αυτή συμμορφώνεται με τους όρους του συμβολαίου . Ειδικότερα Βλέπε: *Armin Krishnan .War as Business . Technological Change and Military Service Contracting* . σελ 40. Εκδόσεις : Ashgate Publishing Limited .

¹³⁹ Ειδικότερα Βλέπε: http://en.wikipedia.org/wiki/Transaction_cost (έγινε πρόσβαση στις 16/08/12) .

βιομηχανίας (PMI) , θα πρέπει να γίνει διαφοροποίηση μεταξύ αυτών που επιτελούν αυστηρά πολεμικές λειτουργίες (Combat /Lethal PMCs) και εκείνων που παρέχουν εκπαίδευση , συμβουλευτικό έργο , εφοδιαστική μέριμνα και συντήρηση .

Χαρακτηριστικό των “μη-μάχιμων” PMCs είναι η συχνότητα χρήσης των αντικειμένων που προσφέρουν . Αυτό για την χώρα πελάτη σημαίνει ότι δεν πρόκειται να αντιμετωπίσει μεγάλη αβεβαιότητα . Στην περίπτωση που η εταιρεία δεν υλοποιήσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις δεν θα υπάρξει υψηλό κόστος διαπραγμάτευσης καθόσον στην αγορά υπάρχει πλήθος εταιρειών που καταπιάνεται με αυτές τις δραστηριότητες . Επομένως ο βαθμός της ιδιαιτερότητας του ενεργητικού (asset specificity) είναι χαμηλός και στην χειρότερη περίπτωση θα κληθεί η χώρα πελάτη να καλύψει μόνη της , τις εν λόγω ανάγκες . Επιπρόσθετα δεν πρόκειται να πιεστεί χρονικά λόγω της φύσης των υπηρεσιών , σε αντίθεση με τις υπηρεσίες μιας μάχιμης PMC που θεωρούνται μείζονος σημασίας για τη βιωσιμότητα μιας χώρας .

Απ την πλευρά των χωρών εξαγωγής μπορεί να ειπωθεί ότι επιτυγχάνουν σημαντική μείωση του κόστους , λόγω του ότι δεν αναγκάζονται να συντηρούν δυνάμεις και υλικά εφοδιασμού σε μόνιμη βάση στη λογική του “just in case” επιβαρύνοντας σημαντικά τον κρατικό Π/Υ (κόστος πρόσκτησης αγαθών , μισθοί προσωπικού , ασφάλιση των ιδίων και των συγγενικών τους προσώπων) . Αντίθετα μισθώνουν εταιρείες μόνο όταν απαιτηθεί (just in time) . Επιπρόσθετα αποφεύγουν τον κίνδυνο κοινωνικών αναταραχών-διαμαρτυριών που είναι βέβαιο ότι θα προκύψει με τους θανάτους των στρατιωτών τους . Πέραν των ανωτέρω , και για τις χώρες εξαγωγής η ιδιαιτερότητα του ενεργητικού είναι χαμηλή , καθόσον σε περίπτωση που μια εταιρεία αθετήσει το συμβόλαιό της μπορεί η ίδια να αποστείλει τμήμα των Ε.Δ της ή και κάποια άλλη εταιρεία . Ωστόσο κάτι που αυξάνει το κόστος συναλλαγής είναι η αβεβαιότητα για τον τρόπο χρήσης των εταιρειών αυτών , από τη χώρα πελάτη που πιθανόν να τις εκμεταλλευτεί για σκοπούς που δεν έχουν την έγκριση της νομοθετικής εξουσίας της χώρας εξαγωγής .

Κύριο χαρακτηριστικό των “μάχιμων PMCs” είναι η υψηλή ιδιαιτερότητα του ενεργητικού τους κεφαλαίου . Η διακοπή παροχής υπηρεσιών προς τη χώρα εισαγωγής μπορεί να προκαλέσει σημαντικούς κινδύνους στην κυριαρχία της . Όπως

έχει διατυπώσει ο μεγαλύτερος θεωρητικός του πολέμου Carl Von Clausewitz σε μια εμπόλεμη ζώνη οι συνθήκες δεν είναι δεδομένες και μεταβάλλονται διαρκώς , έτσι ακόμα και όταν ένα συμβόλαιο συντάσσεται με τις καλύτερες προθέσεις , είναι λογικό να προκύψουν ασάφειες κατά την υλοποίηση του . Οι ασάφειες αυτές προκαλούν αβεβαιότητα στην χώρα εισαγωγής καθόσον δεν μπορεί να είναι σίγουρη για την ακεραιότητα της PMC και αυξάνει το κόστος επαναδιαπραγμάτευσης στην περίπτωση που χρειαστεί να αναζητήσει καινούριο εργολάβο . Απ' την άλλη οι PMCs κατηγορούνται για καιροσκοπισμούς καθώς πολλές φορές δεν υλοποιούν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις . Αυτό είναι πολύ πιθανό να συμβεί καθόσον λειτουργούν σε εμπόλεμες ζώνες πολύ μακριά από τα κέντρα αποφάσεων . Με αυτό τον τρόπο αυξάνεται το κόστος συναλλαγής για τη χώρα εισαγωγής , οδηγώντας πολλούς μελετητές στη διαπίστωση ότι οι συγκεκριμένες λειτουργίες θα πρέπει να μένουν στα χέρια των Ε.Δ . Δεν θα πρέπει να παραληφθεί όμως , ότι σε μια περίοδο που τα στρατιωτικά πραξικοπήματα συχνά ανατρέπουν κυβερνήσεις οι εν λόγω εταιρείες μειώνουν την αβεβαιότητα τους και συνεπώς μειώνουν το κόστος συναλλαγών¹⁴¹ .

Για τις χώρες εξαγωγής , αν τα αντικείμενα που αναλαμβάνουν οι PMCs στα συμβόλαια τους , συμφωνούν με την εξωτερική τους πολιτική , τότε τα αποτελέσματα είναι θετικά . Μειωμένο κόστος και χαμηλή κοινωνική αναταραχή είναι τα κύρια θετικά στοιχεία γι' αυτές . Χώρες όπως η Αμερική και η Αγγλία έχουν επωφεληθεί σημαντικά από τα συμβόλαια των PMFs που εδρεύουν σ' αυτές . Αυτό οφείλεται στο ότι δεν λειτουργούν ενάντια στα συμφέροντα τους και μειώνουν σημαντικά το κόστος συναλλαγής των κρατών μέσω της μη δέσμευσης των δυνάμεων τους σε εμπόλεμες επιχειρήσεις .

¹⁴¹ J.Eric Fredland . *Outsourcing Military Force :A Transactions Cost Perspective on the Role of Military Companies* . σελ 211. Defense and Peace Economics 2004. Vol .15(3) Ιούνιος . <http://wiki.victorybriefs.com/downloads/session-ii-week-1-articles/12583806.pdf> (έγινε πρόσβαση στις 18/08/12) .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΟΙ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ .

I. “COMBATANTS-CIVILIANS ”

Η χρήση των ιδιωτικών εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών στις εμπόλεμες ζώνες προκαλεί μια σειρά ερωτημάτων που έχουν να κάνουν με τα δικαιώματα που αυτές απολαμβάνουν , και τις υποχρεώσεις τους απέναντι στους ανθρωπιστικούς νόμους . Επιπρόσθετα εξίσου σημαντικό ερωτηματικό αποτελεί και η ευθύνη που φέρουν οι κυβερνήσεις που τις μισθώνουν . Το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (International Humanitarian Law) είναι ένα πλαίσιο από διεθνείς συμφωνίες που στοχεύει στην καθοδήγηση των κρατών κατά την διάρκεια εμπόλεμων περιόδων , ώστε να κατευνάζεται η σκληρότητα του πολέμου . Δεδομένου ότι δεν εμφανίζεται κάπου στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο ο όρος “private military /security company” η κατάσταση στην οποία εμπίπτει το προσωπικό των εταιρειών αυτών εξαρτάται από τη σχέση που έχουν με το κράτος που τις μισθώνει καθώς και με το είδος των υπηρεσιών που παρέχουν¹⁴² . Υπό το πρίσμα των ανωτέρω νόμων δύο κατηγορίες

142

ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΝΑ ΠΟΛΕΜΟΥΝ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ	ΝΟΜΙΜΑ ΣΤΟΧΟΣ ΕΠΙΘΕΣΕΩΝ
Ε.Δ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΗΣ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
ΠΟΛΙΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ Ε.Δ	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
ΑΜΑΧΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
ΠΑΡΑΝΟΜΟΙ ΜΑΧΗΤΕΣ	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

ανθρώπων αναγνωρίζονται σε περίοδο πολέμου : των πολεμιστών (combatants) και του άμαχου πληθυσμού (civilians) . Η διάκριση αυτή έχει γίνει για τρεις λόγους :

α . συντελεί στον περιορισμό των ανθρώπινων απωλειών καθώς ο άμαχος πληθυσμός δεν πρέπει να προσβάλλεται κατά τη διάρκεια στρατιωτικών επιχειρήσεων ¹⁴³.

β . συντελεί στην προστασία των πολεμιστών (combatants) που θεωρούνται μέλη του κράτους , και απολαμβάνουν έτσι επισήμως το δικαίωμα του αιχμαλώτου πολέμου σε περίπτωση σύλληψης (Prisoner of War Status).

γ . συντελεί στον καθορισμό των προσώπων που δύνανται να μάχονται χωρίς να αντιμετωπίσουν κατηγορίες για παραβίαση του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου .

Η διάκριση μεταξύ πολεμιστών (combatants) και άμαχου πληθυσμού (civilians) είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις σύγχρονες εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών . Αν θεωρηθούν “combatants” μπορούν νομίμως να συμμετέχουν ενεργά στις εμπόλεμες συγκρούσεις , να δικαιούνται σε περίπτωση αιχμαλωσίας την ιδιότητα του αιχμαλώτου πολέμου και να μην αντιμετωπίσουν κατηγορίες για εγκληματικές πράξεις όπως ορίζεται ρητά στο Άρθρο 43(2) του πρόσθετου πρωτοκόλλου I της Συνθήκης της Γενεύης . Αν απ’ την άλλη θεωρηθούν άμαχος πληθυσμός δεν έχουν το δικαίωμα συμμετοχής σε ένοπλη σύρραξη και σε περίπτωση που τεθούν υπό αιχμαλωσία θα δικαστούν όχι ως αιχμάλωτοι πολέμου (POW status) αλλά αντιθέτως ως παράνομοι μαχητές (unlawful combatants) ή εμπόλεμοι μαχητές χωρίς δικαιώματα(unprivileged belligerents) ¹⁴⁴. Σύμφωνα με το Άρθρο 50(1) του

¹⁴³ Απ τη στιγμή που δεν συμμετέχουν στις συγκρούσεις δεν μπορούν νόμιμα να στοχοποιηθούν.

¹⁴⁴ Σε αρκετές περιπτώσεις που εργαζόμενοι των PMCs έχουν συλληφθεί από αντίπαλες δυνάμεις δεν έχουν λάβει την ιδιότητα του αιχμαλώτου πολέμου . Για παράδειγμα το 2003 στην Κολομβία κατά τη διάρκεια μιας επιχείρησης από την εταιρεία “California Microwave Systems” θυγατρική της “Northrop Grumman ” , τρεις εργαζόμενοι συνελήφθησαν. Τα άτομα αυτά απελευθερώθηκαν πέντε χρόνια αργότερα και η περιπέτεια τους δεν έλαβε ανάλογης προσοχής από τον τύπο και την κοινή γνώμη . Αν αντιθέτως ήταν επίσημα μέλη των Ε.Δ των Η.Π.Α θα δικαιούνταν το τίτλο του αιχμαλώτου πολέμου και θα λάμβαναν μεγαλύτερη υποστήριξη από το Πεντάγωνο .

πρόσθετου πρωτοκόλλου I της Συνθήκης της Γενεύης ο όρος combatant χαρακτηρίζει¹⁴⁵.

α . μέλη των Ε.Δ μιας χώρας που εμπλέκονται σε ένοπλη σύρραξη ή μέλη πολιτοφυλακής –εθελοντικά σώματα που σχηματίζουν τέτοιες δυνάμεις .

β . μέλη πολιτοφυλακής ή άλλων εθελοντικών σωμάτων που ανήκουν σε χώρα που βρίσκεται σε ένοπλη σύρραξη και δεδομένου ότι :

i . διοικούνται από πρόσωπο που ευθύνεται για τις πράξεις τους και κατά συνέπεια εξασφαλίζει την πειθαρχία και τον σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα .

ii . φέρουν διακριτικό σήμα με το οποίο γίνονται διακριτοί στους αντιπάλους¹⁴⁶.

iii . φέρουν οπλισμό .

iv . διεξάγουν επιχειρήσεις φέροντας πάντα τον ανάλογο σεβασμό προς το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο .

γ . κάτοικοι μη κατακτημένης χώρας που κατά την προσέγγιση του εχθρού εξοπλίζονται αυθόρμητα προκειμένου αμυνθούν , χωρίς να υπάρχει το χρονικό διάστημα να οργανωθούν σε τακτικές δυνάμεις (υπό την προϋπόθεση ότι φέρουν οπλισμό και σέβονται τους νόμους περί πολέμου).

δ . μέλη τακτικών Ε.Δ που πρεσβεύουν υποταγή σε αρχή , η οποία ωστόσο δεν αναγνωρίζεται από την κρατική εξουσία .

Όπως γίνεται αντιληπτό οι κατηγορίες (α) και (β) είναι αυτές στις οποίες μπορούμε να συμπεριλάβουμε τις ιδιωτικές εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών και πάντα υπό προϋποθέσεις .

¹⁴⁵ Άρθρο 50 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου 1 στη Συνθήκη της Γενεύης . <http://www.icrc.org/ihl.nsf/WebART/470-750064?OpenDocument> (έγινε πρόσβαση στις 13/08/12).

¹⁴⁶ Για παράδειγμα στο Ιράκ και το Αφγανιστάν όπου και υπήρχε έξαρση του φαινομένου χρήσης εταιρειών του είδους , υπήρχαν συνεχείς διαμαρτυρίες ότι δεν μπορούσαν να αναγνωρίσουν το προσωπικό των εταιρειών .

Δεν είναι εύκολη η ένταξη των εταιρειών στην πρώτη κατηγορία των “combatants”, καθώς δεν υπάρχει κάποιος νόμος που να ορίζει διακριτά ποιοι μπορούν να θεωρηθούν μέλη των Ε.Δ μιας χώρας. Στην κατηγορία αυτή δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να ενταχθούν οι PMCs /PMFs που προσλαμβάνονται από άλλες εταιρείες για υπηρεσίες φύλαξης, ΜΚΟ ή από άλλες εταιρείες της βιομηχανίας που τους αναθέτουν μέρος των συμβατικών τους υποχρεώσεων. Πέραν αυτού αν αναλογιστούμε ότι τα κράτη, τις χρησιμοποιούν ως εξωτερικούς συνεργάτες προκειμένου περιορίσουν το μέγεθος των Ε.Δ και το κόστος συντήρησής τους, τότε σίγουρα είναι πολύ μικρό το ποσοστό εκείνων των εταιρειών που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή.

Για να ενταχθούν οι PMCs/PMFs στη δεύτερη κατηγορία θα πρέπει το προσωπικό τους να πληρεί δύο προϋποθέσεις:

α. να ανήκει σε ένα από τα δύο μέρη που συμμετέχουν στην ένοπλη σύρραξη.

β. να πληρεί τις τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 4^Α(2) της τρίτης Συνθήκης της Γενεύης.

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση θα πρέπει να αποδεικνύεται η σχέση εξάρτησης μεταξύ της εταιρείας και του κράτους που τη μισθώνει ενώ για τις τέσσερις υπόλοιπες προϋποθέσεις κάθε περίπτωση θα πρέπει να εξετάζεται χωριστά. Σύμφωνα με το Άρθρο 4^Α(4) της τρίτης Συνθήκης της Γενεύης το δικαίωμα του αιχμαλώτου πολέμου, έχει και μια άλλη κατηγορία ανθρώπων η οποία ωστόσο δεν φέρει τον τίτλο του combatant. Πρόκειται για άτομα που συνοδεύουν τα μέλη των Ε.Δ χωρίς να αποτελούν τμήμα τους, όπως για παράδειγμα εργολάβοι εφοδιαστικής υποστήριξης (supply contractors), πολεμικοί ανταποκριτές υπό την προϋπόθεση ότι έχουν την εξουσιοδότηση να τους συνοδεύουν (CAFs).

Στην κατηγορία αυτή θα μπορούσαν να ενταχθούν οι PMCs/PMFs λαμβάνοντας δικαιωματικά την ιδιότητα του αιχμαλώτου πολέμου σε περίπτωση πιθανής σύλληψης. Ερωτηματικά ωστόσο προκύπτουν αν για την ένταξη τους σε αυτή την κατηγορία απαιτείται απαραίτητως η ταυτόχρονη παρουσία Ε.Δ και δεύτερον κατά πόσο στην κατηγορία αυτή μπορούν να ενταχθούν μέλη μιας εταιρείας που συμμετέχουν ενεργά στη μάχη και δεν παρέχουν απλά υπηρεσίες υποστήριξης. Όπως

και στις προηγούμενες περιπτώσεις έτσι και σε αυτή απαιτείται κατά περίπτωση εξέταση καθώς αναλόγως των δραστηριοτήτων που εκτελούν μπορεί και να θεωρηθούν παράνομοι μαχητές (unlawful belligerents) .

Στον άμαχο πληθυσμό μπορούν να ενταχθούν οι PMCs που μισθώνονται από άλλες εταιρείες , ΜΚΟ και διακυβερνητικούς οργανισμούς . Ωστόσο αν τα μέλη τους εμπλακούν ενεργά σε εχθροπραξίες χάνουν την ασυλία που τους προσδίδει το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο και δικαιωματικά γίνονται στόχος των επιτιθέμενων δυνάμεων .

Ας μη ξεχνάμε εξάλλου ότι στο Ιράκ , το Αφγανιστάν και τις υπόλοιπες ασταθείς χώρες του πλανήτη όπου οι εταιρείες αυτές δραστηριοποιήθηκαν , αρκετές ανέλαβαν τη φύλαξη στρατοπέδων , αεροδρομίων και αγωγών πετρελαίου . Οι αποστολές αυτές σίγουρα τις θέτουν σε κίνδυνο να αποτελέσουν στόχο των αντιπάλων . Επιπρόσθετα θα πρέπει να αναφερθεί ότι το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο δεν κάνει κάποια διάκριση μεταξύ επιθετικών ή αμυντικών δραστηριοτήτων όμοια με αυτή που υπάρχει για τις εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών . Το γεγονός αυτό σίγουρα δημιουργεί ένα ακόμα βαθμό δυσκολίας στο να καθοριστεί η ενεργή συμμετοχή τους σε ζώνες πολέμου . Ο βαθμός αυτός δυσκολίας γίνεται ακόμα μεγαλύτερος αν αναλογιστεί κανείς ότι οι εταιρείες αυτές δραστηριοποιούνται και σε περιοχές όπου μάχονται έναντι μη κρατικών οντοτήτων . Σε κάθε περίπτωση αυτό που πρέπει να γίνει αντιληπτό είναι ότι , το προσωπικό των PMCs δεν πρέπει να συμμετέχει απ' ευθείας σε εχθροπραξίες καθώς χάνει την ιδιότητα του civilian και μπορεί να κατηγορηθεί για τη διενέργεια εγκληματικής πράξης .

II. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ PMCs/PMFs

Ανεξάρτητα απ το αν τα μέλη των σύγχρονων εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών ανήκουν στην κατηγορία του “combatant” ή του “civilian” δεσμεύονται από το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο και είναι υπόλογοι απέναντι σε αυτό για κάθε εγκληματική συμπεριφορά . Μπορούν σε κάθε περίπτωση να διωχθούν από τα δικαστήρια της χώρας στην οποία δρουν , της χώρας που ανέλαβε τη μίσθωση τους ,

της χώρας των προσώπων που έβλαψε , της χώρας στην οποία εδρεύει αλλά και των διεθνών δικαστηρίων . Ανάμεσα στις υποχρεώσεις των εταιρειών διακρίνεται ¹⁴⁷:

α . η ορθή επιλογή του προσωπικού τους ώστε να μην έχουν διαπράξει στο παρελθόν εγκλήματα σε βάρος της ανθρώπινης ζωής .

β .η γνώση του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και η παροχή εκπαίδευσης στο προσωπικό τους .

γ . η χρήση ελεγκτικών μηχανισμών για τη δράση του προσωπικού τους .

δ . η έκδοση διαδικασιών λειτουργίας και συμπεριφοράς που θα εναρμονίζονται με το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο ¹⁴⁸.

ε . η τήρηση των συμβατικών τους υποχρεώσεων.

III . ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΠΟΥ ΜΙΣΘΩΝΟΥΝ PMCs/PMFs

Σε καμία περίπτωση χώρα που μισθώνει μια εταιρεία παροχής πολεμικών υπηρεσιών δεν μεταβιβάζει εξ ολοκλήρου την ευθύνη σε αυτή . Αν η εταιρεία δε συμμορφωθεί με τους ανθρωπιστικούς νόμους η χώρα –εργοδότης φέρει εξίσου τις ίδιες ευθύνες με αυτή . Για παράδειγμα στην περίπτωση του Abu Ghraib , μία από τις μαύρες σελίδες των Αμερικανών κατά την παρουσία τους στο Ιράκ , οι εταιρείες CACI και TITAN παραβίασαν τα ανθρώπινα δικαιώματα των κρατουμένων , ωστόσο και οι Η.Π.Α φέρουν ευθύνη για την μη έγκαιρη αποπομπή τους από τη χώρα ¹⁴⁹ . Η καλύτερη λύση

¹⁴⁷ Andrew Alexandra , Deane-Peter baker and Marina Caparini . *Private Military and Security Companies . Ethics ,Policies and Civil-Military Relations* . σελ 165 . Routledge .Taylor & Francis Group . Λονδίνο 2008 .

¹⁴⁸ Προς την κατεύθυνση αυτή τον Νοέμβρη του 2010 πενήντα περίπου εταιρείες αναγνώρισαν και υπέγραψαν τον διεθνή κώδικα συμπεριφοράς για ιδιωτικούς φορείς παροχής υπηρεσιών ασφαλείας . <http://www.news.admin.ch/NSBSubscriber/message/attachments/21143.pdf> (έγινε πρόσβαση στις 15/07/12)

¹⁴⁹ Renee De Nevers . *Private Security Companies and the Laws of War* . σελ 177 .Security Dialogue 2009 40:169 .17 Μαρ 2009 . <http://sdi.sagepub.com/content/40/2/169.abstract> (έγινε πρόσβαση στις 01/08/12). Μετά τις φρικιαστικές πράξεις στο Abu Ghraib Ψηφίστηκε η MEJA (MILITARY EXTRATERRITORIAL JURISDICTION ACT) για να καλύψει παρόμοια γεγονότα που διαπράττονται από εργολάβους που προσλαμβάνονται από το Αμερικανικό Πεντάγωνο .

θεωρείται πάντα η πρόβλεψη και ως εκ τούτου η σύναψη ενός συμβολαίου με όρους που θα διασφαλίζουν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων , εξασφαλίζει σημαντικά την αναθέτουσα αρχή ¹⁵⁰.

Ανάμεσα στις υποχρεώσεις των κρατών αυτών διακρίνεται ¹⁵¹:

α . η συνεχής εποπτεία των εταιρειών αυτών ώστε να εναρμονίζονται με τους ισχύοντες νόμους .

β . η διεξαγωγή ερευνών για τη διακρίβωση των συνθηκών υπό τις οποίες τελέστηκαν εγκληματικές πράξεις . (Οι συνθήκες της Γενεύης απαιτούν κάτι τέτοιο απ' τα κράτη αναγκάζοντας τα να δημιουργήσουν μηχανισμούς που θα καθιστούν υπεύθυνους τα μέλη των εταιρειών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο).

Ωστόσο λίγες μέχρι σήμερα περιπτώσεις έχουν έρθει στο φως της δημοσιότητας για παραδειγματική τιμωρία των εταιρειών αυτών παρά τα συνεχή κρούσματα ανυπόστατης βίας και εγκληματικής συμπεριφοράς . Αυτό οφείλεται στο ότι :

¹⁵⁰ Σύμφωνα με τον M.Cottier οι ελάχιστοι όροι σε μια διακήρυξη ενός διαγωνισμού για ανάθεση μιας εργολαβίας φύλαξης θα πρέπει να περιλαμβάνουν :

α) κατάθεση εγγράφων που να διασφαλίζουν τη νομιμότητα της εταιρείας.

β) παροχή πληροφοριών για την ιδιοκτησία της εταιρείας , τις θυγατρικές της και την οικονομική της κατάσταση .

γ) πληροφορίες για ανάλογες εργολαβίες που ανέλαβαν στο παρελθόν.

Απ την άλλη οι ελάχιστες ρήτρες σε περίπτωση αθέτησης συμβατικών υποχρεώσεων πρέπει να περιλαμβάνουν :

α) υψηλές χρηματικές αποζημιώσεις .

β) παύση συμβολαίου.

γ) απαγόρευση συμμετοχής της εταιρείας σε ανάλογο διαγωνισμό .

¹⁵¹ Andrew Alexandra , Deane-Peter baker and Marina Caparini . *Private Military and Security Companies . Ethics ,Policies and Civil-Military Relations* . σελ 166-167 . Routledge .Taylor & Francis Group . Λονδίνο 2008 .

α . στις χώρες που δρουν , τα πάντα είναι υπό διάλυση και ως εκ τούτου δεν λειτουργεί ικανοποιητικά και η δικαστική εξουσία .

β . δεν είναι εύκολη η επαλήθευση των κατηγοριών.

γ . η χώρα που μισθώνει την εταιρεία δεν επιθυμεί να αμαυρωθεί η εικόνα της διεθνώς καθώς εμμέσως φέρει την ευθύνη για τον διορισμό της .

δ . κατά περίπτωση παρέχεται ασυλία σε αυτές .(π.χ CPA Order No 17¹⁵²) .

IV . ΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

Λίγες χώρες είναι αυτές που έχουν θεσπίσει νόμους για την εποπτεία των PMCs /PMFs . Ανάμεσα τους οι Αφρικανικές χώρες που θέσπισαν νόμους ενάντια στη δράση των μισθοφόρων .Κατ' αναλογία οφείλουν και οι υπόλοιπες χώρες να προβούν σε νομοθετικές ρυθμίσεις επιτρέποντας :

α . στις εταιρείες του είδους να καταπιάνονται με ορισμένες μόνο δραστηριότητες (π.χ εφοδιαστική υποστήριξη)

β . τη λειτουργία εταιρειών που είναι εγγεγραμμένες στον ISOA ή τον BAPSC ώστε να ελέγχονται πιο εύκολα .

γ . την επιβολή κυρώσεων σε όσους δεν αρμονίζονται με το γράμμα του νόμου .

δ . την επιλογή των εταιρειών όχι μόνο με κριτήριο τη πιο συμφέρουσα τιμή , αλλά την γενικότερη επιμέλεια τους στην παράδοση των υπηρεσιών¹⁵³ .

Ο ρόλος των κρατών αυτών είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθόσον κατά κύριο λόγο οι αναληφθείσες εθνικές προσπάθειες για ρύθμιση της βιομηχανίας είναι πιθανό να δημιουργήσουν τις βάσεις για την μετέπειτα διεθνή ρύθμιση . Επιπρόσθετα , τα κράτη είναι αυτά που εφαρμόζουν και επιβάλλουν το διεθνές δίκαιο , και ως εκ τούτου

¹⁵² Chesterman & Lehnardt . *From mercenaries to market . The rise and regulation of private military companies* . σελ 85.Oxford University Press . Φεβρουάριος 2007 .

¹⁵³ Michael Cottier . *Elements for Contracting and Regulating Private Security and Military Companies* . International Review of the Red Cross . σελ 641-642 . Vol. 88 ,No 863 .Σεπ 2006 . http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/irrc_863_cottier.pdf (έγινε πρόσβαση στις 01/08/12).

έχουν την υποχρέωση να αναγκάζουν τις PMCs/PMFs να λογοδοτούν στη διεθνή νομοθεσία για κάθε παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων¹⁵⁴.

¹⁵⁴ Renee De Nevers . *Private Security Companies and the Laws of War* . σελ 186 .Security Dialogue 2009 40:169 .17 Μαρ 2009 . <http://sdi.sagepub.com/content/40/2/169.abstract> (έγινε πρόσβαση στις 01/08/12) .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΙΡΑΚ

I. ΤΟ ΙΡΑΚ ΚΑΙ ΟΙ PMCs /PMFs

Οι Αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις έχουν βασιστεί στο παρελθόν τόσο σε μισθοφόρους όσο και σε ιδιωτικές εταιρείες στα πλαίσια υλοποίησης των στρατιωτικών τους επιχειρήσεων ¹⁵⁵ . Ωστόσο για πρώτη φορά τόσο η επιχείρηση τους “Ο.Ε.Φ” στο Αφγανιστάν όσο και η “Ο.Ι.Φ” στο Ιράκ στηρίχτηκε σε σημαντικό βαθμό σε ιδιωτικές εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών (PMC / PSC /PMF) . Στο Ιράκ οι εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών εργάστηκαν για την Αμερικανική , την Αγγλική ,την Ιρακινή κυβέρνηση καθώς και για πλήθος ιδιωτικών εταιρειών που ασχολούνταν με εργασίες ανοικοδόμησης . Αρκετές επίσης εταιρείες εργάστηκαν ως υπό-εργολάβοι άλλων εταιρειών δύο και τρία επίπεδα κάτω από τον αρχικά οριζόμενο εργολάβο γεγονός που σίγουρα καθιστά την επίβλεψη του έργου τους , αρκετά δύσκολη ¹⁵⁶ . Δεδομένου του μικρού αριθμού στρατιωτών που χρησιμοποιήθηκαν στις επεμβάσεις αυτές των Αμερικανών , οι υπηρεσίες των σύγχρονων μισθοφόρων , αποδείχτηκαν χρησιμότερες και περισσότερο αξιόπιστες από ποτέ , σε βαθμό που ορισμένοι χαρακτήρισαν την δράση τους επιτακτική . Στον μικρό αριθμό των στρατιωτών ήρθε να προστεθεί αργότερα η αποχώρηση από τη συμμαχία , των δυνάμεων της Ισπανίας , της Ονδούρας και της Δομινικανής Δημοκρατίας που ελαχιστοποίησαν την διαθεσιμότητα των μάχιμων δυνάμεων . Στο Ιράκ και το Αφγανιστάν από την πρώτη στιγμή της Αμερικανικής παρουσίας δραστηριοποιήθηκαν εταιρείες της σύγχρονης βιομηχανίας πολέμου σε πλήθος αντικειμένων που μπορούν να συνοψιστούν στις ακόλουθες κατηγορίες¹⁵⁷ :

¹⁵⁵ Thomas C.Bruneau .*Patriots for Profit .Contractors and the military in U.S National Security* . σελ 114-115 .Stanford Security Studies. California . 2011 . (Για περισσότερα στοιχεία αναφορικά με τη χρήση μισθοφόρων στους πολέμους των Η.Π.Α βλέπε Παράρτημα Γ.)

¹⁵⁶ David Isenberg .*Shadow Force .Private Security Contractors in Iraq* . σελ 29 . Praeger Security International .Λονδίνο .2009 .

¹⁵⁷ Deborah C.Kidwell. *Public war , Private Fight? The United States and Private Military Companies* . σελ 29 .Combat Studies Institute Press .Kansas .2011 .

α . παροχή υπηρεσιών στατικής ασφάλειας σε κυβερνητικά κτήρια , αεροδρόμια και καίριας σημασίας υλικοτεχνικές υποδομές .

β . παροχή υπηρεσιών φύλαξης σε εφοδιοπομπές κατά μήκος μη ασφαλών περιοχών.

γ . παροχή υπηρεσιών φύλαξης σε υψηλόβαθμα κυβερνητικά και μη στελέχη¹⁵⁸ .

δ . παροχή υπηρεσιών επικοινωνιακής υποστήριξης .

ε . παροχή υπηρεσιών διοικητικής μέριμνας¹⁵⁹ .

στ. ανάλυση πληροφοριών .

ζ . χρήση ανακριτών και μεθόδων αναδιοργάνωσης του σωφρονιστικού συστήματος .

η . παροχή εκπαίδευσης στο νεοσύστατο στράτευμα.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Αμύνης των Η.Π.Α το Δεκέμβριο του 2009 ο αριθμός του προσωπικού που απασχολούνταν στις ανωτέρω δραστηριότητες από ιδιωτικές εταιρείες ανέρχονταν στις 11.095 . Τα άτομα αυτά κατά κύριο λόγο ήταν Ιρακινής καταγωγής , εν συνεχεία προέρχονταν από χώρες του τρίτου κόσμου όπου στο παρελθόν άνθισαν δικτατορίες (π.χ Νότιος Αφρική , Χιλή) ενώ ο μικρότερος αριθμός ήταν Αμερικανοί υπήκοοι¹⁶⁰ . Αναφορικά με τη χρηματοδότηση τους οι Αμερικανοί θεωρούνταν οι καλύτερα πληρωμένοι , με τους στρατιώτες των χωρών του τρίτου κόσμου να τους διαδέχονται , ενώ οι Ιρακινοί θεωρούνταν οι

¹⁵⁸ Ο Πωλ Μπρέμερ δεν εμπιστευόταν την φύλαξη του , στους Αμερικανούς στρατιώτες αλλά αντιθέτως φρουρούνταν από άρτια εκπαιδευμένους επαγγελματίες μισθοφόρους.

¹⁵⁹ Με τον όρο διοικητική μέριμνα εννοείται η πρόβλεψη, ο εφοδιασμός και η συντήρηση των απαραίτητων εφοδίων για την υποστήριξη ενός εκστρατευτικού σώματος . Περιλαμβάνει για παράδειγμα την σίτιση ,την ένδυση του προσωπικού ,την κάλυψη των αναγκών σε υλικά , λιπαντικά και μεταφορικά μέσα . Το **Logistic support on combat** όπως είναι γνωστό στην διεθνή βιβλιογραφία αποτελεί έναν από τους ουσιαστικούς παράγοντες που θα εξασφαλίσουν το αποτέλεσμα σε μια πολεμική αναμέτρηση καθώς η συντήρηση του στρατεύματος επηρεάζει τόσο σε μετρήσιμα μεγέθη όσο και ηθικά τις αντιμαχόμενες πλευρές .

¹⁶⁰ Ακριβή μεγέθη των εργαζόμενων στις ιδιωτικές εταιρείες πολέμου ανάλογα με την εντοπιότητα τους από τον Σεπτέμβριο του 2007 έως και το Μάρτιο του 2011 περιγράφονται αναλυτικά στο Παράρτημα Ε.

κακοπληρωμένοι της υπόθεσης . Ουκ ολίγες ήταν οι καταγγελίες Χιλιανών μισθοφόρων που κατηγορούσαν τους Αμερικανούς συναδέλφους τους ότι τους κακομεταχειρίζονταν ενώ Ινδοί υπήκοοι που κατά κύριο λόγο χρησιμοποιούνταν ως μάγαιρες , οδοκαθαριστές και αποθηκάριοι αντιμετωπίζονταν ως δούλοι . Το γεγονός ότι οι Ιρακινοί αποτελούσαν τη φθηνότερη λύση αιτιολογείται και απ' το ότι ήταν υπεράριθμοι , ενώ δεν απαιτούνταν επιπλέον κόστος για τη μεταφορά , τη στέγαση , την ένδυση και τη γενικότερη συντήρησή τους ¹⁶¹. Μάλιστα ήταν ένας επιπλέον τρόπος να βελτιώσουν τις σχέσεις τους με τον ντόπιο πληθυσμό , επωφελούμενοι ταυτόχρονα και από τις ιδιαίτερες γνώσεις τους για την περιοχή δραστηριοποίησής τους .

Ένα χρόνο μετά στο Ιράκ δραστηριοποιούνταν νόμιμα περίπου εκατό εταιρείες παροχής πολεμικών υπηρεσιών (με την ευρεία έννοια) για λογαριασμό των Η.Π.Α , ΜΚΟ , τηλεοπτικών σταθμών αλλά και εργολάβων που είχαν επωμισθεί το έργο της αναδόμησης του μεταπολεμικού Ιράκ ¹⁶². Την ίδια περίοδο στο Αφγανιστάν δραστηριοποιούνταν πενήντα δύο εταιρείες όπου και απασχολούνταν περίπου 30.000 προσωπικό .

II . ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΕΠΙΛΕΓΗΣΑΝ ΟΙ PMCs/PMFs

Οι PMCs παρέχουν μέγιστες επιχειρησιακές δυνατότητες με το πλεονέκτημα ότι προσλαμβάνονται και ενεργούν ταχύτερα ίσως και από τον τακτικό στρατό ¹⁶³. Άλλωστε δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει ότι τα μέλη τους προέρχονται από παλαιότερα στελέχη των ειδικών δυνάμεων δυτικών και μη χωρών , που με μόνο γνώμονα το κέρδος αποφάσισαν να εγκαταλείψουν τις τάξεις του εθνικού τους

¹⁶¹ James Hider . Soldiers of Fortune Rush to Cash in on Unrest . The Times . Λονδίνο 01 Απρ 2004 . <http://www.corpwatch.org/article.php?id=11236> (έγινε πρόσβαση στις 25-04-12).

¹⁶² Ενδεικτικός πίνακας των απασχολούμενων εταιρειών πολέμου καθώς και οι συμβατικές τους υποχρεώσεις παρουσιάζονται στο Παράρτημα Δ .

¹⁶³ Molly Dunigan . *Victory for Hire. Private Security Companies Impact on Military Effectiveness* .σελ 41. Stanford University Press. Stanford California . 2011 .

στρατού¹⁶⁴ . Ουκ ολίγοι είναι εκείνοι που είναι πρόθυμοι να εργαστούν σε περιβάλλοντα ασταθή , χωρίς ασφάλεια , με κίνητρο τα χρήματα που είναι από δύο έως και δέκα φορές περισσότερα από αυτά που κερδίζει ένας στρατιωτικός¹⁶⁵ . Επιπρόσθετα η χρήση τους λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής ισχύος των Αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων καθώς δίνει τη ευχέρεια στον μικρό αριθμό στρατευμάτων τους να ασχοληθεί με περιορισμένο εύρος αντικειμένων επιδεικνύοντας έτσι μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα¹⁶⁶. Εκτεταμένη χρήση των PMC από τις Η.Π.Α έχει παρατηρηθεί από τον πρώτο πόλεμο του κόλπου το 1991 όπου η αναλογία προς τον τακτικό στρατό ήταν ένας εταιρικός στρατιώτης για κάθε πενήντα ένστολους¹⁶⁷ ενώ η αναλογία αυτή το 2003 μεταβλήθηκε σε ένα προς δέκα . Ανεξάρτητα από τον πόλεμο του Ιράκ το 2003 το Αμερικανικό πεντάγωνο σχεδίαζε την μακροπρόθεσμη αύξηση του αριθμού των εταιρειών που ασχολούνται με την παροχή πολεμικών υπηρεσιών¹⁶⁸ . Το σχέδιο αυτό γνωστό ως “τρίτο κύμα”¹⁶⁹ (Third Wave) έθετε ως σκοπό την απελευθέρωση υλικού και ανθρώπινων πόρων των Ε.Δ ώστε αυτές να συγκεντρωθούν στην υλοποίηση των στόχων της ατζέντας του τότε

¹⁶⁴ *Elite us soldiers leave for better paying jobs* . Associate press .20/07/2004 . http://www.msnbc.msn.com/id/5470127/ns/us_news-security/t/elite-us-soldiers-leave-better-paying-jobs/#.UF3JDVF-E90 (έγινε πρόσβαση στις 13/04/12). Αποτέλεσμα αυτής της διαφοράς στους μισθούς είναι πολλά στελέχη των Ε.Δ στην ηλικία των 30 ετών να εγκαταλείπουν τις τάξεις των Ε.Δ και να αναζητούν την τύχη τους στις PMCs είτε ως απλοί στρατιώτες είτε ως ιδρυτές νέων εταιρειών .

¹⁶⁵ Deborah C.Kidwell. *Public war , Private Fight? The United States and Private Military Companies* . σελ 32 .Combat Studies Institute Press .Kansas .2011.

¹⁶⁶ Paul Duginski . *Contractors outnumber troops in Iraq*. Los Angeles Times. 04 Ιουλ 2004. <http://articles.latimes.com/2007/jul/04/nation/na-private4/3> (έγινε πρόσβαση στις 17/03/2012) .

¹⁶⁷ Το 1992 η Αμερικανική κυβέρνηση ανέθεσε στην εταιρεία Brown and Root μέσω του προγράμματος LOGCAP για πέντε χρόνια την αποκλειστική εφοδιαστική υποστήριξη του στρατεύματος λύνοντας τα χέρια των ένστολων που καλούνταν να ανταπεξέλθουν στο δύσκολο αυτό κομμάτι . Εν συνεχεία ανατέθηκε για τα επόμενα πέντε χρόνια στην DynCorp και επανήλθε στην KBR για δέκα συναπτά έτη .

¹⁶⁸ Molly Dunigan . *Victory for Hire. Private Security Companies Impact on Military Effectiveness* .σελ 10-11. Stanford University Press. Stanford California . 2011.

¹⁶⁹ Ibid σελ 83

προέδρου¹⁷⁰ . Η στήριξη του project αυτού αποδείχτηκε η καλύτερη λύση στην αρχικά λανθασμένη εκτίμηση των Αμερικανών , για τον απαιτούμενο αριθμό των στρατευμάτων . Δεν υπολόγισαν τον αστάθμητο παράγοντα της Ιρακινής αντίστασης που προκαλούσε πολλαπλές απώλειες στα στρατεύματα των Η.Π.Α . Απ τη στιγμή όμως που οι Η.Π.Α δεν είχαν τις απαραίτητες δυνάμεις για τη συντριβή τους , οι εταιρείες που ανέλαβαν το έργο του statebuilding στο μεταπολεμικό Ιράκ αναγκάστηκαν να στραφούν προς τις εταιρείες των σύγχρονων μισθοφόρων (corporate warriors)¹⁷¹ . Οι Ε.Δ της συμμαχίας δεν θα μπορούσαν να προσφέρουν ασφάλεια στις εταιρείες αυτές με αποτέλεσμα η ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών από τις PMFs να αυξηθεί γρήγορα και χωρίς σχέδιο¹⁷² .

Δεν ήταν λίγοι εκείνοι που υποστήριζαν ότι η εκμίσθωση εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών ήταν ένα απότοκος της αμφισβητούμενης πολιτικής του τότε Υπουργού άμυνας Ντόναλντ Ράμσφελντ που οραματιζόταν ένα στρατό που θα λειτουργούσε σαν μια πολυεθνική επιχείρηση όπως η General Motors . Στις 10 Σεπτεμβρίου του 2001 σε ομιλία του προς τα υψηλόβαθμα στελέχη του πενταγώνου ανέφερε χαρακτηριστικά : *Το θέμα της σημερινής συνάντησης είναι ένας αντίπαλος που συνιστά απειλή , σημαντική απειλή για την ασφάλεια των Η.Π.Α . Ο αντίπαλος αυτός είναι ένας από τους τελευταίους παγκόσμιους προμαχώνες του κεντρικού σχεδιασμού . Κυβερνάει υπαγορεύοντας πενταετή σχέδια . Από την πρωτεύουσα που εδρεύει προσπαθεί να επιβάλει τις απαιτήσεις του πέρα από χρονικές ζώνες , ηπείρους και ωκεανούς , μέχρι και στο διάστημα . Με βίανωση συνέπεια , καταπνίγει την ελεύθερη σκέψη και συνθλίβει τις νέες ιδέες . Υπονομεύει την άμυνα των Η.Π.Α και θέτει σε κίνδυνο τη ζωή των ένστολων αντρών και γυναικών . Ίσως να νομίζεται ότι ο*

¹⁷⁰ David Isenberg .*Shadow Force .Private Security Contractors in Iraq* . σελ 17 . Praeger Security International .Λονδίνο .2009 (Το 1979 υπήρξε πρωτοβουλία για ιδιωτικοποίηση 25.000 θέσεων στο στρατό των Η.Π.Α γνωστή ως «πρώτο κύμα» ενώ τη δεκαετία του 90 προκηρύχθηκαν 13.000 θέσεις εργασίας από το στρατό των Η.Π.Α , πρόγραμμα γνωστό ως «δεύτερο κύμα»

¹⁷¹ Paul Duginski . *Contractors outnumber troops in Iraq*. Los Angeles Times. 04/0/2004 (έγινε πρόσβαση στις 17/03/2012) " These numbers are big.....They illustrate better than anything that we went in without troupes."

¹⁷² Thomas C.Bruneu . *Patriots for Profit .Contractors and the Military in U.S National Security* .σελ 122. *Stanford Security Studies* . California .2011.

αντίπαλος είναι κάποιος σαν την πρώην Σοβιετική Ένωση , όμως δεν υπάρχουν πλέον τέτοιοι εχθροί . Ο αντίπαλος βρίσκεται πολύ πιο κοντά στην πατρίδα μας και είναι η γραφειοκρατία του Πενταγώνου¹⁷³ . Για εκείνον προκειμένου μειωθεί το κόστος του πολέμου η λύση ήταν να προσλαμβάνεις κάτι τη στιγμή που χρειαζόταν αντί να επιβαρύνεται ο προϋπολογισμός με την συντήρηση σε μόνιμη βάση τακτικού στρατού και το σκεπτικό αυτό , οδηγούσε σε μια βαθύτερη ιδιωτικοποίηση του στρατού των Η.Π.Α¹⁷⁴ . Προσπάθησε εξ' αρχής λοιπόν να εφαρμόσει τη λογική της ελεύθερης αγοράς στις Ε.Δ μεταφέροντας περισσότερο δημόσιο χρήμα προς τα ταμεία των ιδιωτικών εταιρειών. Αυτή η νέα πολιτική θα έδινε ιδιαίτερη βαρύτητα στον ιδιωτικό τομέα με έμφαση στις μυστικές αποστολές , την αυξημένη χρήση ειδικών δυνάμεων , ιδιωτικών εταιρειών πολέμου και τέλος υπερσύγχρονου οπλισμού¹⁷⁵ . Πράγματι εύκολα αυτό γίνεται αντιληπτό αν αναλογιστεί κανείς ότι στην επιχείρηση καταγίδα της ερήμου αναπτύχθηκαν περισσότεροι από πεντακόσιες χιλιάδες στρατιωτών ενώ το 2003 μόλις εκατόν πενήντα χιλιάδες , κάτι για το οποίο ο στρατηγός Eric Shinseki διαφώνησε ανοιχτά στο Κογκρέσο το 2003 ¹⁷⁶. Το κενό αυτό , που ήταν περισσότερο αποτέλεσμα πολιτικής επιλογής των policymakers δεν θα μπορούσε να το καλύψει κανένας άλλος εκτός από τις σύγχρονες εταιρείες πολέμου . Το Δεκέμβριο του 2005 σε μια ομιλία του Ντόναλντ Ράμσφελντ στο πανεπιστήμιο John Hopkins αναφορικά με το μέλλον του Ιράκ ο σπουδαστής Kate Turner τον ρώτησε για την παρουσία των εν λόγω εταιρειών στη περιοχή καθώς και για το αν κρίνεται η εν λόγω τακτική ως οικονομικά βέλτιστη . Ο τότε Υπουργός Αμύνης των Η.Π.Α έσπευσε να υπεραμυνθεί του σχεδίου του τονίζοντας ότι είναι δεδομένες οι οικονομίες κλίμακας που επιτυγχάνονται και ότι η μη παρουσία των εταιρειών αυτών

¹⁷³ DoD Acquisition and Logistics Excellence Week Kickoff –Bureaucracy to Battlefield. <http://www.defense.gov/speeches/speech.aspx?speechid=430> (έγινε πρόσβαση στις 10/04/12) .

¹⁷⁴ Βαγγέλης Χωραφάς ,Λευτέρης Ριζάς .Ιράκ ένα δεύτερο Βιετνάμ.σελ 77. The monthly review imprint .Αθήνα 2005

¹⁷⁵ Molly Dunigan . Victory for Hire. Private Security Companies Impact on Military Effectiveness .σελ 12. Stanford University Press. Stanford California . 2011.

¹⁷⁶ Thomas C.Bruneu . Patriots for Profit .Contractors and the Military in U.S National Security .σελ 123. Stanford Security Studies . California .2011 .

στο Ιράκ κρινόταν ως παράλογη ¹⁷⁷. Υποστηρικτής της ίδιας θέσης ήταν και ο ειδικός σε θέματα εφοδιαστικής υποστήριξης στη μάχη , και καθηγητής στο Αμερικανικό Κολλέγιο Πολέμου Thomas W. Sweeney , όπου ανέφερε ότι οι PMCs θεωρούνται πιο οικονομική λύση, καθόσον μισθώνονται μόνο όταν απαιτείται η συμβολή τους¹⁷⁸ .

Οι εν λόγω εταιρείες προσλαμβάνονται για συγκεκριμένο σκοπό και αποδεσμεύονται όταν αυτός έχει επιτευχθεί χωρίς να απαιτείται λόγος συντήρησης σε μόνιμη βάση τακτικού στρατού . Επιπρόσθετα η χρηματοδότηση των εταιρειών αυτών προέκυπτε από χρήματα που ήταν προϋπολογισμένα για την ανασυγκρότηση του Ιράκ και ως εκ τούτου δεν είχε προκύψει μέσα από τις επίσημες διαδικασίες ψήφισης του κρατικού Π/Υ. Σύμφωνα με τον γενικό επιθεωρητή της προσωρινής συμμαχικής αρχής στο Ιράκ (CPA) για κάθε δολάριο που προορίζεται για την ανοικοδόμηση της χώρας το ένα τέταρτο κατευθύνεται στον τομέα της ασφάλειας. ¹⁷⁹. Κάτι τέτοιο αυτομάτως σήμαινε ότι χρήματα που στην πραγματικότητα θα έπρεπε να προορίζονται για την ανακατασκευή σχολείων και νοσοκομείων χρησιμοποιήθηκαν για την πληρωμή των εν λόγω εταιρειών ¹⁸⁰. Η τακτική αυτή είναι γνωστή ως “δολώνω και αντικαθιστώ ” και χρησιμοποιείται από πωλητές που προσφέρουν κάτι σε μια ορισμένη τιμή και εν συνεχεία το αντικαθιστούν με κάποιο άλλο προϊόν¹⁸¹ . Μια επιπλέον υπόθεση που θα μπορούσε να διατυπωθεί είναι και αυτή της μείωσης του αριθμού των απωλειών των Αμερικανών στρατιωτών . Τις 31 Μαρτίου του 2004 ένα σοκαριστικό βίντεο έκανε το

¹⁷⁷ Milton Keynes . *Articles on Private Military Contractors ,Including :Mercenary ,Halliburton ,Private Military Company ,KBR ,Military Professional Resources INC, Sandline International ,Blackwater Worldwide ,Blackwater Security Consulting* . σελ 33 .Hephaestus Books .

¹⁷⁸ Leslie Wayne . *America's For-Profit Secret Army* .The New York Times . 13 Οκτ 2002 . <http://www.nytimes.com/2002/10/13/business/america-s-for-profit-secret-army.html?pagewanted=all&src=pm> (έγινε πρόσβαση στις 10-04-12).

¹⁷⁹ Seth Borenstein . *Insurance , Security Prove Costly for Contractors in Iraq* . Knight Ridder / Tribune New Services .1 Απρ 2004 . <http://www.highbeam.com/doc/1G1-114800479.html> (έγινε πρόσβαση στις 02/06/12).

¹⁸⁰ Huck Gutman . *Soldiers for Hire* . The Monthly Review .σελ 3 .Vol 56 No 2 . Ιούνιος 2004 . <http://monthlyreview.org/2004/06/01/june-2004-volume-56-number-2> (έγινε πρόσβαση στις 10/06/12) .

¹⁸¹ Βαγγέλης Χωραφάς ,Λευτέρης Ριζάς .*Ιράκ ένα δεύτερο Βιετνάμ*.σελ 76. The monthly review Imprint .Αθήνα 2005.

γύρο του κόσμου μέσα από τις ειδήσεις και το διαδίκτυο όπου τέσσερις Αμερικανοί πολίτες (Scott Helvenston , Jerry Zovko , Wesley Batalona και Michael Teague) αφού δολοφονήθηκαν από Ιρακινούς επαναστάτες , κατακρεουργήθηκαν βάνουσα στην Φαλούτζα¹⁸² . Τα άτομα αυτά , όπως αποδείχτηκε εκ των υστέρων ήταν εργαζόμενοι της εταιρείας “ Blackwater Security Consulting¹⁸³ ”, στρατιώτες προς ενοικίαση , που συνόδευαν μια εφοδιοπομπή και έπεσαν θύματα ενέδρας των Ιρακινών αντικαθεστωτικών . Η μοναδική παγκόσμια υπερδύναμη έμοιαζε ανίκανη να αποκρούσει επιθέσεις από αγανακτισμένους και εξοργισμένους πολίτες . Παρόμοιο περιστατικό συνέβη τέσσερις μήνες νωρίτερα όταν επίσης τέσσερα άτομα , αυτή τη φορά εργαζόμενοι της Αγγλικής εταιρείας Erinys International δολοφονήθηκαν χωρίς να προκύψει καμία διαμαρτυρία . Ανάμεσα στα θύματα ανήκαν ο ΝοτιοΑφρικανός Deon Gows που ανήκε στο παρελθόν στις ειδικές δυνάμεις υπό το καθεστώς του Απαρτχάιντ και ο Francois Strydom που ανήκε στην ομάδα Crowbar γνωστή για διαπραχθέντα εγκλήματα πολέμου την περίοδο εκείνη .

Ο πόλεμος του Βιετνάμ με το μεγάλο πλήθος των απωλειών σε αμερικανούς στρατιώτες , προκάλεσε σημαντικές πολιτικές ζημίες σε κυβερνήσεις Ρεπουμπλικάνων και Δημοκρατικών . Αμέσως μετά την εμπειρία του Βιετνάμ οι Η.Π.Α ήταν υπερβολικά διστακτικές στην ανάπτυξη χερσαίων δυνάμεων κάτι που το έδειξαν με την επέμβαση τους στην πρώην Γιουγκοσλαβία . Τα μέσα ενημέρωσης εστίαζαν στους νεκρούς Αμερικανούς στρατιώτες δημιουργώντας αρνητική άποψη στην κοινή γνώμη . Έτσι ήταν πολιτικά έξυπνο να αντικαθιστούν τους Αμερικανούς στρατιώτες με σύγχρονους μισθοφόρους . Για τα άτομα αυτά έδειχναν μικρότερο ενδιαφέρον τα μέσα , με αποτέλεσμα πολλά γεγονότα να μην γίνονται γνωστά στο κοινό . Με αυτό τον τρόπο μειώνεται και το πολιτικό κόστος της εκάστοτε κυβέρνησης που έτσι δεν καλείται να αντιμετωπίσει πλήθος διαμαρτυριών για τις

¹⁸² Steve Fainaru . *Where Military Rules Don t Apply . Blackwaters Security Force in Iraq Given Wide Latitude by State Department .The Wasington Post . 20.09/2007 .*

¹⁸³ Η εν λόγω εταιρεία εταιρία έχει κατηγορηθεί για πλήθος περιστατικών κατάχρησης εξουσίας και στο πρόσφατο παρελθόν μετονομάστηκε σε Xe Services . Ειδικότερα Βλέπε : *Private security Contractors . Blackwaters Dark heart . The Economist . 21/08/2009 .* (έγινε πρόσβαση στις 18/03/2012).

απώλειες του τακτικού της στρατού σε έναν πόλεμο μακράν των εθνικών της συνόρων¹⁸⁴ .

III . ΜΠΟΡΕΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΝΑ ΔΥΣΚΟΛΕΨΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΣΤΟ ΙΡΑΚ ;

Κατά καιρούς εξώφυλλα του Αμερικανικού τύπου έχουν αναφερθεί σε περιστατικά υπερβολικής χρήσης βίας και δολοφονιών από εργαζόμενους των PMC εναντίον Ιρακινών και Αφγανών πολιτών . Σύμφωνα με τα δημοσιεύματα αυτά οι εν λόγω εταιρείες κατηγορήθηκαν για ωμή χρήση βίας αλλά και για έλλειψη ελέγχου και καταλογησιμότητας . Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το σκάνδαλο για τις θηριωδίες που εκτυλίσσονταν στις φυλακές του Άμπου Γκραιμπ . Το σκάνδαλο αυτό τρομοκράτησε τους ανθρώπους στην υφήλιο και προκάλεσε ερωτήματα αναφορικά με τη δράση των εργαζόμενων στις εταιρείες πολέμου καθώς και με το ποια αρχή έχει δικαιοδοσία σ' αυτές . Σύμφωνα με τα πορίσματα της έρευνας που έγινε , εργαζόμενοι των εταιρειών CACI και TITAN πρωτοστάτησαν στις βαναυσότητες και τον ευτελισμό των κρατουμένων . Οι εταιρείες αυτές είχαν ως συμβατική υποχρέωση την παροχή υπηρεσιών μετάφρασης και ανάκρισης ωστόσο όπως αποκαλύφθηκε κάθε άλλο παρά στην αναμόρφωση του σωφρονιστικού συστήματος συμμετείχαν . Το περιστατικό αυτό όπως και πλήθος άλλων σε καμία περίπτωση δεν βοηθά τις συμμαχικές δυνάμεις να κερδίσουν την καρδιά και το μυαλό του τοπικού πληθυσμού και εντείνουν τον αγώνα ενάντια στις κατοχικές δυνάμεις ¹⁸⁵ .

Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ενέργεια εργαζομένων της Αμερικανικής εταιρείας Blackwater το Σεπτέμβριο του 2007 να ανοίξουν πυρ στην πλατεία Nisour σκοτώνοντας δεκαεπτά Ιρακινούς πολίτες και τραυματίζοντας άλλους

¹⁸⁴ Ibid σελ 80. «Αυτή είναι η αρχή της αλλαγής του χρώματος των πτωμάτων χωρίς τη συνηθισμένη ρατσιστική της χροιά »

¹⁸⁵ Moshe Schwartz .*Department of Defence's Use of Private Security Contractors in Iraq and Afghanistan : Background ,Analysis , and Options for Congress* . σελ 20. 2 Ιουλίου 2010 . <http://fpc.state.gov/documents/organization/145569.pdf> (έγινε πρόσβαση στις 10/06/12) .

είκοσι τέσσερις¹⁸⁶. Σύμφωνα με εκπροσώπους της εταιρείας, οι εργαζόμενοι της, συνόδευαν διπλωμάτες για ένα συνέδριο στη δυτική Βαγδάτη όπου και δέχτηκαν ενέδρα¹⁸⁷. Ιρακινοί πολίτες αντιθέτως υποστήριζαν ότι οι εργαζόμενοι της Blackwater άνοιξαν πυρ χωρίς να προκληθούν¹⁸⁸. Την επόμενη μέρα η άδεια της εταιρείας για διεξαγωγή επιχειρήσεων στο Ιράκ αναστάλθηκε με την Ιρακινή κυβέρνηση να ορκίζεται ότι θα τιμωρηθεί η εν λόγω εταιρεία¹⁸⁹. Για το περιστατικό, διενεργήθηκαν πέντε έρευνες χωρίς εν τέλει να τιμωρηθεί η εταιρεία. Η κατάχρηση εξουσίας από τους εργολάβους αυτούς συντελεί στην κλιμάκωση ένοπλων εξεγέρσεων και στην πρόκληση αντιποίνων καθώς στο πρόσωπο τους δεν βλέπουν εργαζόμενους της εταιρείας Blackwater, της Aegis Defence Services ή της DynCorps, αλλά αντίθετα Αμερικανούς κατακτητές.

Επιπρόσθετα ορισμένες εταιρείες που δρουν αποκλειστικά με γνώμονα το κέρδος έχουν κατηγορηθεί για πώληση οπλισμού σε μέλη εξεγερμένων μαχητών ή και μίσθωση τους, προκειμένου εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη εκτέλεση των εφοδιοπομπών. Πέραν αυτού δεν έχουν λείψει και οι εντάσεις μεταξύ εργαζομένων στις PMCs και των τακτικών δυνάμεων του στρατού. Χαρακτηριστικό περιστατικό η ανταλλαγή πυρών ανάμεσα στο προσωπικό της εταιρείας Zapata Engineering και Αμερικανών πεζοναυτών κατά την διάρκεια μιας εφοδιοπομπής. Το αποτέλεσμα φυσικά ήταν να μην κατηγορηθεί κανείς καθώς απ τη μια οι πεζοναύτες θεωρούσαν

¹⁸⁶ Molly Dunigan . *Victory for hire.Private Security Companies Impact on Military Effectiveness*.σελ 71-72 .Stanford University Press. Stanford California . 2011 .

¹⁸⁷ JOE BURGESS, AHMAD FADAM, KAREEM HILMI, JAMES GLANZ, SABRINA TAVERNISE ,ARCHIE TSE *An Account of the Shootings at Nisour Square*. 21 Σεπ 2007 .. New York Times <http://www.nytimes.com/interactive/2007/09/21/world/middleeast/0921-blackwater-nisour-square.html> (έγινε πρόσβαση στις 27 -03- 2012) .

¹⁸⁸ Renee De Nevers .*Private Security companies and the Laws of War* .σελ 2. Security Dialogue 2009 40:169 .Department of Public Administration ,Maxwell School , Syracuse University .<http://sdi.sagepub.com/content/40/2/169.abstract> .(έγινε πρόσβαση στις 22/04/12).

¹⁸⁹ Mark Tran .*US Security Firm Blackwater faces Expulsion from Iraq* . The Guardian . 29 Ιαν 2009 . <http://www.guardian.co.uk/world/2009/jan/29/iraq-licence-blackwater> (έγινε πρόσβαση στις 28- 03- 2012)

την εταιρεία υπεύθυνη για το περιστατικό , ενώ απ την άλλη η εταιρεία κατηγορούσε τους πεζοναύτες για παράνομη φύλαξη και ασέβεια¹⁹⁰ .

¹⁹⁰ Molly Dunigan . *Victory for hire.Private Security Companies Impact on Military Effectiveness*.σελ 63.Stanford University Press. Stanford California . 2011 .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ανησυχία του 34^{ου} προέδρου των Η.Π.Α για την επίδραση του Military Industrial complex αποδείχτηκε ιδιαίτερα προφητική . Γρήγορα εξελίχτηκε σε μια ιδιόμορφη κατάσταση που περιλάμβανε στενές σχέσεις των αμυντικών εταιρειών με τα πολιτικά πρόσωπα του Κογκρέσου και τις Ε.Δ , καθορίζοντας πολλές φορές τις αποφάσεις της Αμερικανικής ηγεσίας . Το ιδεολόγημα του Ψυχρού πολέμου για την πάλη μεταξύ καλού και κακού νομιμοποιούσε σε μεγάλο βαθμό τις υψηλές αμυντικές δαπάνες της χώρας . Την ίδια περίοδο σημαντικές κρατικές πιστώσεις αφιερώθηκαν σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης για στρατιωτική χρήση ενώ επιχορηγήθηκαν και στρατιωτικά ιδρύματα για τον ίδιο σκοπό . Με το πέρας της Ψυχροπολεμικής εποχής επήλθαν ουσιαστικές αλλαγές σε επίπεδο ασφάλειας , τεχνολογίας αλλά και ζήτησης προκαλώντας αλλαγές στο military industrial complex . Ιδιαίτερα για τις Η.Π.Α οι αμυντικές δαπάνες παρέμειναν υψηλές εξαιτίας του πολέμου που εξαπέλυσαν ενάντια στην “Ισλαμική τρομοκρατία” , υπό τις ευλογίες των νεοσυντηρητικών γερακιών της Ουάσιγκτον . Πενήντα χρόνια μετά την ιστορική ρήση του Eisenhower , η μόνη διαφοροποίηση πέραν των συγχωνεύσεων πλήθους αμυντικών εταιρειών (λόγω του υψηλού κόστους συντήρησης) είναι η αυξανόμενη τάση ανάθεσης υπηρεσιών ασφάλειας σε ιδιωτικούς εργολάβους . Η εξέλιξη αυτή πέραν των διάφορων συστημικών παραγόντων (τέλος της Ψυχροπολεμικής περιόδου) προέκυψε και από την εφαρμογή της νεοφιλελεύθερης θεωρίας της Σχολής του Σικάγο , που υιοθετούσε την πιο ακραία μορφή του “laissez faire .

Οι PMCs/ PMFs είναι νέοι αμφιλεγόμενοι δρώντες που χρησιμοποιήθηκαν ιδιαίτερα στο μεταπολεμικό Ιράκ και Αφγανιστάν και εξελίσσονται καθημερινά . Η δράση των εταιρειών χαρακτηρίζεται από μεγάλη μυστικοπάθεια και έχει μικρή καθοδήγηση από την παγκόσμια κοινότητα . Η μοναδική προσπάθεια παγκοσμίως για την ρύθμιση τους , έγινε από τα ίδια τα μέλη της βιομηχανίας , γνωρίζοντας ωστόσο μικρή υποστήριξη . Το γεγονός αυτό φέρνει σε επισφαλή θέση τις εταιρείες αυτές καθώς προσπαθούν να αναλάβουν τα περισσότερα δυνατά συμβόλαια αποδεχόμενες ακόμα και εκείνα που αντίκεινται στις παγκόσμιες νόρμες . Απ τη στιγμή που η ρύθμιση τους απουσιάζει προσπαθούν από μόνες τους να εξισορροπήσουν τους ισχύοντες

νόμους του κράτους στο οποίο εδράζονται και του κράτους στο οποίο δρουν . Παρόλο που αρκετές εταιρείες του είδους έχουν επανειλημμένα εκφράσει την ανάγκη για ρύθμιση , η παγκόσμια κοινότητα δεν έχει κατορθώσει να καταλήξει σε μια συμφωνία για το πώς θα πρέπει να ρυθμιστεί η βιομηχανία . Θεωρείται σχεδόν απίθανο να θεσπιστεί μια σειρά νομικών διατάξεων που ν' απαγορεύει παγκοσμίως τη δράση τους κι αυτό γιατί είναι πολύ χρήσιμες για τα αναπτυσσόμενα κράτη . Οι εταιρικές αυτές οντότητες χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση καθηκόντων που οι κυβερνήσεις για δημοσιονομικούς ή πολιτικούς λόγους δεν μπορούν να φέρουν εις πέρας .

Απ τη στιγμή που πολλές από τις PMCs έχουν αποδείξει την ικανότητα τους να σταματούν συγκρούσεις (συντελώντας στη σταθερότητα) και τη θέληση τους να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν υπάρχει κάποιος λόγος που πέραν των κρατών να μην συνεργάζονται με τα Η.Ε . Όπως η εταιρεία E.O απόδειξε στη Σιέρα Λεόνε οι εταιρείες του κλάδου μπορούν να ελέγξουν τις ανθρώπινες κτηνωδίες και τις αποσταθεροποιητικές ζώνες καλύτερα , με μικρότερο κόστος και σε συντομότερο χρόνο από τις δυνάμεις διατήρησης της ειρήνης των Η.Ε . Ο Tim Spicer αναφέρει χαρακτηριστικά στο βιβλίο του “An Unorthodox Soldier ” ότι η απουσία των τακτικών ενόπλων δυνάμεων να αναλαμβάνουν και να ολοκληρώνουν εκτός εθνικών τους συνόρων ειρηνευτικές αποστολές οδήγησε τις PMFs να καλύψουν το κενό αυτό καθώς έχουν την οργανωτική δομή , το έμπειρο προσωπικό και την απαραίτητη δύναμη πυρός να το επιτύχουν¹⁹¹ . Οι δυνάμεις των Η.Ε απ την άλλη ίσως αποτυγχάνουν επειδή προσπαθούν να συνδυάσουν το ρόλο του στρατιώτη και του διπλωμάτη . Αντιθέτως αν αναλάμβανε επισήμως μια PMC να ελέγξει μια σύγκρουση τότε και το έργο των Η.Ε για σταθεροποίηση (peacekeeping –peace building) θα ήταν και πιο εύκολο .

Τα πλεονεκτήματα που εμφανίζουν οι PMCs μπορούν να βρουν εφαρμογή στις ανθρωπιστικές επεμβάσεις .Όπως αναφέρθηκε αναπτύσσονται ταχύτατα σε αντίθεση με τις δυνάμεις σταθεροποίησης των Η.Ε . Λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές ισχύος

¹⁹¹ Tim Spicer .*An Unorthodox Soldier .Peace and War and the Sandline Affair* . σελ 26 . Mainstream Publishing Company (Edinburgh) LTD . 1999 .

και μπορούν να αποτρέψουν εθνοκαθάρσεις και μαζικά ανθρώπινα εγκλήματα . Η ορθολογική διαχείριση τους προσφέρει ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των policy-makers όταν αντιμετωπίζουν θεσμικά και πρακτικά προβλήματα .

Ωστόσο παρά τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση τους , δεν είναι πολλά μέχρι σήμερα τα έμπρακτα παραδείγματα . Αυτό οφείλεται στην αρνητική στάση ορισμένων οι οποίοι θεωρούν ότι αναθέτοντας σε PMCs την αντιμετώπιση μιας ανθρωπιστικής επέμβασης , τις νομιμοποιούν κάτι που δεν συμβαδίζει με τις διεθνείς νόρμες . Υποστηρίζουν ότι οι προθέσεις τους έχουν να κάνουν αποκλειστικά με το κέρδος και όχι με ανθρωπιστικά κριτήρια ¹⁹². Ο δεύτερος λόγος έχει να κάνει με τις ευρύτερες επιδράσεις της ιδιωτικοποίησης και την απροθυμία των κρατών να συνεισφέρουν σε ανθρώπινους και υλικούς πόρους . Αναθέτοντας το έργο του peace – enforcing και peace-keeping σε μια PMC θα μειωθεί και η μελλοντική προθυμία των κρατών , για ανάλογη συμμετοχή τους σε παρόμοιες συνθήκες . Δεν θα είναι για τα ίδια πλέον ηθική υποχρέωση αλλά κάτι που θα λυθεί μέσω χρήσης εξωτερικών συνεργατών (outsourcing) .

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που έχουν εκφράσει τις ανησυχίες τους ότι η συνεχής αυτή χρήση των εταιρειών παροχής πολεμικών υπηρεσιών μειώνει την κυριαρχία των κρατών και δημιουργεί προβλήματα στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων . Άλλοι πάλι εκτιμούν ότι η νομιμοποίηση τους θα είναι ευεργετική καθόσον η δράση τους θα ελεγχόταν πιο εύκολα . Η ανάγκη για εποπτεία της δράσης τους έγινε ιδιαίτερα αισθητή στο μεταπολεμικό Ιράκ . Εκεί η προσωρινή αρχή διοίκησης (CPA) ανακοίνωσε ότι οι μη Ιρακινές PMCs δεν υπόκεινται στους τοπικούς νόμους αφήνοντας τες να λογοδοτούν στις κυβερνήσεις τους . Ωστόσο όπως αποδείχτηκε από πλήθος περιστατικών , αυτό δεν εξασφαλίζει τη δικαιοσύνη καθώς χωρίς τη ρύθμιση τους οι PMCs δρουν ανεξέλεγκτα ¹⁹³.

¹⁹² Dean Peter – James Pattison .The Principled Case for Employing Private Military and Security Companies in Intervention for Human Rights Purposes . Journal of Applied Philosophy .Vol 29 , No 1. Φεβρουάριος 2011 . <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-5930.2011.00548.x/pdf> (έγινε πρόσβαση στις 10/08/12)

¹⁹³The Economist . The Bagdad Boom . British Companies Have Been Grousing About Losing out to the Americans in Iraq .But in One Area , British Companies Excel :Security .15 Μαρ 2004 . “.....regulation

Είναι λογικό τα κράτη και οι εταιρείες της σύγχρονης βιομηχανίας πολέμου να έχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με το πώς θα πρέπει να γίνεται η εποπτεία τους . Ωστόσο και οι δύο ανωτέρω δρώντες κατανοούν ότι η ανυπαρξία νομοθετικού πλαισίου δεν ευεργετεί κανέναν από τους δύο . Αντιθέτως μια πρωτοβουλία για ρύθμιση του κλάδου θα προστάτευε την εικόνα της βιομηχανίας απομακρύνοντας οποιαδήποτε παρομοίωση τους με βάρβαρους και αιμοσταγείς δολοφόνους . Επιπρόσθετα θα παρέχει μια καθοδήγηση στα νεοεισερχόμενα στη βιομηχανία μέλη , καθόσον μικρά λάθη στο χώρο μπορεί να στοιχίσουν ανθρώπινες ζωές . Πέραν της προστασίας που θα εξασφάλιζε στη βιομηχανία , ταυτόχρονα θα λειτουργούσε και σαν τιμωρός για εκείνους που δεν σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα . Απ τη στιγμή που οι PMCs –PMFs αναζητούν πρόσθετα συμβόλαια και δεν επιθυμούν να βρεθούν υπόλογοι διεθνούς κατακραυγής , ο συνδυασμός της εποπτείας των εταιρειών και η καταγραφή τους θα λειτουργούσε ως ένα ελάχιστο μέτρο ελέγχου . Η καταγραφή τους δεν θα επέτρεπε την αιφνίδια εξαφάνιση τους ή την αναπάντεχη εμφάνιση τους , ενώ η ύπαρξη παρατηρητών θα καθιστούσε τη διεθνή κοινότητα για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων . Επιπρόσθετα οι κατηγορίες ότι δεν επιλέγουν τον πελάτη τους με βάση την ηθική αλλά με βάση το κέρδος που θα αποκομίσουν ίσως αναιρούνταν αν οι κυβερνήσεις των χωρών στις οποίες εδρεύουν ευθύνονταν αποκλειστικά για την αδειοδότηση της λειτουργίας τους και τη συνεχή εποπτεία τους.

Μία από τις δυσκολίες στην λήψη των ανωτέρω μέτρων για την ορθή λειτουργία της βιομηχανίας είναι η ευνοϊκή στάση των Η.Π.Α απέναντί της . Η κυβέρνηση χρησιμοποιεί τις ιδιωτικές εταιρείες πολέμου για να αποφύγει τα εμπόρικο που η ίδια στηρίζει στα Η.Ε . Επιπρόσθετα τους δίνει τη δυνατότητα να λαμβάνουν δράση εκεί που επισήμως δεν τους επιτρέπει η εξωτερική πολιτική . Ενώ οι Η.Π.Α αποτελούν το πιο εξαιρετο παράδειγμα , η Γαλλία και η Αγγλία βασίζονται εξίσου στην αμυντική βιομηχανία . Απ τη στιγμή που οι τρεις αυτές χώρες είναι μόνιμα μέλη του Σ.Α είναι σχεδόν απίθανο να γίνει οποιαδήποτε ρύθμιση στον κλάδο χωρίς την έγκριση τους και μάλιστα χωρίς να θίγονται τα συμφέροντά τους .

is vital if Iraq is not to descend into the law of the jungle.” <http://www.economist.com/node/2539816>
(έγινε πρόσβαση στις 16/06/12)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Χαράλαμπος Παπασωτηρίου :*“Η διεθνής πολιτική στον 21^ο αιώνα”*. Εκδόσεις Ποιότητα. Αθήνα 2008.

Χαράλαμπος Παπασωτηρίου :*“Αμερικανικό πολιτικό σύστημα και εξωτερική πολιτική: 1945-2002”*. Εκδόσεις Ποιότητα. Αθήνα 2009.

Eric Hobsbawm . *Η Εποχή των Άκρων . Ο Σύντομος 20^{ος} Αιώνας 1914-1991* . Εκδόσεις :Θεμέλιο . Αθήνα 2004.

John Mearsheimer –Stephen Walt :*“Το Ισραηλινό λόμπι και η πολιτική των Η.Π.Α.*, Εκδόσεις Θύραθεν ,Νοέμβριος 2006 .

Naomi Klein . *Το Δόγμα του Σοκ . Η Άνοδος του Καπιταλισμού της Καταστροφής* . Εκδόσεις Λιβάνη .Αθήνα 2007.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Andrew Aleksandra, Deane –Peter Baker and Marina Caparini: *“ Private Military and Security Companies. Ethics , Policies and Civil-Military Relations”*. Routledge Press.2008

Armin Krishnan: *“ War as Business .Technological Change and Military Service Contracting”* .Εκδόσεις Ashgate Publishing Limited .2008.

Articles on Private Military Contractors ,Including :Mercenary ,Halliburton ,Private Military Company ,KBR(Company), Military Professional Resources Inc , Sandline International, Blackwater Worldwide, Blackwater Security Consulting .Hephaestus Books

Chesterman & Lehnardt: *“ From Mercenaries to Market.The Rise and Regulation of Private Military Companies”*. Oxford Press .2007.

Christopher Kinsey: *“ Corporate Soldiers and International Security .The Rise of Private Military Companies”* .Εκδόσεις Routledge .2008.

David Isenberg: *“ Shadow Force .Private Security Contractors in Iraq”*. Praeger Security International .2009.

Deborah D. Avant: " *The Market for Force .The Consequences of Privatizing Security*". Cambridge Press.Λονδίνο 2005.

Deborah C. Kidwell: " *Public War, Private Fight? The United States and Private Military Companies*". Combat Studies Institute Press .2011.

Fred Schreier - Marina Caparini .Privatising Security : Law , practice , and Governance of Private Military and Security Companies . Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces . Μάρτιος 2005.

Ken Silverstein . Private Warriors . Εκδόσεις : Verso .2000.

Matthias Chang . Brainwashed for War :Programmed to Kill .The Military-industrial-Media Complex Propaganda Behind the Cold War , The Vietnam War & the War on Terrorism . Εκδόσεις :American Free Press . 2006

Molly Dunigan: " *Victory for Hire. Private Security Companies 'Impact on Military Effectiveness* ".Stanford University Press .2011.

P.W Singer . Corporate Warriors .The Rise of the privatized Military Industry . σελ 50. Cornell University Press .Ithaca and London . 2003 .

Robert Mandel: " *Armies Without States. The Privatization of Security*". Lynne Rienner Press .2002.

Robert Scheer . The Pornography of Power . Why Defense Spending Must Be Cut. Εκδόσεις : Twelve Books . 2009.

Thomas C.Bruneau: " *Patriots for Profit.Contractors and the Military in U.S National Security*". Stanford University Press .2011.

William D.Hartung: " *Lockheed Martin and the Making of the Military –Industrial Complex*". Εκδόσεις Nation Books. Νέα Υόρκη 2011 .

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Alan Wolfe . *Academia (Kind of) Goes to War : Chomsky and his Children* . World Affairs . Winter 2008 . (accessed at :<http://www.worldaffairsjournal.org/article/academia-kind-goes-war-chomsky-and-his-children>) .

Allison Stanger – Mark Eric Williams .*Private Military Corporations : Benefits and Costs of Outsourcing Security* . Yale Journal of International Affairs . Fall-Winter 2006.(accessed at:<http://www.middlebury.edu/media/view/218821/original/WilliamsStanger.PDF>).

Andrew G.Marshall .Financing Fascism .The Military Industrial Complex and the Rise of Neo-Conservatism.(accessedat :<http://www.journalof911studies.com/letters/b/MarshallMilitaryIndComplexPNAC.pdf>).

Andrew .J. Bacevich . The Tyranny of Defense .Inc .The Atlantic . Jan-Feb 2011 . (accessed at: <http://www.theatlantic.com/magazine/archive/2011/01/the-tyranny-of-defense-inc/308342>).

Bruce Watson . “The 10 Biggest Corporate Campaign Contributors in U.S Politics” .Daily Finance . (accessed at: <http://www.dailyfinance.com/2010/10/13/the-10-biggest-corporate-campaign-contributors-in-u-s-politics>).

Bruce Gagnon . *Global Warming or Conversion of Military industrial Complex ?* Space4peace.org . 16 Μαΐ 2007 . (accessed at: http://www.space4peace.org/articles/conversion_or_global_warming.htm) .

Charles .R.Babcock .*Contractor Fraud Trial to Begin Tomorrow* .The Washington Post.13 Φεβ 2006.(accessed at <http://www.washingtonpost.com/wpdyn/content/article/2006/02/12/AR2006021200732.html>).

David Barsamian . *War Crimes and Imperial Fantasies .Noam Chomsky Interviewed by David Barsamian* . International Socialist Review . Issue 37 .Sep 2004 . (accessed at : <http://www.chomsky.info/interviews/200408--.htm>).

David Brodwin . *How to Safely Cut U.S Defense Spending* . U.S NEWS . 21 Ιουν 2012 . (accessed at:<http://www.usnews.com/opinion/blogs/economic-intelligence/2012/06/21/how-to-safely-cut-us-defense-spending>).

David Isenberg . *The Secret World of Corporate Mercenaries*. Asia Times . 20 Δεκ 2003 . (accessed at: http://www.atimes.com/atimes/Front_Page/EL20Aa01.html).

Daniel J. kevles . *Cold War and Hot Physics . Reflections on Science , Security , and the American State* . California Institute of Technology . Sep 1998 . (accessed at :<http://authors.library.caltech.edu/27745/1/HumsWP-0135.pdf>) .

David Hounshell . *The Cold War , RAND and the Generation of Knowledge, 1946-1962* .(accessed at : <http://www.rand.org/pubs/reprints/2008/RP729.pdf>) .

Dean Peter – James Pattison .The Principled Case for Employing Private Military and Security Companies in Intervention for Human Rights Purposes . Journal of Applied Philosophy .Vol 29 , No 1. February 2011 .(accessed at : <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-5930.2011.00548.x/pdf>) .

Deborah Avant . *Privatizing Military Training* . Foreign Policy in Focus . 12 Oct 2005 . (accessed at: http://www.fpif.org/reports/privatizing_military_training).

Deborah . Avant .What Does Private Security in Iraq Mean for US Democracy at Home . Washington . Jan 2008. (accessed at:https://bc.sas.upenn.edu/system/files/Avant_08.pdf) .

Dee Finney .*Bechtel Group . The Cheney Connection* . 7 Dec 2004 .(accessed at : <http://www.greatdreams.com/political/bechtel.htm>).

DoD Acquisition and Logistics Excellence Week Kickoff –Bureaucracy to Battlefield. (accessed at :<http://www.defense.gov/speeches/speech.aspx?speechid=430>) .

D. Zweifel . *Saving Money Not a Pentagon Priority* .Capital Times .2 June 2004 . (accessed at :<http://www.theologyweb.com/campus/showthread.php?27588-Saving-money-not-a-pentagon-priority>) .

Eric Lipton . Former Antiterror Officials Find Industry Pays Better . New York Times . 18 June 2006 . (accessed at : <http://www.nytimes.com/2006/06/18/washington/18lobby.html?pagewanted=all>) .

Gareth Porter .*From Military –industrial Complex to Permanent War State* . 18 Jan 2011 . FPIF .(accessed at: http://www.fpif.org/blog/from_militaryindustrial_complex_to_permanent_war_state) .

Henry Sanchez . *Why do states hire private military companies ?* (accessed at: <http://newarkwww.rutgers.edu/global/sanchez.htm>) .

Huck Gutman . Soldiers for Hire . The Monthly Review .Vol 56 No 2 . June 2004 . (accessed at : <http://monthlyreview.org/2004/06/01/june-2004-volume-56-number-2>) .

Inderjeet Parmar . The Military industrial complex and the Obama Administration . The London School of Economics and Political Science . 17 Jan 2012 (accessed at :<http://blogs.lse.ac.uk/ideas/2012/01/the-military-industrial-complex-and-the-obama-administration>) .

James Hider . Soldiers of Fortune Rush to Cash in on Unrest . The Times . London 01 Apr 2004 . (accessed at :<http://www.corpwatch.org/article.php?id=11236>) .

Jane M.Folpe , Irene Gashurov , Ann Harrington , Theodore Spencer .*Fortune's 100 Fastest Growing Companies* . Fortune . 4 Sep 2000 . (accessed at: http://money.cnn.com/magazines/fortune/fortune_archive/2000/09/04/286805/index.htm).

Jennifer Del Rosario Malonzo . US Military –Industrial Complex :Profiting from War .Nadir.org.(accessedat:http://www.nadir.org/nadir/initiativ/agp/free/9-11/military_complex.htm).

Jimmy Tobias .Military –Academic Complex .3 Dec 2009 . Thirtyfourth streetmagazine. (accessed at:http://34st.com/2009/12/militaryacademic_complex/?wpmp_switcher=mobile).

Joanna Spear . *Market Forces The Political Economy of Private Military Companies .Economies of Conflict : Private Sector Activity in Armed Conflict* . Fafo Report 531 .Allkopi AS . 2006 .(accessed at : <http://www.fafo.no/pub/rapp/531/531.pdf>).

Joe Burgess, Ahmad Fadama, Kareem Hilmi, James Glanz, Sabrina Taversise ,Archie Tse. *An Account of the Shootings at Nisour Square*. 21 Sep2007 . New York Times (accessed at : <http://www.nytimes.com/interactive/2007/09/21/world/middleeast/0921-blackwater-nisour-square.html>).

J. Surowiecki . *Army Inc* . The New Yorker . 12 Jan 2004 . (accessed at: http://www.newyorker.com/archive/2004/01/12/040112ta_talk_surowiecki).

Keith Somerville .*Dogs of War into doves of peace* . BBC NEWS.ONLINE . (accessed at : <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/2403517.stm>) .

K.Fallah .*Corporate Actors :The Legal Status of Mercenaries in Armed Conflict* .σελ 8. Vol 88 , No 863 .Sep 2006. International Review of the Red Cross . (accessed at : http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/irrc_863_fallah.pdf).

Larry Makinson .“*Outsourcing the Pentagon. Who benefits from the Politics and Economics of National Security*”The Center for Public integrity . (accessed at : <http://www.publicintegrity.org/2004/09/29/6620/outsourcing-pentagon>).

L. Nathan . *Lethal Weapons : Why Africa Needs Alternatives to Hired Guns* . (accessed at :<http://ccrweb.ccr.uct.ac.za/archive/two/3/p10.html>).

Laurent Joachim & Wiki Community . “Private Military Companies Facts and FAQs” . 19 Mar 201.(accessed at : http://laurentjoachim.com/documents/freebook_laurent-joachim_modern-mercenaries_2010.pdf).

Lawrence J.Korb .*The Best Weapons money Can Buy* . Center for American Progress . 13 Aug 2005. (accessed at : <http://www.americanprogress.org/issues/general/news/2005/08/13/1607/the-best-weapons-money-can-buy>) .

Leslie Wayne . *America's For-Profit Secret Army* . The New York Times . 13 Oct 2002 . (accessed at : <http://www.nytimes.com/2002/10/13/business/america-s-for-profit-secret-army.html?pagewanted=all&src=pm>) .

Mark Tran . *US Security Firm Blackwater faces Expulsion from Iraq* . The Guardian . 29 Jan 2009 .(accessed at : <http://www.guardian.co.uk/world/2009/jan/29/iraq-licence-blackwater>) .

Martha Minow . *Outsourcing Power :How Private Military Efforts Challenge Accountability , Professionalism and Democracy* . Vol 46 .Issue 5 No 5 . Boston college Review .9 Jan 2005 . (accessed at : <http://lawdigitalcommons.bc.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2312&context=bclr>) .

Melisa Mastrogiovanni .*The Business of War : Understanding the Military –Industrial Complex and how it's Still Used Today* . Άρθρο 33 . Vol :7 .04 Jan 2010 . College of DuPage . (accessed at : <http://dc.cod.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1128&context=essai>) .

Michael Cottier . Elements for Contracting and Regulating Private Security and Military Companies . International Review of the Red Cross . σελ 641-642 . Vol. 88 ,No 863 .Sep 2006 .(accessed at : <http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/irrc863cottier.pdf>) .

Moshe Schwartz .*The Department of Defense's Use of Private Security Contractors in Afghanistan and Iraq: Background , Analysis and Options for Congress* .CRS Report .13 May 2011 . (accessed at : <http://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R40835.pdf>) .

Proposal Exponent .*How Much Does the Federal Government Spend on R & D and Where Do the Dollars Go* . (accessed at : http://www.proposalexponent.com/federalprofiles.html#Deciphering_the_Department_of_Defense) .

P .W.Singer . *Can t Win With ' Em , Cant Go to War Without ' Em .Private Military Contractors and Counterinsurgency* . Policy Paper No 4.Foreign Policy at Brookings .Sep 2007 .(accessed at : http://www.brookings.edu/~media/research/files/papers/2007/9/27military_contractors/0927militarycontractors.pdf) .

Renee De Nevers .*Private Security companies and the Laws of War* . Security Dialogue 2009 40:169 .Department of Public Administration ,Maxwell School , Syracuse University .(accessed at : <http://sdi.sagepub.com/content/40/2/169.abstract>) .

R. Jeffrey Smith . *The Defense Edge .Are Nuclear Weapons Contractors' Campaign Donation Millions Buying Favors ?* The Cutting Edge . 8 June 2012 . (accessed at : <http://www.thecuttingedge.com/index.php?article=74125>).

Robert Pollin & Heidi Garrett –Peltier . The U.S. Employment Effects of Military and Domestic Spending Priorities . Political Economy Research Institute University of Massachusetts .Dec 2011 . (accessed at : http://www.peri.umass.edu/fileadmin/pdf/published_study/PERI_military_spending_2011.pdf).

Robert Poole . *Ronald Reagan and the Privatization Revolution* . Reason Foundation .08 June 2004 . (accessed at : <http://reason.org/news/show/ronald-reagan-and-the-privatiz>).

Sebastian Mallaby . *Paid to make Peace* . The Washington Post . 4 June 2001 . (accessed at : <http://www.sandline.com/hotlinks/article9.html>).

Seth Borenstein . *Insurance , Security Prove Costly for Contractors in Iraq* . Knight Ridder / Tribune New Services .1 Apr 2004 . (accessed at : <http://www.highbeam.com/doc/1G1-114800479.html>) .

Steve Horn and Allen Ruff . *How Private Warmongers and the Military Infiltrated Universities* . 28 Noe 2011 .Truthout/New Analyses .(accessed at : <http://truth-out.org/commentary/item/4905-how-private-warmongers-and-the-us-military-infiltrated-american-universities>).

Steve Spires . *Defense Background*. 10 June 2010 . (accessed at : <http://www.opensecrets.org/lobby/background.php?id=D&year=2012>).

The Economist: *Private Military Companies .Who dares profits .Why Britain is good at Producing Private Military Companies* . May 2006 (accessed at : <http://www.economist.com/node/6950372>).

The Economist . The Bagdad Boom . British Companies Have Been Grousing About Losing out to the Americans in Iraq .But in One Area , British Companies Excel :Security .15 Mar 2004 . (accessed at : <http://www.economist.com/node/2539816>).

The Guardian. Don't call us mercenaries, says British company with lucrative contracts and cheap labour.17 May 2004. (accessed at : <http://www.guardian.co.uk/uk/2004/may/17/military.iraq>).

The Montreux Document.On Pertinent International Legal Obligation and Good Practises for States Related to Operations of Private Military and Security Companies During Armed Conflict. Federal Apartment of Foreign Affairs . International Committee of the Red Cross . Aug 2009 .(accessed at : http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/icrc_002_0996.pdf).

Valerie Bailey Grasso .*Defense Outsourcing : The OMB Circular A-76 Policy* . *CRS Report for Congress* . June 2005 .(accessed at: <http://www.fas.org/sgp/crs/natsec/RL30392.pdf>).

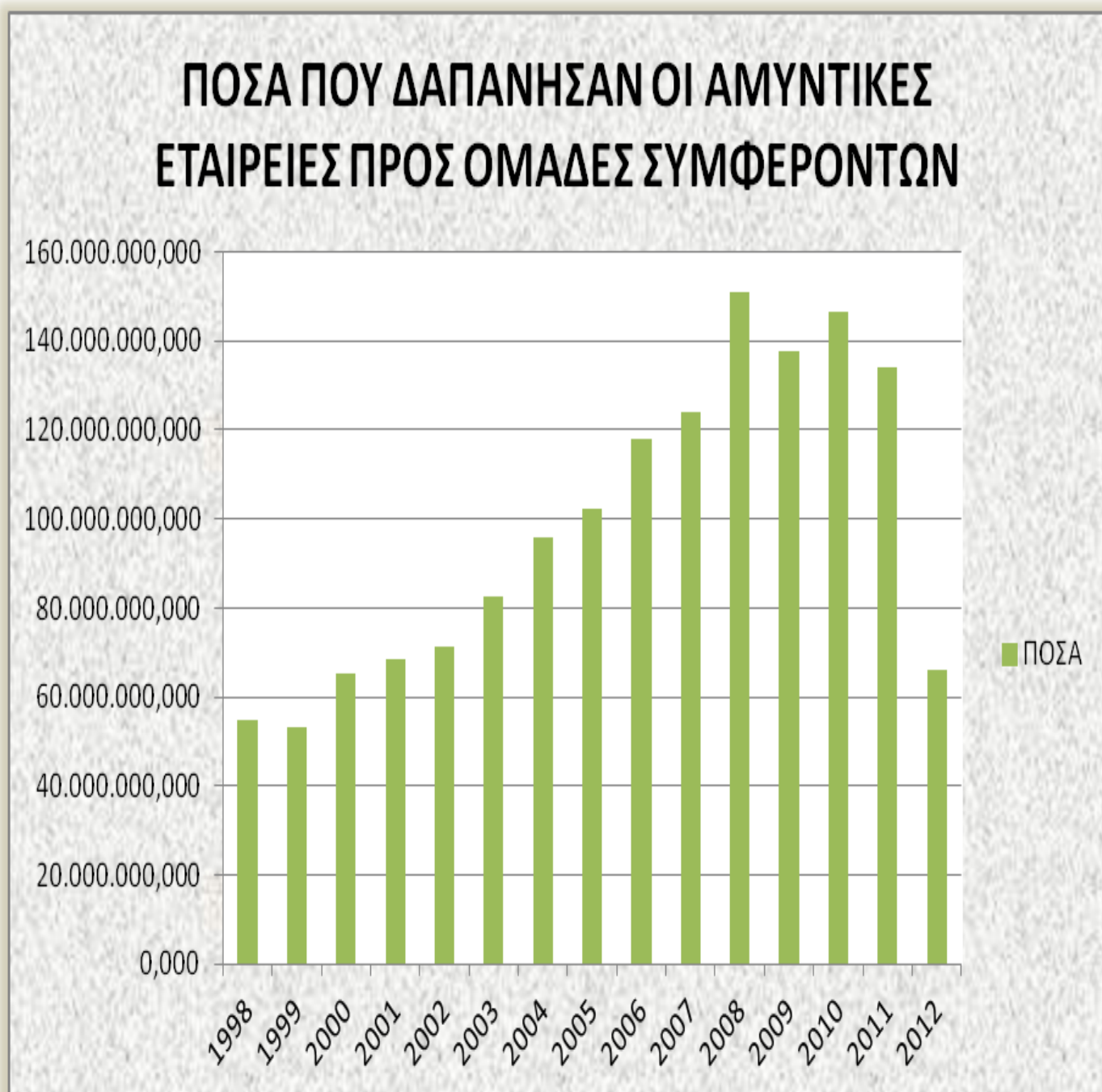
US News Weekly . *Past & Present : Alexander Hamilton and the Start of the National Debt* . 18 Sep 2008 . (accessed at : <http://www.usnews.com/opinion/articles/2008/09/18/past-present-alexander-hamilton-and-the-start-of-the-national-debt>).

William D. Hartung and Christine Anderson . *Bombs Versus Budgets .Inside the Nuclear Weapons Lobby* . *International Policy Report* . June 2012 . (accessed at : http://www.ciponline.org/images/uploads/publications/Hartung_IPR_0612NuclearLobbyReport_Final.pdf).

William Hartung and Michelle Ciarrocca . *The Military –Industrial –Think Tank Complex. Corporate Think Tanks and the Doctrine of Aggressive Militarism* . (accessedat :<http://multinationalmonitor.org/mm2003/03jan-feb/jan-feb03corp2.html>).

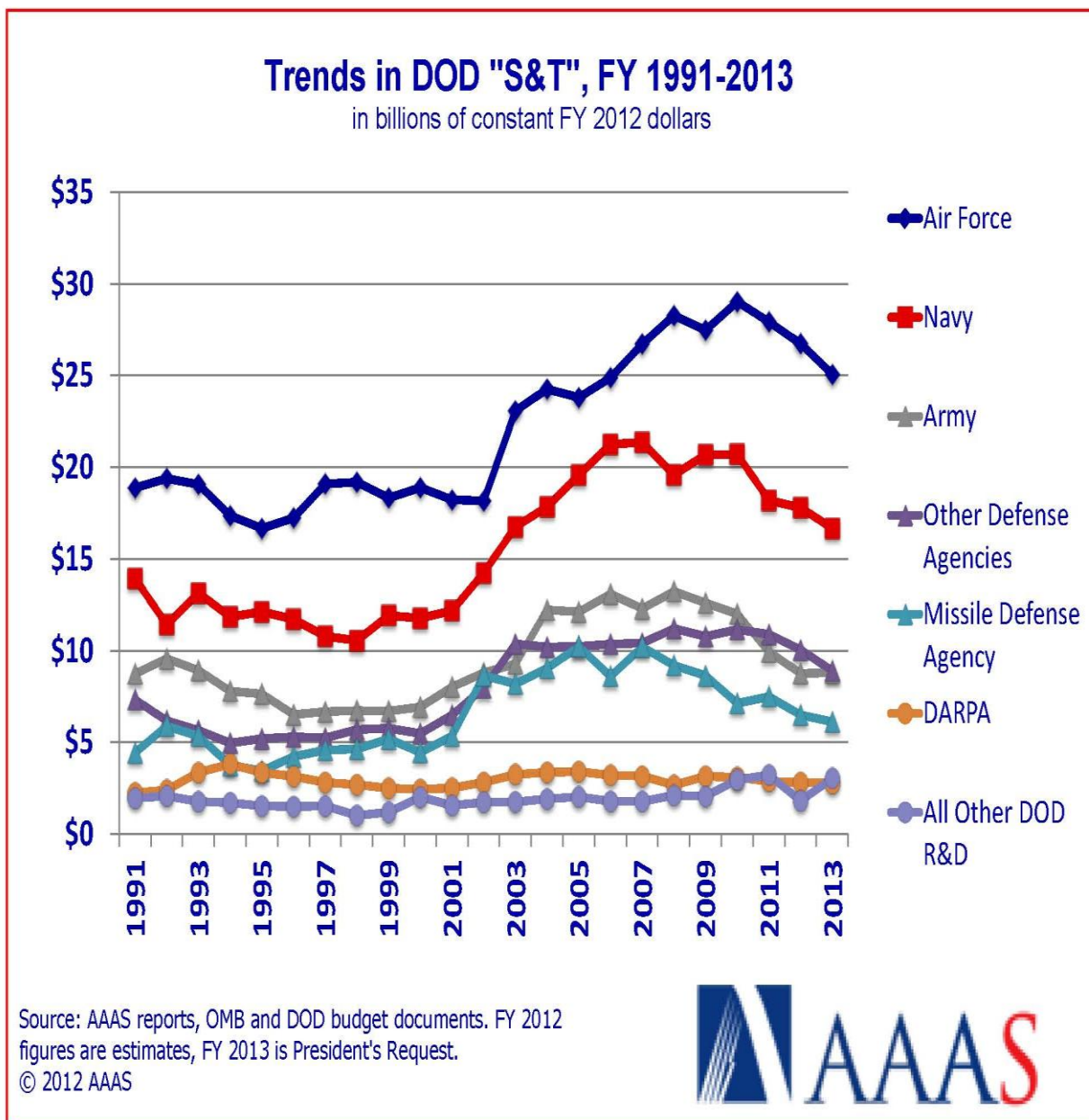
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΔΑΠΑΝΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΡΟΣ LOBBIES ΓΙΑ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 1989 ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ 2012

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΠΕΝΤΑΓΩΝΟΥ ΣΕ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΑ ΟΠΛΟ ΚΑΙ ΣΩΜΑ ΑΠΟ ΤΟ 1991 ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ 2012 (ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ 2013)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 'Γ

ΑΝΑΛΟΓΙΑ Ε.Δ – “ΜΙΣΘΟΦΟΡΩΝ” ΤΩΝ Η.Π.Α

ΠΟΛΕΜΟΣ	ΜΙΣΘΟΦΟΡΟΙ	ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΜΙΣΘΟΦΟΡΩΝ /ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ	2	9	1 ΠΡΟΣ 6
ΠΟΛΕΜΟΣ 1812		38	
ΑΜΕΡΙΚΑΝΟ-ΜΕΞΙΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ	6	33	1 ΠΡΟΣ 6
ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ	200	1000	1 ΠΡΟΣ 5
ΙΣΠΑΝΟ-ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ		35	
Α ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ	85	2000	1 ΠΡΟΣ 24
Β ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ	734	5400	1 ΠΡΟΣ 7
ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΗΣ ΚΟΡΕΑΣ	156	393	1 ΠΡΟΣ 2.5
ΒΙΕΤΝΑΜ	70	359	1 ΠΡΟΣ 5
			ΤΕΛΟΣ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ
ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ	9	500	1 ΠΡΟΣ 55
ΒΑΛΚΑΝΙΑ	20	20	1 ΠΡΟΣ 1

ΙΠΑΚ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟ 2008	190	200	1 ΠΡΟΣ 1
---------------------------	-----	-----	----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 'Δ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΙΡΑΚ

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΕΔΡΑ	ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ
1	AD CONSULTANCY	ΣΑΤΟΝ, ΑΓΓΛΙΑ	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ-ΣΥΝΟΔΕΙΑ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ-ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ-ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ
2	AEGIS DEFENCE SERVICES LIMITED	ΛΟΝΔΙΝΟ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
3	AKE LIMITED	ΧΕΡΦΟΡΝΤ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΕΧΘΡΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ-ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΙΡΑΚ ΔΥΟ ΦΟΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
4	ARMORGROUP	ΛΟΝΔΙΝΟ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ - ΠΡΟΣΤΑΣΕΙΑ-ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΗ ΦΥΛΑΞΗ-ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΟΡΥΧΕΙΩΝ
5	BLACKWATER	ΒΟΡΕΙΑ ΚΑΡΟΛΙΝΑ,ΗΠΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ-ΦΥΛΑΞΗ ΠΡΟΣΩΠΩΝ -ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ-ΕΦΟΔΙΟΠΟΜΠΩΝ
6	CACI INTERNATIONAL	ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ Η.Π.Α	ΕΚΜΠΙΣΘΟΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ
7	CONTROL RISK GROUP	ΛΟΝΔΙΝΟ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
8	CUSTER BATTLES	ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ Η.Π.Α	ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΕ ΠΡΟΣΩΠΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ-ΔΙΑΝΟΜΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΟ ΙΡΑΚ
9	DEHDARI GENERAL TRADING & CONTRACTING EST.- KUWAIT-IRAQ	ΚΟΥΒΕΙΤ	ΕΝΟΠΛΗ ΣΥΝΟΔΕΙΑ ΕΦΟΔΙΟΠΟΜΠΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
10	DYNCORP INTERNATIONAL	ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ Η.Π.Α	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΙΡΑΚΙΝΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ-ΕΝΟΠΛΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ
11	ERINYS INTERNATIONAL	ΛΟΝΔΙΝΟ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΦΡΟΥΡΗΣΗ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΠΗΓΩΝ-ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΦΟΔΙΟΠΟΜΠΩΝ

12	GENRIC	ΧΕΡΦΟΡΝΤ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ- ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
13	GLOBAL RISK STRATEGIES	ΛΟΝΔΙΝΟ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ
14	GROUP 4 FALCK A/S	ΠΑΤΣΟΥΑΤΙ ,ΙΝΔΙΑ	ΦΥΛΑΞΗ ΧΡΗΜΑΤΑΠΟΣΤΟΛΩΝ- ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
15	HART GROUP	ΛΟΝΔΙΝΟ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΕΝΟΠΛΗ ΦΥΛΑΞΗ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
16	HENDERSON RISK LIMITED	ΛΟΝΔΙΝΟ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΕΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
17	HILL AND ASSOCIATES,LTD	ΓΟΥΑΝΤΣΑΙ ,ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	ΕΛΕΓΧΟΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ- ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
18	ICP GROUP	ΛΟΝΔΙΝΟ ,ΑΓΓΛΙΑ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΕΝΩΣΗΣ-ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΕΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΘΩΡΑΚΙΣΜΕΝΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
19	ISI	ΒΑΓΔΑΤΗ ΙΡΑΚ	ΠΑΡΟΧΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ ,ΟΔΗΓΩΝ-ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΗ ΦΥΛΑΞΗ
20	KBR-HULLIBURTON	Η.Π.Α	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΣΤΟ ΙΡΑΚ ΥΨΟΥΣ 10.832.000.000 \$
21	METEORIC TACTICAL SOLUTIONS	ΠΡΕΤΟΡΙΑ Ν.ΑΦΡΙΚΗ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΙΡΑΚΙΝΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
22	MEYER & ASSOCIATES	ΤΕΞΑΣ Η.Π.Α	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΥΛΙΚΩΝ -ΠΑΡΟΧΗ ΟΠΛΙΣΜΕΝΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΠΟΛΙΩΝ
23	MPRI	ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ Η.Π.Α	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΣΤΟ ΙΡΑΚ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΙΡΑΚ ΑΠΟ ΤΟ 2007 ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ 2011 ΑΝΑ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ

